20,-Kč

ZPRÁVY ALTERNATIVNÍCH AKTIVIT

kontra

Informační bulletin Československého anarchistického sdružení a Československé anarchistické federace č. 111

VÍTĚZSTVÍ ČESKOSLOVENSKÉHO PRACUJÍCÍHO LIDU

1948 –

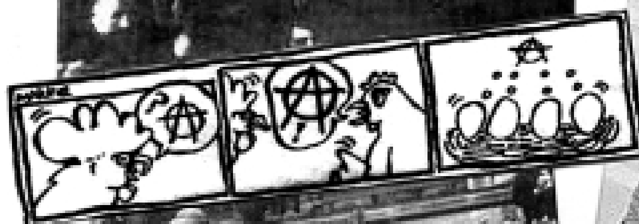

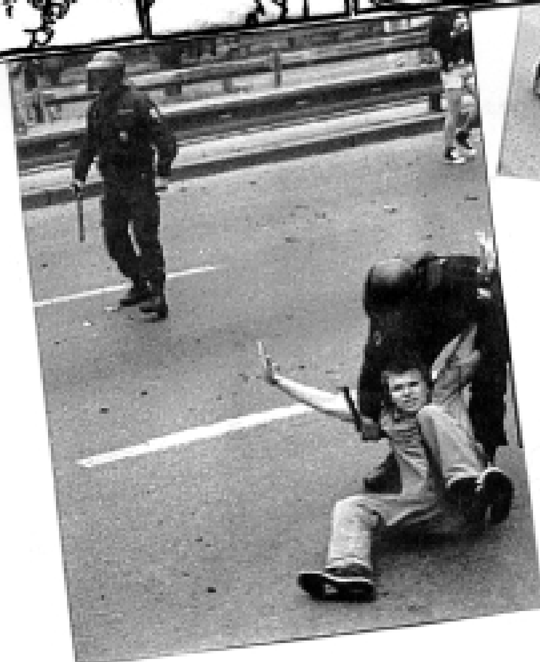
5/2002

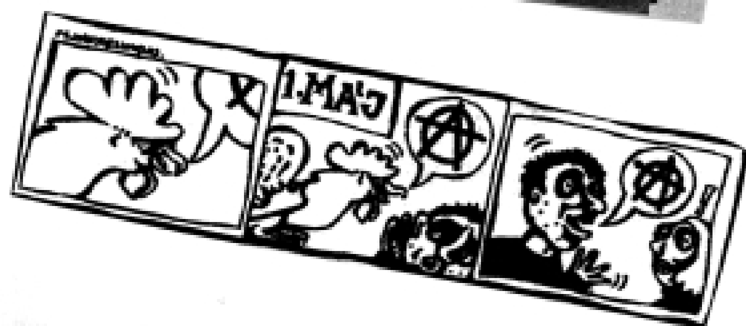
21. ledna V. I. Lenin (1924)
23. února Den Sovětské armády a sovětských o...
25. února Vítězství československého pracujících
1. března Zahájení Měsíce knihy
8. března Mezinárodní den žen
28. března Den učitelů
Jan Amos Komenský (*1592)
4. dubna Státní svátek Maďarské lidové rep...
5. dubna Vyhlášení Košického vládního prog...
11. dubna Den mezinárodní solidarity osvobo...
a bojovníků proti fašismu
12. dubna První let člověka do vesmíru (J. A.
22. dubna V. I. Lenin (*1870)
1. května Svátek práce
5. května Pražské povstání (1945)
Karel Marx (*1818)
6. května Podepsání nové smlouvy o přáteli...
mezi ČSSR a SSSR (1970)
9. května Státní svátek Československé social...
Osvobození naší vlasti Sovětskou ar...
14.-16. května Založení Komunistické strany Č...
1. června Mezinárodní den dětí
10. června Vyhlaz...
1. června

A-kontra
zprávy alternativních aktivit
5/2002

english info

- **Anarchist Mayday**
  Reports from two demonstrations in Czech republic: Anarchist demonstration in Prague and antifascist counter-demonstration in Brno
- **Fascism in year 02**
  Essay about tactical change of czech neonazis - from underground militant activities to mainstrrem politics and back.
- **Ultraright on the march**
  Le Pen and Fortuyn, Bush and Huntington... what can anarchists do with it?
- **Food not bombs**
  Ideas and activities of czech FNB.
- **Subverzive stream**
  by Karen Goaman a Mo Dodson. translation from the book Anarchism for 21. century
- **Military´s training spaces and towns there.**
- **Le Pen, Sharon and anti-semitism**
  by Naomi Klein
- **Equality of sexes and free love**
  essay inspirated from film about mosuan women.

Nezávislá média Praha obnovena! Aktuální informace naleznete na http://**praha.indymedia.org**

Čtenáři ze Slovenska
neplýtvejte sobě (i nám) peníze za poštovné. A-kontra si můžete předplatit i na adrese ČSAF-Slovensko, Poste restante, Bratislava 57, 851 06.

Přeplatné
pět čísel - 100 Kč
deset čísel - 200 Kč
Peníze posílejte poštou na adresu redakce, do "zprávy pro příjemce" napište "předplatné" a číslo, od něhož si A-kontra předplácíte.

Pokud vám
A-kontra nechodí a jste předplatitel nebo distributor, vězte, že to není z naší zlé vůle - naše kontaktní adresy mohou být monitorovány, na poště se může leccos "ztratit" i skutečně ztratit. Kontaktujte nás kdyžtak na našem telefonním čísle:

0605 903 098

Čtvrtá brněnská pouliční slavnost

Proti novele zákona o shromažďování, proti summitu NATO v Praze, proti brněnskému zastupitelstva jednajícímu v zájmu aut a ne lidí.
25. 5., začátek od 13:30 - Brno, Nové sady, od 15:00 - blokáda Koliště, konec 19:30 na Marovském náměstí http://***hlaszeme.ecn.cz***

festival proti útlaku

k výročí vyvraždění Lidic a na připomenutí toho, že stále trvá útlak a stejně tak i boj proti němu.
8. 6. od 11:00 v Kladně na náměstí starosty Pavla.

PARANOIA - CENZURA - BOŽSTVÍ

2. ročník ženského avantgardního festivalu Druhé pohlaví Teatr Novogo Front, duo Jiskry, White dog, Hieros Gamos a mnoho dalších, vedle toho výstava, videoprojekce atd.
15. června od 17:00 v Paláci Akropolis
Více informací **0732-307-934**, viz ***www.macabre.cz***
ars.morta@worldonline.cz.

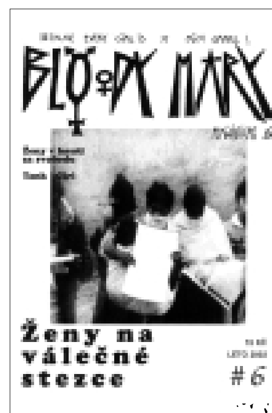

První máj v Argentině. Mezi demonstracemi po celém světě byly zvláště živé a významné protesty v Argentině, která po kolapsu neoliberální ekonomiky prochází významnými sociálními změnami. Otiskujeme fotografie z prvomájových akcí, protože se domníváme, že jsou výmluvnější, než slova.
www.indymedia.org

Najdi si svého náčka!

Monitoring neonacistů probíhá na stránkách
afa-cz.antifa.net

Solidarita

noviny revolučních anarchistů

- ze života lidských zdrojů
- Všichni jsme Argentinci
- Sabotáže
- Afghánistán a velká hra
- Maďarsko 1956
- NATO a lidská práva

10 stran A3/10 Kč
www.solidarita.org

AKCE

časopis radikálního antifašismu

- izolace a antifa hnutí
- reporty z antifašistických akcí
- z dějin islamismu... a mnoho dalšího.

40 str./20 Kč
afa-cz.antifa.net

A-kontra 5/2002 - zprávy alternativních aktivit, zpravodaj Československé anarchistické federace a Československého anarchistického sdružení č. 111, vydává RD AS LA - ČAS. Adresa redakce: ČAS, PO Box 223, Praha 1, 111 21. Tel: 0605 903 098. Http://**a-kontra.csaf.cz**. E-mail: **a-kontra@csaf.cz**. Obálka: Leny, s použitím komiksů Mary Infidelious. V čísle použity fotografie Jeana Paula, Antifašistické akce a Indymedií a grafika od Natálie. Časopis je společným dílem svobodně myslících lidí. Veškerá činnost redakce je bezplatná, časopis může vycházet jen díky finanční a metriální podpoře vás všech. Děkujeme všem, kteří již pomohli.

ANTIFAŠISTICKÝ 1. máj V BRNĚ

„1. máj se chystají oslavovat také anarchisté a skinheadi. V Praze se však jejich řádění už okoukalo, a tak se letos vypraví do Brna.“

(zpravodaj Radiožurnálu ve vysílání z 30. 4. 2002)

Na letošní 1. máj si neonacisté z Národního odporu skutečně naplánovali demonstraci do Brna. Nikoli proto, že by jejich průvody v Praze už nikoho nezajímaly (přinejmenším antifašisté jim budou věnovat pozornost i nadále), ale především proto, aby inspirovali své dosud politicky málo angažované soukmenovce z Moravy k založení politicky profilované organizace.

Po "zlatém" období brněnského fašismu v letech 92 - 96, kdy zde fungovalo paralelně dokonce několik organizací, vydávala se řada zinů s neonacistickým zaměřením a sympatie k fašistickým a nacistickým myšlenkám projevovalo poměrně dost mladých lidí, došlo k jakémusi útlumu, či spíše úpadku. Brněnských neonacistů se výrazněji nedotkly snahy o vytvoření mediálně příznivého obrazu hnutí, ani o jeho sjednocování. Veřejně zde neonacisté nevystoupili už několik let a až na obvyklé násilné "excesy" o nich nebylo prakticky nic slyšet. To se nyní změnilo. Kromě zintenzivnění pouličních násilností, došlo v posledním roce také k radikalizaci mladých přívrženců neonacismu, a navíc i k založení brněnské pobočky Národního odporu.

Antifašisté, a anarchisté dvojnásob, by jistě mnohem raději oslavovali 1. máj jinak. Ne s párky a pivem, ne s mávátky. Boj za osmi hodinovou pracovní dobu, který stál u zrodu prvomájové tradice, dnes vedeme jako boj proti masovému propouštění, za důstojnou práci a důstojný život vůbec. 1. máj je tradiční příležitostí, jak kapitalistickým elitám připomenout požadavky všech neprivilegovaných - pracujících, studentů, nezaměstnaných. Bojujeme-li však za svobodnou a rovnostářskou společnost, nemůžeme se založenýma rukama přihlížet tomu, jak neonacisté pochodují ulicemi našich měst a šíří svoji nechutnou propagandu. Nemůžeme si dovolit označit jejich činnost za "řádění", jako to alibisticky udělal onen zpravodaj Radiožurnálu a jak to alibisticky dělají média i politici. Proto brněnští antifašisté svolali na 1. máje demonstraci pod heslem: "Dost fašistickému násilí v ulicích, dost organizování neonacistů!"

1. máje se na náměstí 28. října sešlo asi 250-300 antifašistů, kteří vyslechli projevy Antifašistické akce Brno a Feministické skupiny 8. března a za skandování hesel vyrazili na pochod. Jeho trasa vedla zpočátku brněnským "ghettem", čtvrtí obývanou převážně romským obyvatelstvem. Záměrem organizátorů bylo přilákat cestou právě Romáky a vyzvat je k připojení k průvodu. V tomto případě se ale přání ukázalo být otcem myšlenky. Obyvatelé sice demonstrantům nadšeně mávali z oken, ale k průvodu se jich připojila jen malá skupinka (ale i tak díky za ni).

Když se blok pochodujících antifašistů stočil zpět ke středu města, značně zhoustl také počet policistů. Původním cílem demonstrace bylo totiž zabránit neonacistům v pochodu městem a zastavit jejich demonstraci na Moravském náměstí. Národní odpor ale nakonec změnil trasu svého průvodu tak, aby se s antifašisty vůbec nesetkal. Antifašisté proto podle původního plánu došli až na Moravské náměstí, kde měla být demonstrace ukončena. Na protest proti neonacistickému průvodu a jeho policejní ochraně, se ale rozhodli alespoň symbolicky v pochodu pokračovat směrem k neonacistům. Policejní kordon, který jim okamžitě zahradil cestu, pak vyvolal potyčku, při které byli čtyři demonstranti zadrženi a několik jich utrpělo lehčí zranění. Policie poté obklíčila celé náměstí a uplatnila svou obvyklou taktiku - demonstranty propouštěla ven po malých skupinkách.

Celá demonstrace proběhla poměrně klidně. Nesplnily se ani výhrůžky brněnských hooligans, kteří slibovali průvod antifašistů napadnout, ani poplašné zprávy, že se z akce Národního odporu odtrhla skupina maskovaných rváčů chystajících se napadat jednotlivé skupinky odcházející z antifa demonstrace. Většina účastníků neonacistického majálesu po akci disciplinovaně odjela připravenými autobusy zpátky domů. Příliš toho v Brně ostatně nepředvedli. Přes mohutnou agitaci a výzvy typu: "Přijeď i ty osvobodit rudé Brno!", se jich sice sešlo 300 - 350, ani štíty s německými orlicemi, ani transparentem s nápisem "Argumenty místo zákazů" se však Národnímu odporu nepovedlo zakrýt prázdnost svých populistických frází a politickou bezradnost neonacistického hnutí.

Policie i média se (také tradičně prvomájově) ukázali opět v pravém světle. Ti první ochranou, kterou poskytli průvodu neonacistů i zastrašováním nahlašovatele antifašistického průvodu, ti druzí "objektivitou" s jakou o celé akci informovali. První cenu za vytváření falešného obrazu reality by pravděpodobně obdržela zpravodajství všech TV a řada deníků. Třešničku na dortu ovšem tentokrát obstaral Standa GroSS. 2. května se mu skrze Poslaneckou sněmovnu podařilo protlačit novelu shromažďovacího zákona, která mimo jiné na demonstraci zakazuje maskování obličeje, omezuje práva a navyšuje povinnosti nahlašovatele a celkově výrazně omezuje právo na shromažďování. Jak se nový pokus elity zbavit se bouřících se mas osvědčí v praxi uvidíme pravděpodobně už na podzim v souvislosti se summitem NATO v Praze.

Antifašistická demonstrace v Brně své cíle splnila. Nejen, že se podařilo neonacistům ukázat, že proti nim stojí dobře organizované antifašistické hnutí, ale snad i do povědomí obyvatel města se antifašisté zapsali jako nikoli jako extrémisté, ale jako realisté uvědomující si nebezpečí fašismu. Stanou-li se prvomájové události v Brně impulsem pro vznik širšího a silnějšího antifašistického hnutí, se teprve ukáže.

BLANKA ČERNÁ

První máj ve světě

Popsat všechny akce, k nimž došlo ve světě během prvního máje by asi bylo nejen nad možnosti nás jako redaktorů, ale i nad prostorové možnosti tohoto časopisu, navíc jsme toto číslo připravovali trochu nakvap, aby aktuálně informovalo o prvomájových událostech u nás. Proto se zde setkáte s popisem jen několika vybraných prvních májů a řadu zemí zde budete patrně podobně jako redakce citelně postrádat (např. Německo či Španělsko).

Itálie

Lidé kolem sociálních center zorganizovali v Miláně, Neapoli, Římě a na dalších místech demonstraci s tématem práv tzv. "netypických" pracujících - lidí pracujících dočasně nebo nepravidelně apod. např. v Miláně se setkalo na 20 000 lidí.

Švédsko

První máj byl slaven v mnoha švédských městech, především s požadavkem ukončení izraelské okupace Palestiny a spravedlnosti pro ty, kdo jsou zodpovědní za policejní akce v Gotteborgu loni v červnu. Celkem se na akcích svolaných libertinskými odbory SAC a libertinskou mládeží SUF podílelo na 7800 lidí.

Největší akce proběhly ve Stockholmu. Zde se nejprve odehrála tradiční demonstrace SAC spolu se sociálně demokratickými odbory LO (!) u památníku připomínajícího švédské dobrovolníky padlé ve španělské občanské válce. Během pochodu se k této demonstraci připojil průvod svolaný organizacemi jako Globalizace zdola, Federace syndikalistické mládeže, Demokratická alternativa, Antifašistickou akcí a anarchofeministkami, což zvětšilo demonstraci z tisíce devíti set lidí na dva tisíce sedm set. Odpoledne proběhla v centru Stockholmu street party organizovaná skupinou "Parlament ulic". Ta chtěla vyjádřit nesouhlas s privatizací veřejných podniků ve Stockholmu, soudním stíháním aktivistů z Gotteborgu a okupací Palestiny. Po skončení street party asi pět set lidí pokračovalo v pochodu ulicemi, přičemž došlo k útokům na majetek a vysklení 10-20 oken. Reakce policie se podobala reakci té "naší" na Global street party v Praze - došlo k masivnímu zatýkání a bití demonstrantů.

Další prvomájové demonstrace proběhly v Gotteborgu, Malmö, Karlskrone, Uppsale i na dalších místech.

Velká Británie

Po několika nepokojích během prvních májů v minulých letech (ten loňský působil na škodách a zablokovaných obchodech ztrátu kolem 20 milionů liber) se tentokrát policie velmi připravovala. Na řadu ovšem nepřišla jen represe, ale také prevence: Britská policie varovala byznysmeny, aby ve svátek práce nenosili obleky s kravatami a aby nenechávali stát na ulicích svá luxusní auta. Zavřena byla celá řada bank, hotelů apod. Byly odstraněny stovky popelnic, aby nemohly posloužit k převozu munice pro protestující. Do akce bylo zapojeno více než pět tisíc policistů.

I navzdory tomu se v Londýně na Trafalgar Square setkalo asi šest až deset tisíc protestujících, včetně čtyř tisíců odborářů. Protestovalo se proti kapitalismu, válce, ničení životního prostředí i aktuálně proti Le Penovi. Tisíc anarchistů se pak rozhodlo hrát si s policií, slovy policejního mluvčího, hru "na kočku a myš" - nevyvolávat konflikt, ale nenechat ji v klidu. I tak vypuklo několik střetů. Již po ránu cyklisté zablokovali v počtu asi tří set lidí část centra. Odpoledne došlo ke střetu mezi davem a policií u budovy Národní galerie. Policie zadržela patnáct lidí, pět policistů bylo zraněno.

Další demonstrace proběhla ve skotském Glasgow. Vedle nudné odborářské demonstrace (kde ovšem anarchisté rovněž šířili své propagační materiály) zde proběhla street party několika set lidí se sambou a sound-systémem.

Irsko

Propagační demonstrace organizovaná Anarchistickou federací a Anarchosyndikalistickou federací v Belfastu.

Řecko

Asi deset tisíc odborářů, radikálních levičáků, členů skupin za práva imigrantů a dalších se zúčastnilo shromáždění v Athénách a protestu před ambasádami USA a Izraele proti válce. Protesty s účastí asi dvou tisíc lidí se konaly také v Thessalonice a v přístavu Pirareu.

Turecko

Turecko je sice členem NATO, ani tato "záruka demokracie a svobody" ale turecké vládě nebrání kriminalizovat kurdskou menšinu a chovat se k ní velmi nedemokraticky. V předvečer máje proto bylo zadrženo asi padesát lidí v několika kurdských městech.

Turečtí anarchisté uspořádali dvě větší demonstrace, v Istanbulu se zúčastnilo asi sto padesát lidí, v Ankaře stovka. Několika dalších místech Turecka proběhly menší anarchistické akce. Jinak první máj slavil v Turecku kdekdo, dokonce včetně islamistických stran (!).

Austrálie

V Sydney se setkalo asi pět set lidí na demonstraci svolané anarchisty, odbory, ekology a skupinami solidarity s uprchlíky. Protestovali před budovou Australské nápravné správy proti krutému zacházení s uprchlíky a také proti tomu, že jsou nuceni za vykořisťujících podmínek pracovat pro soukromé zisky. Demonstranti budovu zablokovali, což vedlo k tvrdému policejnímu zásahu včetně použití koní. Ti srazili několik lidí k zemi, kde skončila také jedna policistka, jíž splašený kůň vyhodil ze sedla. Demonstrace poté prošla kolem izraelské ambasády, australské burzy a kanceláří premiéra. A perlička: Média se neobyčejně pohoršovala nad účastí několika studentů středních škol (dva přišli ve školních uniformách).

V Melbourne protestovalo asi dvě stě lidí za práva uprchlíků a proti ministrovi pro uprchlíky Rudockovi, protestující skandovali mimo jiné "Zavřete Rudocka, osvoboďte uprchlíky!"

V Brisbane se setkalo asi 150 lidí. Jeden z nich byl zadržen za kreslení hesla na vozovku.

Kanada

Ve Vancouveru pořádal rozsáhlou demonstraci Výbor proti chudobě. Průvod složený z mnoha různých skupin protestoval proti vykořisťování zejména okrajových a snadno zasažitelných skupin, ale také proti kapitalistické globalizaci. Pochod došel k restauraci McDonalds, jíž zablokoval. Během střetu s policií byl zadržen jeden zraněný demonstrant, což vedlo k přesunu velké části protestujících před policejní stanici, kde byli zatčeni další tři.

USA

V New Yorku proběhla velká demonstrace za práva nelegálních pracujících.

V "rodišti" prvomájové tradice, americkém Chicagu, proběhla rozsáhlá demonstrace.

Asi deset tisíc lidí se zúčastnilo demonstrace v Los Angeles, patrně největšího prvního máje v dějinách tohoto města.

V San Franciscu proběhla akce na způsob street party, na níž se původně setkalo asi sto padesát anarchistů a dalších, poté ovšem toto číslo značně vzrostlo. Připomínala skutečný význam prvního máje, ale také aktuální požadavky pracujících a to, že kapitalismus jako celek je neudržitelný systém. Akce se účastnili i imigranti, skandující: "Mír, práci, bydlení!" Podobná akce proběhla i v Oaklandu.

Několik set lidí se shromáždilo v Berkley na street party s mobilním sound-systémem. Na demonstraci, která pokračovala až do noci, byli zatčeni tři lidé policisty, kteří se skrývali v davu.

V Bostonu první máj odstartoval rozsáhlý pětidenní cyklus akcí "Festival del Pueblo".

V Portlandu proběhla demonstrace asi 1500 lidí s hlavním tématem práv uprchlíků, reakcí byl policejní zásah.

..:první máj v brně...

Na 1. května se rozhodli neonacisté z organizace Národní Odpor uspořádat demonstraci v Brně. Národní odpor je poměrně známá organizace militantních neonacistů, která vznikla na základě rozpadlé organizace Blood & Honour, mezi jejich první významnější akce patří uspořádání 1. máje v roce 1999 na Střeleckém ostrově v Praze, kde došlo k velkým střetům mezi antifašisty a policí, která se snažila uvolnit neonacistům cestu na jejich nenahlášený pochod Prahou. Po neúspěšných pokusech o založení vlastní politické strany v minulém roce na sjezdu Vlastenecké republikánské strany v pražském Edenu NO spolu s Národní aliancí vstoupil do této již registrované politické strany. Strana byla přejmenována na Národně sociální blok, posléze na Pravou alternativu, na konci roku 2001 se však, především díky vnitřním sporům, rozpadla. Prvomájová demonstrace tak měla, po spíše symbolické akci v Karlových Varech, být první významnou veřejnou akcí Národního odporu od rozpadu PA.

Uspořádání demonstrace v Brně, ač to nemusí být na první pohled zřejmé, signalizuje jisté posílení NO. Jádro NO bylo do nedávné doby především v Praze, po rozpadu PA pravděpodobně část členů PA přešla k NO (svědčí o tom to, že v poslední době vznikly nové skupiny NO, např. V Karlových varech, Českých Budějovicích a v Brně). Brno je navíc známo svou silnou neonacistickou scénou, v poslední době zde velmi nabyly na intenzitě útoky neonacistů a rasistických hooligans. NO zde tedy oprávněně hledá živnou půdu pro rozšíření svých řad. Vstup NO na dosud víceméně roztříštěnou a neorganizovanou neonacistickou scénu v Brně představuje velké nebezpečí, útoky neonacistů, přes svoji relativní četnost, jsou spíše náhodné a necílené a fašisté zde nejsou (krom marginálních skupin jako jsou Hnutí národního sjednocení či Vlastenecká fronta) schopni vytvářet nějakou širší propagandistickou činnost. Vstup NO, který má jistě velký organizační potenciál, proto znamená pro svobodomyslné lidi velké nebezpečí.

Toto nebezpečí si uvědomila skupina lidí (členů Federace sociálních anarchistů, Antifašistické akce, Organizace revolučních anarchistů - Solidarita a několika neorganizovaných), kteří vytvořili Antifašistickou iniciativu 1. Máje (dále jen Iniciativa). Iniciativa se rozhodla uspořádat protidemonstraci se dvěma cíly. Upozornit na vzrůstající počet útoků neonacistů a hooligans a zároveň se pokusit narušit pochod neonacistického Národního odporu. Iniciativa nahlásila pochod jehož začátek byl na Náměstí 28. října, kde se na konce okolo jedenácté hodiny sešlo asi 250 lidí. Na náměstí 28. října byli přečteny dva projevy, jeden za Antifašistickou iniciativu 1. Máje a druhý za Feministickou skupinu 8. března. Přibližně v 11:40 se začal formovat průvod za antifašistickými transparenty a pod antifašistickými a anarchistickými černorudými prapory. Myšlenku demonstrace dostatečně vysvětloval transparent v čele s heslem: "Historie se nesmí opakovat, zastavme neonacisty". Velmi povzbuzujícím momentem pochodu byla velká podpora obyvatel, kteří nám z oken a na ulicích vyjadřovali svou podporu, cestou se i mnoho lidí k pochodu připojilo z čehož bylo i několik desítek Romů. Pochodu se tak nakonec účastnilo asi 350 lidí. Policie se sice pokusila celý pochod odklonit dál od neonacistického pochodu, nakonec se nám však podařilo dostat zpět na původní trasu. Na Moravském náměstí, kde byl nahlášen konec naší demonstrace, padlo rozhodnutí, pokusit se dostat do trasy neonacistů, kteří šli o několik ulic dál, a zabránit jim v jejich pochodu. Došlo ke krátkému střetu, kdy nám policie jako vždy ukázala na čí straně stojí a koho bude bránit. (Nelze nezmínit fakt, že útoky neonacistů v Brně se často dějí za nečinného přihlížení policie, stačí si vzpomenout na útok neonacistů necelé dva týdny před prvním májem na koncert v restauraci U holubů, kde policie zasáhla až ve chvíli, kdy se útok asi padesátky hooliganů změnil v úprk před antifašisty, my samozřejmě o žádnou ochranu policie nestojíme, přesto to však stojí za povšimnutí.) Střet byl z naší strany vcelku dobře zvládnut, díky utvořeným řetězům bylo minimum zatčených (čtyři lidé) z nichž nebyl nikdo obviněn, hlavně díky maskování, které se již naštěstí stalo nedílnou součástí podobných akcí. Policie místy situaci již přestala zvládat, několik štítů policajtům prasklo a minimálně jeden policista byl zraněn (zde bych chtěl podotknout, že policistů nám nemusí být v žádném případě líto, je jejich volbou, že stojí na straně obránců stávajícího systému, a ty, kteří zažili jejich metody na policejních služebnách netřeba přesvědčovat o jejich "neutralitě a slušnosti"). Bohužel, asi díky špatné domluvě, za chvíli zazněl z megafonu od jednoho z organizátorů pokyn k ukončení střetu. Po chvíli byli demonstranté zatlačeni na ústup a uzavřeni v kruhu policistů, znovu se začala ozývat hesla, nechtěli jsme se tak lehce vzdát. Jeden z pořadatelů se z nepochopitelných důvodů dal na vyjednávání s policií, nakonec se dohodli, že demonstranté budou propouštěni po dvacetičlenných skupinkách a budou odjíždět do klubu, kde následně začne přednáška a koncert.

Neonacistů se sešlo asi 300, což jen dokládá atraktivitu NO pro různé fašistické skupiny (vzpomeňme na demonstraci 8 členů Pravé alternativy o pár měsíců dříve ve Valašském Meziříčí, která byla úspěšně rozehnána antifašisty), demonstrace se účastnili členové a sympatizanti NO z Prahy, Českých Budějovic z Brna, několik aut z Rakouska a brněnští hooligans (především z Johny Kentus Gang). Pochodovali za transparentem s heslem "Argumenty místo zákazů", "Národní Odpor České Budějovice" a pod říšskou vlajkou a štíty s říšskou orlicí, také zde mohl být slyšet zvuk bubínku na který bubnoval zakuklený Filip Vávra, ale musím konstatovat, že slovo rytmus mu nic neříká. V tomto pochodu se náckové snažili parodovat černý blok (asi 150 nácků bylo v černých kuklách). Pochodovali pod hesly: "Národní Odpor, ulice jsou naše", "Havel bude viset" a "teď je pochod, večer bude boj", což je poněkud paradoxní, protože většina neonacistů odjela a skupiny militantních antifašistů procházejících večerním Brnem nemohly na žádného narazit, k našemu pobavení nacisté křičeli "pusťte nás na ně" (asi mysleli nás), je vidět, že většina z nich umí jen mluvit a nic nedělat, jinak by se pokusili na naší demonstraci dostat, tak jako my na jejich.

Potěšující je že na antifašistickou demonstraci přišla i řada lidí nijak nespojených s antifašistickým hnutím, je vidět že lidem již přestává být lhostejné, co se kolem nich děje. Také mě příjemně překvapil počet lidí, jenž se nebojí střetu s náckY a policií, na druhou stranu mě zklamala ochota některých lidí dohadovat se s policií, doufám, že se tito lidé brzo proberou.

Nakonec bych chtěl poděkovat všem účastníkům, kteří se zúčastnili demonstrace a nebáli se ukázat náckům a následně i policii, že se jich nebojí a co si o nich myslí, a také účastníkům pražského 1. Máje, jenž vyjádřili solidaritu s námi v Brně a v neposlední řadě kapelám, které zahrály na večerním koncertě. Chci vyjádřit solidaritu se čtyřmi zatčenými a rád bych vás požádal, jestli se vám něco stalo na policejní stanici, což asi jo, známe přeci praktiky naší policie a víme, jak se chovají, ozvěte se na telefon Antifašistické skupiny FSA 0604/924353 nebo na kontakt Antifašistická Akce Brno E-mail: afabrno@centrum.cz.

S FAŠISMEM NELZE VYJEDNÁVAT
S FAŠISMEM LZE JEN BOJOVAT!!!

Matěj Moucha a Michal Šmíd
(Federace sociálních anarchistů)

První máj v Praze

"Kapitalismus proti lidem, lidé proti kapitalismu!"

Nečekám nic od reforem
nových zásad nových norem
miluji jen kladivo,
které bije ve zdivo
ve zvětralé zdivo.
František Gellner

Již tradičně se v Praze konala prvomájová demonstrace. Byla připravována relativně dlouhodobě hned několika skupinami: Československou anarchistickou federací (ČSAF), Feministickou skupinou 8. března (FS83), Antifašistickou akcí (AFA) a Organizací revolučních anarchistů - Solidaritou (ORA-S). Do jejích příprav ovšem rušivě zasáhlo zjištění, že neonacisté připravují velkou demonstraci v Brně. Řada pražských anarchistů se rozhodla podpořit brněnské kolegy v jejich protidemonstraci, organizátoři se ale po úvaze rozhodli první máj v Praze nezrušit - jednak proto, že většina účastníků akce by patrně stejně neměla možnosti jet do Brna a pak také proto, že první máj je naším svátkem a ne svátkem neonacistů a těm by se nemělo dařit bránit nám svými stupidními marši v naší pozitivní práci.

Předehrou akce byly tři přednášky a diskuse organizované ČSAF s tématy NATO, globalizace a válka, Vývoj anarchistické myšlenky a Anarchističtí literáti z generace "buřičů". Smutná na těchto akcích byla slabá účast, nikdy nepřesahující ani počet dvaceti lidí. Jako kdyby anarchisty nezajímalo rozvíjení myšlenek a diskuse nad nimi. Chystají se ovšem další přednášky a diskuse, tak doufejme, že vzbudí více zájmu. V rámci propagace byl také vydán propagační čtyřlist První máj anarchistů, podávající základní informace o tom, proč anarchisté slaví první máj, proč jsou proti Evropské unii a NATO i o alternativních médiích a anarchistické představě alternativy.

Obavy organizátorů z fiaska celé akce se ukázaly prázdné - 1. května se na Střeleckém ostrově setkaly tři až čtyři stovky lidí. Značná část Pražáků i dalších přitom skutečně odjela podpořit antifašistickou demonstraci do Brna.

Účastníci akce si mohli vybrat z řady nabízených materiálů s anarchistickou, antifašistickou, feministickou, ekologickou a jinou tématikou, to vše za zvuku reprodukované hudby z přítomného sound-systému. Tu vystřídaly projevy tří organizací. Členka ČSAF odmítla stát a kapitalismus a proti němu postavila myšlenku samosprávy, která je již dnes realizována v četných anarchistických kolektivech a jejíž použitelnost dokázalo i její spontánní použití lidovými shromážděními v Argentině. Řečník Solidarity ve svém nápaditém projevu odmítl slavení prvního máje jako svátku práce a odcizenou práci jako celek. Mluvčí Feministické skupiny 8. března se zamyslela nad postavením žen jak ve světě práce, tak i v hnutí těch, kteří za emancipaci pracujících bojují, ale někdy přehlížejí situaci žen.

Po projevech se demonstrace vydala na pochod. K jeho živosti přispěla nemalou měrou východočeská samba kapela, jejíž bubnování pomáhalo udržet velmi dlouhý pochod v pohybu i poté, co vlivem teplého májového počasí přišla únava.

V přestávkách mezi bubnováním byly megafonem sdělovány důvody akce a byla skandována hesla proti fašismu, NATO, militarismu, kapitalismu a za svobodnou a samosprávnou společnost. Průběžně se také informovalo o situaci v Brně. K demonstraci se ale také přidala skupina lidí požadující návrat dítěte Půlnoční bouře k matce, jíž bylo odebráno proto, že jí dala indiánské jméno.

Během takřka sedmikilometrové trasy pochodu ze Střeleckého ostrova až na Olšanské náměstí došlo k jedinému incidentu na Václavském náměstí. Zde se do davu infiltrovali dva tajní policisté vypadající jako neonacisté, a začali odvlékat jednoho z demonstrantů s odůvodněním, že má na rukou ostnatý náramek. Jeho kamarádi se jej pokoušeli bránit, ovšem neúspěšně. Zatčeno bylo několik lidí, jednomu z nich bylo sděleno obvinění z napadení veřejného činitele a bude opotřebovat naší podporu. Major Kopečný později mluvil v televizi o tom, že na Václavském náměstí byl zatčen i jeden neonacista, který měl na přezce hákový kříž, tuto zprávu ani žádné jiné o tom, že by na místě operovali neonacisté se ale nepodařilo potvrdit z nezávislých zdrojů, takže těžko říct, jestli to byla pravda nebo jestli šlo o nějaké příliš horlivě zamaskované Kopečného podřízené.

Na konci pochodu, který se snažil pouštět městskou hromadnou dopravu, byl přečten projev vyzývající k aktivitě proti zasedání NATO a jím demonstrace definitivně skončila… alespoň fyzicky, v médiích ještě pár dní strašily zprávy o ní, jejichž kvalita již tradičně nebyla příliš velká.

Koncept dvou demonstrací na různých místech se tak letos docela osvědčil, jak v Praze tak v Brně přišlo více lidí než v loňském roce. Svátek, který každoročně prověřuje naše řady a je pro nás po roce práce na šíření anarchistických myšlenek příležitostí k bilancování tak nedopadl nejhůře a ukázal, že anarchistické hnutí se rozrůstá. Doufejme, že příští první máje budou dopadat stále lépe.

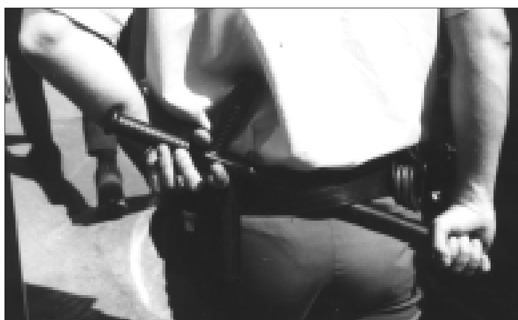
ONDŘEJ SLAČÁLEK

Indie
Pochod dvou tisíc prostitutek požadující práva pro své povolání.

Bangladéš
Rozsáhlá demonstrace za práva pracujících v Dháce, značná účast žen.

Jižní Korea
Desetitisícová demonstrace odborů v Soulu požadovala okamžité zavedení pětidennního pracovního týdne a protestovala proti privatizaci státních podniků.

Singapur
Zatčeni dva představitelé demokratické strany, která uspořádala demonstraci proti vládě před prezidentským palácem.

Filipíny
Po celé zemi protesty proti válce v Izraeli a proti přítomnosti vojenských jednotek USA v zemi.

1. 5. 2002, Bratislava: První máj anarchistů

Anarchistickému happeningu předcházely předvolební agitky politických stran, hlavně KSS a SDL. Okolo 15:00 se na náměstí SNP na anarchistické demonstraci shromáždilo asi 150 lidí. Celá akce měla pokojný průběh; uvolněnou atmosféru podtrhlo i pěkné počasí a vše se obešlo bez jakýchkoliv problémů či konfliktů, ať už s policií nebo s neonacisty.

Ti v poslední době v hlavním městě vyvíjejí minimální aktivitu, jsou dezorganizovaní a částečně oslabeni fyzickými útoky radikálních antifašistů. Dá se předpokládat, že násilnické tvrdé jádro se zúčastnilo akce v Brně.

Lidé, jenž se zúčastnili naší bratislavské akce byli po alternativních informacích hladoví až tak, že už v polovině jejího průběhu byla kompletně vyprodána přítomná distribuce ČSAF. Infopanely, letáky a novými plakáty proti NATO se podařilo oslovit i lidi mimo okruh subkultur. Přednášené projevy se pak zaobíraly sociálními otázkami, historií prvního máje, NATO a blížícími se volbami. Akcí byla také zahájena anti-NATO kampaň slovenské části Československé anarchistické federace. **MH**

1. Máj - úžas

1. Máj je den, kdy se po celém světě schází miliony lidí, aby si připomněly zincenovaný policejní proces a následnou vraždu 8 anarchistů v Chicagu na konci 19. století. V Chicagu začal boj pracující třídy za 8 hodinovou pracovní dobu. Po celém světě povstaly miliony lidí a tisíce jich zemřely ve střetech s policejními bastardy, kteří chránili a dodnes chrání hrstku bohatých. A tyto tisíce životů nebyly zmařeny zbytečně, pracující třída tuto bitvu vyhrála. Bohužel ne válku, tu budeme muset vyhrát my. Z kapitalismu se stal globální kapitalismus a policie má takovou sílu, jakou by jí záviděla možná i sama slavná StB, dnešní BIS.

I v tento den se v Praze tak jako v Berlíně, Paříži, Barceloně, Varšavě, Moskvě sešli lidé, aby ukázali svůj postoj k nadnárodním společnostem, NATO, policejním prasatům a fašistům. Akorát s tím rozdílem, že do Prahy přišlo možná stokrát méně lidí než do těchto ostatních hlavních měst. Tedy, v Praze se sešlo něco kolem 250 lidí, aby si připomenuli a ukázali kapitalismu, že je tu proti němu reálný odpor. Je tento odpor skutečně reálný nebo tito lidé neměli co dělat a na plakátech, webových stránkách si přečetli o konání demonstrace k připomenutí 1. Máje?

Je velice zajímavé, že tyto lidi, povětšinou mladé s odznaky a nášivkami připnutými spínacími špendlíky (asi aby se daly rychle odstranit) nikde nevidíte. Na demonstraci proti nacistům 16. února přišlo 60 lidí, demonstrace proti NATO něco kolem 70 lidí a najednou 1. Máj a máme tu 250 lidí. Jak to, kde se vzali?

Ale proč o tom vůbec mluvím, 1. Máj probíhal tak jako před 110 lety na Střeleckém ostrově za asistence policie. Zde se sešlo jak jsem již psal asi 250 lidí. Po projevech se demo vydalo na pochod. Průvod šel směrem na Václavské náměstí. Na Národní třídě čekalo na průvod několik náčků, kteří se smáli. Nikdo nic

neřekl, nikdo nic neudělal. Všichni šli dál, ale naštěstí několik lidí jim úsměv vzalo z tváře, pouze jeden nácek zůstal stát s 50 cm mačetou v ruce, ale po chvíli zbaběle utekl. I v tento okamžik ostražitá a všudy přítomná policie také nic neviděla. Velký problém byla provokace ze strany policie, minulý rok házeli dlažební kostky do výloh, dnes nesmyslně zatýkali. Zde se znovu pouze několik málo demonstrantů postavilo na odpor. Bohužel tento člověk byl zatčen a vhozen do policejního auta. 20 lidí blokovalo toto auto, které chtělo projet celou demonstrací, zde už byl střet s uniformovanými policisty, nějaký demonstrant vyrazil boční okno auta. Po několika minutách policie odjela. K mému úžasu se okolo stojící rádoby demonstranté smáli jak policie zatýká jednoho z nich. Dále demonstrace pokračoval ke svému cíli na Olšanské náměstí, kde byla ukončena. Další o čem bych chtěl napsat je to jak se chovali tito "demonstranté proti kapitalismu" pří projevech, mnoho z nich pořvávalo "už to skonči chceme jít domu", " nemám tolik času, jede mi autobus" atd. Podle mého názoru tito lidé nemají pro hnutí žádný význam. Jednou za rok přijdou na akci a to jim stačí na dalších 365 dní. Kdyby všechny pražské organizace odjely do Brna na 1. Máj, tito lidé by si šli asi lehnout na Kampu nebo na Petřín do trávy. Protože boj proti policii jim nic neříká, i když tato prasata jsou stokrát horší než náckové, fyzické útoky na neonacisty také ne, kdyby alespoň něco zařvali. Jestli vůbec vědí, za co bojujeme, a co znamená 1. Máj, o tom mám také pochyby.

Těm, kteří pořádali 1. Máj, těm, co se střetli s policií, těm, co chodí na demonstrace radikální levice, bych chtěl poděkovat a ti, co neví, by se měli nad sebou zamyslet, a jestli nic nevymyslí, ať příště zůstanou doma nebo jdou na Kampu.

+++

Anarchismus a antifašismus pro hrdiny, nebo pro lidi?

Vážím si za řadu aktivit našich radikálních antifašistů (publikace kvalitních materiálů, přímé konfrontace militantních neonacistů), i když s nimi na druhou stranu nemohu v řadě věcí souhlasit. Rád bych proto v diskusi s jejich komentáři k prvnímu máji v Praze a v Brně tyto rozdíly ozřejmil a vysvětlil, přičemž doufám, že to bude bráno jako konstruktivní kritika. Ještě předtím bych si ale dovolil jednu odbočku.

Na demonstraci 8. května měla projev zástupkyně Antifašistické akce. V jinak velmi kvalitním proslovu mě dosti zarazilo, když na dvou místech oslavovala "hrdinství" a volala po něm. Domnívám se totiž, že koncept "hrdinství" patří spíše do pohádek, ať už jsou vypravovány dětem nebo dospělým a ať už je vypravují spisovatelé nebo ideologové. V reálném životě je ale tento koncept velmi nebezpečný. Označíme-li něco za "hrdinství", vydělujeme to ze sféry normálního života kamsi k aktivitám několika vyvolených. Patří to i k historii tohoto pojmu, vždyť řečtí "heroové" ani nebyli lidé, ale polobozi. V realitě jsme pak až příliš často viděli, jak se z hrdinů stávala elita a vládci. Jako anarchisté bychom ale přece naopak měli stavět na principu rovnosti a ukazovat, že naše aktivity nejsou pro nějakou výlučnou elitu, ale pro všechny, a že z formy zapojení by neměl vyplývat nějaký privilegovaný a oslavovaný status "hrdiny".

Právě tento pocit z projevu AFA mě znovu vytanul na mysli, když jsem si četl report radikálních antifašistů z Brna a diskusní příspěvek o Praze. V něčem mají autoři samozřejmě pravdu, v něčem se podle mě mýlí.

První mýlkou je útok kritika pražské akce na některé účastníky prvního máje. Nevím, co je špatného na tom, že mají nášivky, a už vůbec nehodlám rozebírat to, čím je mají připevněné. Nášivkami člověk veřejně vyjadřuje nějaký postoj a to, že je nosí, je pro mě projevem odva-

Fašismus v roce 02

Když se 8. května v Praze anarchisté sešli, aby vzpomněli památky obětí fašismu u příležitosti konce druhé světové války, nebyla to jen pieta a historické vědomí které je k tomu vedly. zároveň šlo o zdůraznění neustálé přítomnosti fašistické ideologie a jejích prvků v současné společnosti a to hned v několika rovinách.

Otevřeně fašistická politika

Neonacistické a fašistické politické strany působí celosvětově i dnes, téměř šedesát let po skončení druhé světové války. Můžeme nad tím kroutit hlavou sebevíc, každopádně nenávistná politika krajní pravice, spojená s rasismem, nacionalismem a obecně hrou na polo-racionální strunu má i dnes živné pole. Když v sedmdesátých letech ve Francii vznikala Front Nationale kolem Le Pena a pohrobků někdejších SS (viz A-Kontra 5/99), snad jen málokdo by se nadál toho, že Le Pen bude o dvacet let později ne bezúspěšně kandidovat na francouzského prezidenta a baštou jeho strany bude téměř celý francouzský jih. Obdobně v Británii se fašistická British National Party nyní opět vzmáhá, dosáhla zatím pouze marginálních pozic v místní samosprávě, poté co její politická praxe byla vytrvale a úspěšně konfrontována aktivisty AFA a dalších levicových organizací, kteréžto aktivity vyhnaly BNP počátkem devadesátých let z ulic. Takto by se dalo pokračovat dále příklady frankistického Španělska ještě 70. let, relativně nově hrozící NPD v Německu, či Haiderovými Svobodnými v Rakousku. Fašisté v každé zemi používají rétoriku populisticky hledající "nepřítele" a viníka špatné sociální situace lidí, namísto rozkrývání sociálních nespravedlností současného systému jsou lidé vedeni k rasismu a přimykání se ke státu. U nás po odstupu Sládkových republikánů z politického výsluní po volbách 1996, vzniklo prázdné místo v parlamentní manéži. Krajně pravicovou rétoriku a s ní i místo SPR-RSČ začali brzy úspěšně přejímat pravicové strany, zejména ODS (viz A-Kontra 4/02), včetně rasistických výroků (Langer), nebo militantních výhrůžek (Macek). Dnes se tak opět dozvídáme o existenci jakýchsi národních zájmů a hrozbách terorismu představovaných mimo jiné i anarchisty.

Hnědnutí ODS nám tak ukázalo na jeden z charakteristických znaků parlamentního systému. V rámci honby za voličskými hlasy využijí strany jakýchkoliv možností, tedy i uvolněné pole polofašistické Sládkovy politiky je ihned zaplněno ODS, čímž jasně ukazuje svoji podstatu jinak skrytou za neviditelnou ruku trhu a tenisové rakety pana profesora. Zkrátka přístup ultrapravice do parlamentního systému a zejména její úspěch vede i další strany k používání stejných nebo alespoň obdobných argumentů ve snaze zabodovat u voličů. Dochází tak k legitimizaci fašistických názorů na politické scéně. Obdobný proces lze vysledovat i v prvorepublikové politice, kdy se původně protiněmecké fašistické síly pod dojmem Hitlerova úspěchu začínají obracet pronacisticky, následkem toho dochází k fašizaci dalších pravicových sil, obecně vzniklo profašistické klima, byť to nebyl jev celospolečenský.

Kolem roku 1999 jednotící se neonacistické hnutí u nás začalo pod vlivem několika idealistů s vůdcovskými ambicemi, zpravidla se školou militantních násilníků, směřovat k politickému vzestupu. Pražský Národní Odpor, stejně jako Vlastenecká fronta a Národní aliance (blíže A-Kontra 4/99) se snažily zformovat převážně naziskinheadské členstvo v politickou sílu namísto do té doby běžné struktury opilců a příležitostných bitkařů s výjimkou dobře organizovaných bojůvek typu Bohemia Hammer Skins atp. Fašističtí bossové kalkulovali s xenofobií české společnosti a oživením nacionalistických nálad pod svojí taktovkou a s tím související vstup do politiky, parlamentu a kdoví kam ještě. K tomu také postupně začali měnit svoji image. Pomalu mizeli zakuklenci a později i říšské vlajky z jejich demonstrací, hajlování se omezilo na nezbytné životní minimum, duo Skoupý a Brčák odkládá bombry a utahuje kravaty, postupně je následují další soukmenovci. Snahy neonacistům ale hatila jednak pošramocená pověst jejich führerů (obsahující útoky na těhotné ženy, homosexuály, Romy atp.) a také již od počátku čelily odporu antifašistů. Ten se naplno ukázal Prvního máje 1999, kdy se anarchisté tvrdě střetli s policií čistící cestu neonacistickému marši centrem Prahy.

Odpor pokračoval i při dalších veřejných akcích neonacistů (viz zpravodajství A-Kontra, AFA), ani image hodných hochů nepomáhala v "zapáchajících židozednářských médiích" překrýt fašistickou podstatu jejich politikaření. Koneckonců ani očekávaná podpora voličů nepřicházela. Od ostatních neonacistických frakcí se po 28. říjnu 1999 separuje "vyměklá" Vlastenecká fronta a postupně upadá do bahna marginality (v kterém se rochní dodnes). Zbylé straničky se pokoušejí všelijak zaujmout (což se jim daří spíše díky občasným excesům jejich příznivců) a vydávat různá periodika (v naprosté většině zcela ubohá).

Až počátkem roku 2001 oznamují führeři Vávra (za Národní odpor), Skoupý (ze zrušené Národní aliance, mezitím s vydobytou pověstí "politického vězně") a Kopal (Vlastenecká republikánská strana) sjednocení fašistických sil v Národně sociální blok. Mělo se jednat o všeobjímající organizaci neonacistů s poněkud umírněnějšími fašistickými živly z VRS. Sudičkou ustavujícímu sjezdu byl odpor antifašistů, který jakoby předpověděl NSB nelehký život a brzký konec, společenského faux pas se tehdy dopustila pouze policie, která sudičky ze sjezdu NSB zapudila.

Národně sociálně zablokovaní se pokoušeli znovu oslovit i širší veřejnost, svojí koalicí s umírněnějšími a také krotčejšími projevy na veřejnosti s polovičatou rétorikou nedokázali ani zaujmout dosavadní boneheadské ghetto. I proto se na demonstracích NSB setkávalo stále méně pravičáků. Poslední zoufalý pokus o konsolidaci znamená přejmenování se na Pravou alternativu počátkem roku 2002, ale koalice fašistických sil brzy poté končí. Symbolickou tečku za jejich činností pak dělá antifašistická demonstrace proti pochodu PA ve Valašském Meziříčí, kde přesila antifas dovede neonacisty až předčasnému ukončení demonstrace okořeněnému dřevěnou nadílkou.

Fašismus v ulicích

Dočasné, zato totální, fiasko politických nadějí neonacistů nevedlo k útlumu jejich činnosti. Právě naopak. Bystře se zorientovavší Národní odpor Praha se na jaře 2002 pokouší o novou integraci neonacistických sil u nás. Odhazuje - alespoň prozatím - veškeré politické ambice a soustředí se na svoji původní doménu - pouliční násilí. Národní odpor se objevuje ve své staré podobě gangu rváčů ovládajících bojová umění a lačných je kdykoliv použít. Iniciuje také vznik svých filiálek po republice, záhy se objevuje NO České Budějovice, Karlovy Vary, Jihlava. Do budoucna slibují sjednocení na základě pouličního násilí, terorizování národnostních i názorových menšin a zejména slavné budoucnosti bílé rasy, předpokládám. Prezentuje se akcemi spíše efektními než efektivními, napadení koncertu SHARP skinheads v Brně, v dubnu 2002 je očekáváno dopředu a samotný útok - provedený s přihlížením policie - je neúspěšný: neonacisté v koalici s fašistickými hooligans lehce zraňují dva lidi a dávají se na útěk (až do rána jsou pak biti po celém městě, jak vyplývá ze svědectví přítomných). Ještě několik hodin předtím o sobě dali v novém duchu neonacisté vědět v Karlových Varech. Deštivé jarní počasí spláchlo i fešáckou image neonacistů a tak se na protirasistické demonstraci pořádané místními lidmi objevují v kuklách a s obušky v rukou.

Zvyklí na svoji hegemonní pozici v regionu a tichou podporu policie (prokázanou místními lidmi, mnohdy policisty v civilu v součinnosti s neonacisty napadenými), promenují se v počtu cca dvaceti kousků po městě. Demonstraci se několikrát pokusí napadnout, avšak policie se na veřejné akci snaží nepošpinit si reputaci nezvládnutou situací a tak s nasazením desítek obrněnců provádí manévry místy pro smích jak neonacistům tak protestujícím. Nicméně toto je akce, na kterou slyší neonacisté po celé zemi. Už žádné přetvařování, kvůli PR, žádné kravaty, jen bitky, pivo a světovláda. Když neonacisté svolávají prvomájový marš do Brna pod názvem "Osvoboď rudé Brno", což je poněkud pikantní vzhledem k trvajícímu pouličnímu násilí fašistů v tomto městě, sjíždí se jich kolem 400. To je největší otevřeně fašistické shromáždění snad od 28. října 1999. Samotné shromáždění se pak nese v novém duchu. Kukly, štíty a touha po krvi provázejí neonacistický pochod.

Již podle těchto několika málo příkladů lze rozpoznat pokus o nový nástup neonacistů. Tentokrát ne do politiky, ale přímo do ulic. Vzpomeňme si na dvacátá léta v Itálii (Akce č.4), nebo třicátá v Německu. Fašistická cesta k moci vždy vedla přes pouliční teror, jimi ovládnuté ulice jsou prvním pomyslným stupínkem ke koncentračním táborům. Objevivší se hrozbu ale reflektuje i antifašistické hnutí. Neonacisté byli odraženi při útoku na brněnské SHARPs, jejich prvomájovému pochodu se postavil stejný počet odhodlaných militantů posílených o několik desítek místních Romů. Tedy nehrozí, že by se neonacistům podařilo ulice našich měst ovládnout skrytě. Co však hrozí, je izolace antifašistického hnutí. Oficiální média se nás snaží veřejnosti prezentovat jako jakýsi negativ neonacistů, lidi, kteří se prostě chtějí prát. Obdobně se chová i policie. Toto chování státu a médií je obdobné k postupu proti antifašistům před nástupem Hitlera k moci, kdy byli antifašisté, tehdy hojně z bolševických řad, pronásledováni z jedné strany nacisty, z druhé strany státní mašinérií. Je potřeba si uvědomit, že stát prostřednictvím policie si s problémem neonacismu neporadí, nechce a dost dobře ani nemůže. Proklamovaná válka proti neonacistům se rychle přeměnila ve válku proti extrémismu obecně, v jejím rámci je tvrdě postupováno paradoxně právě proti antifašistům. Policie může maximálně občas lapit hajlujícího výrostka, nebo snad i pachatele vážnější trestné činnosti. Nemůže ale účinně podchytit šíření fašistických myšlenek nebo organizování militantních bojůvek. Aby toto mohla, musela by disponovat otevřeně fašistickými prostředky, což by jednak vedlo k vytloukání klínu klínem a druhak by potom asi chyběla vůle k takovému jednání. Fašismus má sociální kořeny, využívá frustrace lidí ze špatné životní situace, dokud bude kapitalismus, budou existovat i fašistické hrozby (čímž nechci poukazovat na mávnutí kouzelného proutku sociální revoluce, řešící všechny problémy).

Chceme-li zabránit fašistům v postupu, musíme se chtě nechtě bránit sami. Jednak je potřebná vzájemná solidarita - nebát se pomoci druhým čelit projevům fašismu ať už přímo fyzicky nebo jinak, např. svědectvím. Neonacisté zakládají svoji sílu na fyzickém násilí. Můžeme tisíckrát rozebrat a vyvrátit jejich argumenty, to se jich ale příliš nedotkne, zkrátka jim je to jedno. Ve své většině nerozumí váze myšlenek a

argumentů, ale pouze násilí. I proto je potřeba porazit je vlastní zbraní. Dnes jsou neonacisté víceméně intelektuálně izolováni, svoje stoupence získávají pouze kultem síly, aureolou vlastní nepřemožitelnosti. S jídlem roste chuť, jak známo, a tak tam, kde neonacisté nenarážejí na žádné překážky rozrůstají se jejich řady i o jedince, kteří by jinak neměli dost odvahy k násilnickému vystupování. Zároveň roste i agresivita jejich útoků, zkrátka si více dovolí. To lze vidět na příkladu Karlových Varů. I když se tam na nedávné demonstraci proti rasismu a násilí ultrapravičáků sešlo kolem stovky lidí, nechávali svoji ochranu před provokující skupinou fašistů výhradně na policii, bránit se sami báli. To je dost nebezpečný postoj - policie sice ochrání ohlášenou demonstraci, ale již ne její účastníky po jejím skončení a kdykoliv jindy na ulici. Obzvlášť na Karlovarsku, kde sami účastníci antifašistického shromáždění doložili několik případů, kdy policie přihlížela násilnostem neonacistů, brutální napadení jedné osoby o velikonocích pak označila za spor koledníků. Zkrátka je nutné se fašistům postavit sami. Každý použitý prostředek je pak legitimní, ulice není sportovní kolbiště, ani neonacisté nebudou dodržovat žádná pravidla. Jestliže ozbrojeného a bojového sportu znalého fašistu napadne dvojice lidí, nebude se jednat o zbabělost, ale pouze o nutnost, rozhodně nelze podléhat dojmu férovosti boje jeden na jednoho mezi náhodným člověkem a neonacistou, celý svůj život zasvěcujícím boji a jeho učení se. Je to jako byste vytýkali generálovi, že nepřítele "zbaběle" přemohl s použitím více sil, než měl k dispozici nepřítel. A ani oni "nepřemožitelní" árijci ve skutečnosti tak hroziví nejsou - vidí-li odpor, poznají-li, že se jim lidé nebojí postavit, znejistí. Budou-li se střetávat s cíleným odbojem proti svým aktivitám, rozhodně jejich pozice nebude tak jistá jako ve městech, kde si mohou dělat co se jim zlíbí.

Na druhou stranu lze argumentovat i tím, že fyzický odpor vede neonacisty pouze k zelitňování jejich řad a že jsou následně ještě nebezpečnější. Do jisté míry možná ano, ale taková situace předpokládá existenci tvrdého odporu z druhé strany. Tomu by pak oslabené, byť elitní, jádro neonacistů nemělo být silnějším soupeřem. Navíc taková situace znemožní fašistům bezstarostnou veřejnou činnost a odradí řady oportunních pomahačů, v situaci fašistické hegemonie mnohdy nebezpečnějších než staré kádry. Tyto úvahy by ale neměly vést k pouhému šíření násilí fašistického typu pouze otočeného proti němu, podstatný je vznik skupin, jakýchsi lokálních "milicí", chcete-li, skupin, vzájemně informovaných a monitorujících konání neonacistů ve svém okolí. Skupin, které v případě potřeby vyjdou do ulic a fašistům se postaví. Zde je opět nutná vzájemná solidarita, pomoc ostatním v tíživé situaci. Té má zatím antifašistické hnutí dost jak dokázal první máj v Brně, kde se elitě českých neonacistů postavilo několik set odhodlaných antifas. Neusínejme ale na vavřínech, neonacisté se pokoušejí o nový nástup do ulic. Zabraňme jim v něm.

Mluvíme-li o fašismu, nemůžeme zapomenout na fašizující tendence státní správy. Ty jsou vždy přítomné v kruzích silových ministerstev a zejména pravicových stran, nyní díky okolnostem (vyprovokovaná fobie po 11. září, štvaní proti anarchistům po MMF) dostávají sluchu i v širších politických kruzích. To je ale téma na samostatný článek, který přineseme v dalším čísle.

KANÁL

hy, možná větší, než pouhá účast na demonstraci. Kritizovat účastníky prvního máje za to, že nebyli na předchozích demonstracích je podle mě rovněž trochu krátkozraké, nezapomeňme, že první máj byl mnohem lépe propagován (demonstrace proti neonacistům 16. února byla dělána narychlo a skoro nebyla veřejně avizována, na demonstraci proti NATO bylo o dost více než sedmdesát lidí, o nichž píše autor a většinu stejně tvořili jím tak opovrhovaní onášivkovaní punks.) Osobně jsem žádné poznámky na řečníky čtoucí projevy neslyšel (a to jsem byl jedním z nich), takže pokud k nim došlo, jednalo se patrně o dost ojedinělou záležitost. A tvrdit, že někteří lidé, kteří přišli na první máj, nejsou pro hnutí přínosem a raději by tam neměli chodit a místo toho se mají nad sebou zamyslet je podle mě vrcholem elitářství - když se neperou s policisty a nácky, tak ať táhnou, nebo co? Já osobně jsem velmi vděčný za každého, kdo nezávisle uvažuje natolik, že se té akce zúčastnil a nebudu nad ním povýšeně ohrnovat nos jen proto, že nemá ve všem "jasno". Nejsem elitář, jsem anarchista a rovnostář.

Podobný přístup se podle mě projevil i v reportu členů FSA z prvního máje v Brně. Autoři se rozplývají nad střetem s policií i jeho výsledkem ("jen" čtyři zadržení), což je podobné jako přístup anonymního antifašisty, který kritizuje nedostatečnou zapojenost lidí do střetu s policií v Praze. Jaký smysl mají ale střety, které nemůžeme vyhrát? Jen ze sebe uděláme v očích veřejnosti násilníky za každou cenu a přibudou počty stíhaných. Solidarita samozřejmě ano, ale formou účinné pomoci a ne škodlivých gest.

Autoři z FSA se také rozčilují nad tím, že "jeden z pořadatelů se z nepochopitelných důvodů dal na vyjednávání s policií". Nevím, co měl ten pořadatel dělat, když byla demonstrace obklíčená, ale jeho důvody mi přijdou přinejmenším docela pochopitelné. Nějakou formou bohužel organizátoři větších demonstrací v dnešní době s policií komunikovat patrně musí, alespoň pokud to nemá poškodit účastníky (tato forma komunikace by ovšem měla být zcela veřejná, otevřená a pokud možno naprosto minimální). Je moc hezké pohoršovat se nad tím, uvědomuje si ale autor, jak by také mohli dopadnout všichni zakuklení radikálové, kdyby se nenašli lidé, kteří dodávají těmto demonstracím legální pozadí? Nebo snad máme s policisty vůbec nemluvit a přihlížet masakrům vzniklým pouze z nedorozumění, když už tu máme dost těch, vzniklých jejich záměrem? Komunikují spolu přitom i bojující strany ve válce. Nechápu tedy, co připadá autorům tak nepochopitelné. Možná, že díky pořadatelově "nepochopitelnosti" ta akce skončila odchodem zúčastněných po skupinkách a ne zmlácením a pozatýkáním části shromáždění, jako se to v jiných případech stává docela běžně. Takový závěr je možná hodný demonstrace hrdinů, rozvoji skutečného antifašistického hnutí ale může hodně uškodit.

ONDŘEJ SLAČÁLEK

Ultrapravice na pochodu

Konec dubna a počátek května znamenal v evropském měřítku silné zviditelnění tématu krajní pravice. Nejprve to byl šok (do značné míry nafouknutý) z toho, že se Jean Maire Le Pen dostal do druhého kola prezidentských voleb. A jen den po jeho nezvolení to byl atentát na Pima Fortuyna, holandského pravičáka a vůdce strany, která má rovněž velké šance ve volbách. O čem tyto události a posun v postojích veřejnosti svědčí a co znamená pro nás, anarchisty a antifašisty s názory jasně protikladnými autoritářským "řešením" populistických vůdců?

Fašoun málem králem

Co se stalo ve francouzských prezidentských volbách? Nudný politický systém, založený na střídání umírněné levice s umírněnou pravicí, který koneckonců známe i od nás, se trochu zadrhl. Mělo to několik příčin. Prvním z nich byla pro řadu lidí jeho zdánlivá samozřejmost. Le Pen se do druhého kola dostal mimo jiné také proto, že s touto možností nikdo nepočítal a řada voličů levice se voleb neúčastnila, protože počítala s tím, že rozhodující se střet mezi pravicí a levicí proběhne během příštího kola. Druhým a závažnějším důvodem bylo jeho vyčerpání. Tento systém vrší problémy, které není schopen řešit a právě tak, ač si říká demokratický, neposkytuje lidem nějaké reálné možnosti podílení se na rozhodování o věcech, které se jich týkají. Pokud jim dá možnost "rozhodovat" pouze jednou za čtyři roky u voleb a ještě se média předhánějí v tom, aby jim říkala, koho nemají volit, nelze se rozhodně divit, když lidé podlehnou chuti zakázaného ultrapravicového ovoce a sáhnou po kandidátovi, na nějž se tak útočí… který ale podle nich neříká nic zas tak špatného a zdá se řešit problémy, které oni jako problémy pocitují.

Jean Marie Le Pen se pokouší s krajně-pravicovou politikou prorazit již hodně dlouho, jeho politická strana Front National existuje od roku 1972. Na vytváření její politiky se tehdy podíleli i bývalí nacisté a kolaboranti (viz A-kontra 5/99), těžištěm strany byla ovšem frustrace pravice po ztrátě koloniálního panství a domněle dominantního postavení Francie (sám Le Pen byl veteránem alžírské války). To souvisí s rostoucím pocitem ohrožení francouzské identity ze strany globalizace a amerikanizované kultury. Dalšími tématy, která Le Pen akcentoval patrně nejvíc, byl odpor k imigrantům a k Evropské unii. Smícháno ještě s příslibem řešení kriminality a vlády silné ruky to zadělalo na politickou stranu, která byla zároveň radikální a relativně úspěšná. Přečkala i dobu, kdy jí byl věštěn konec - rozkol mezi Le Penem a "umírněnější" částí vedenou Bruno Mégretem roku 1998. Nyní mají obě frakce své strany a jejich vůdci v součtu získali v prvním kole voleb 20 % hlasů, tedy pětinu celkového počtu a větší počet, než kolik dostal v prvním kole pozdější vítěz voleb Jacques Chirac.

Silná mobilizace proti Le Penovi i to, že je pro většinu Francouzů nepřijatelný, vedla k tomu, že nebyl zvolen. Je to ale signál. Le Pen přitom rozhodně není žádným ultrapravičákem v rukavičkách. I ve svém "akčním programu" pro prvních sto dní v prezidentské funkci hlásal například znovuzavedení trestu smrti a zákaz sňatků Francouzů a Francouzek s cizinci a cizinkami. Bylo-li tolik Francouzů ochotno podpořit takto vyhraněné požadavky, o lecčems to svědčí.

Specifická země, specifická ultrapravice

Jen o den později byla pozornost lidí v Evropě upřena na jiného krajně pravicového politika. Nikoli svém pro jeho triumf. Ten byl předpokládán na volby, jež proběhnou až 15. května. Ještě před nimi, 6. května večer, byl ale Pim Fortuyn, předseda krajně pravicové formace Kandidátka Pima Fortuyna, zastřelen. V komunálních volbách v Rotterdamu přitom získal cca 35 % hlasů a šlo předpokládat, že i v celostátních volbách bude velmi úspěšný. O koho šlo?

Pim Fortuyn narozdíl od Le Pena není žádným veteránem krajně pravicové politiky a ani nesplňuje představy, které bychom o ultrapravicovém vůdci asi měli. Jedná se o bývalého profesora sociologie, autora dvanácti knih a v dřívějších dobách také sloupkaře předních periodik. Veřejně se hlásil ke své homosexualitě, členy jeho strany jsou často imigranti. Nic z toho mu ale nebránilo v horlení po zastavení přísunu uprchlíků, po tvrdém "řešení" kriminality i po segregaci mezi jednotlivými "kulturami", z nichž mu byla zvláště trnem v oku ta islámská. Jeho ultrapravicovost je sice na holandský způsob, zdánlivě liberální, zůstává ale nesnášenlivou, agresivní a definující (byť zdánlivě "vědecky" a "objektivně") nepřítele v celých národnostních a sociálních skupinách.

Těžko říct, jestli atentát skutečně tažení strany k moci zastavil, to se definitivně ukáže v den voleb - někteří tvrdí, že Fortuyn, po němž se strana i jmenuje, bude pro stranu nezastupitelný, jiní se naopak domnívají, že zármutek z atentátu a nechuť k němu povede řadu lidí k volbě strany-pohrobka. Ať tak anebo tak, můžeme se nad obecnými dopady působení krajní pravice zamyslet již nyní.

Demokraté chycení v pasti

I liberální komentátoři přiznávají, že úspěch ultrapravice lze interpretovat jako selhání stávající podoby demokracie. Ta není schopna řešit problémy, jež více či méně vyvolává a tím uvolňuje prostor pro radikálnější proudy na pravici. Právě tak se velmi rádi přiživují odporu proti fašismu, který často v souvislosti s krajně pravicovými politiky sami přiživují coby zbraň na svou politickou konkurenci, nejsou ale schopni ani ochotni se proti fašismu postavit naplno a skutečně efektivně. Nelze se proto divit, když jim na jedné straně vyrůstají a sílí ultrapravičáci, na druhé straně se odpor proti nim projevuje takovými způsoby, jako byl atentát 6. května. Násilí se v této společnosti totiž stává

Francie: další fašista míří k moci

V uplynulém týdnu vzrušila veřejné mínění v celé Evropě i u nás jedna nikoliv nevýznamná, ale na druhou stranu v evropském kontextu Haiderů a Berlusconiů zase ne tak výjimečná politická událost. Ve Francii postoupil do druhého kola vedle stávajícího prezidenta Chiraca, našimi francouzskými kolegy charakterizovaného jako krajně pravicového zloděje, namísto všemi očekávaného "levicového" Jospina s neofašismem koketující taťka fašmoula Le Pen. Po celé zemi vypuknuly spontánní demonstrace a protestní pochody, které trvají do dnes. Mnoho známých i méně známých osobností vystoupilo s jasným poselstvím: volme Chiraca proti Le Penovi a zastavme tak fašismus! Bude však případné Chiracovo vítězství nějakou výhrou? Stanovisko francouzské organizace Cercle Social mnoho napovídá:

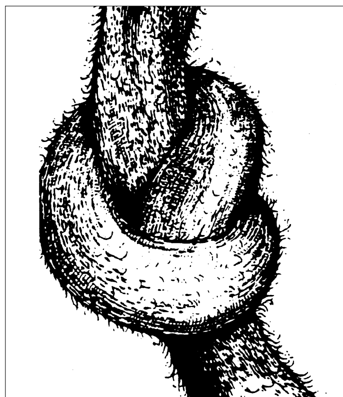
Ani fašistu, ani zloděje, ale generální stávku!

Velkým vítězem voleb je nevoličství, jenž dosáhlo 28%. Mezi nezaměstnanými a dělníky se toto číslo zvedá na 40%, přičemž není započítáno 25% těch, jenž už nechtějí být ani registrovaní v seznamech voličů. Obecně vzato, dva ze tří nezaměstnaných a dělníků nevolí. A totéž dělají ve stále vzrůstající míře také úředníci. Dá se říci, že to byli dělníci, kdo porazil "levici," protože pro nás nic neudělala a nemá nám co nabídnout.

Je to panovačná politika vlády PS-PC a jejich přikyvovačů, co způsobilo jejich vlastní porážku. Nyní před námi zůstává fašistický šéf Le Pen a gangster Chirac. Měli bychom volit pro tohoto druhého, aby jsme porazili prvního ve jménu blíže nespecifikované republikánské fronty? A co potom dál? V této otázce není pochyb. Už známe politiku Chiraca a celé pravice, viděli jsme ji v roce 1995 a porazili jsme ji, ale nikoliv skrz volby, ale generální stávkou, do které se zapojilo 11 milionů lidí. Politika Le Pena je také dobře známa - je takový jako jeho přítel Berlusconi s jeho opatřeními proti pracujícím, imigrantům a uprchlíkům v Itálii. Tam však generální stávka a dvoumilionová demonstrace ukázaly, že pracující zcela odmítají jeho politiku, odmítají masové propuštění, odmítají vykořisťování.

Nyní je toto možné i ve Francii. Minulý rok jsme viděli okupace mnoha továren (Cellatex, Mossley, Moulinex...) a riskantní stávky dělníků (McDonalds, FNAC, Go Sport...), jenž ukázaly, že můžeme bojovat a že můžeme vyhrát. A především, desetiprocentní pracovní absentérství a pracujících na zdravotních dovolených poukazuje lépe než cokoliv jiného na současnou realitu: máme dost špatných pracovních míst, nejistoty a chudoby. A Le Pen stejně tak jako Chirac to nikdy nebudou schopni pochopit! A tak, raději než jít volit, a bez ohledu na to kdo vyhraje, připravme generální stávku, abychom vyjádřili, co si pracující o jejich politice skutečně myslí, abychom my sami mohli uskutečnit naše touhy.

připravil PH

patrně jedinou účinnou zbraní v boji proti fašistům (je ovšem otázka, zda není účinná pouze zdánlivě), kteří se derou k moci. Kdybychom chtěli být jízliví a oplácet demokratům jejich demagogii o nejlepším z nejhorších systémů, mohli bychom říct, že atentáty proti fašistickým potentátům nejsou dobré, ale nikdo nic lepšího co proti nim udělat zatím nevymyslel.

Demokraté se pochopitelně nepřidají k atentátům, ale ani k mnohem mírnější opozici proti fašistům, která by šla za rámec právních norem a byla tak aspoň trochu účinná. Co jim tedy zbude? Bojovat proti fašismu "demokratickým" způsobem, tedy soupeřením o hlasy voličů. Půjde přitom právě o voliče fašistických stran, jimž se bude přizpůsobovat politika, jíž budou provádět. *"Bylo by proto užitečné, aby si politici v Paříži sundali klapky z očí a chovali se zodpovědně. Lhostejno, zda začnou obnovovat francouzskou společnost vyhlášením nulové tolerance zločinu po vzoru newyorského starosty Rudolpha Guilaniho anebo programy, jak dostat přistěhovalce do francouzských škol a francouzské děti zbavit předsudků. Hlavně ať začnou, jinak by mohli o příští prezidentský mandát bojovat výlučně extremisté,"* píše v reakci na první kolo voleb ve Francii týdeník Respekt (18/2002). Ten samý týdeník Respekt, který ještě před pár lety přinesl zajímavé informace o tom, jak program "nulové tolerance" vedl ke zvýšení pravomocí policie, která pak naprosto nekontrolovaně rasisticky šikanovala, bila a ponižovala barevné Američany. Dnes volá po jeho francouzské obdobě. Pěkná proměna. A není jediná. I holandský levicový profesor De Beus, jehož reakci na vzestup Fortuyna Respekt cituje, říká: *"Ať už se dnes do vlády dostane kdokoli, éra bezbřehého liberalismu končí. Přijde doba přísnějších zákonů, prosazovaných proto, abychom tradiční toleranci vůbec zachovali."* Také konec jednoho snu o svobodě.

Právě v tom tkví hlavní nebezpečí vzestupu krajní pravice. V několikaletém horizontu se nemusíme bát nějaké jejich totalitní vlády, naopak, když se podílí na moci, musí ze svých ideálů hodně slevit (viz případ Haidera). Nebezpečí je v tématech, která otevírají a ve způsobu jakým to dělají. Výsledkem může být a vlastně už je zavádění zpřísňujících, autoritativních a rasistických opatření i tzv. "demokratickými" silami. Za pár let se nám klidně může stát, že nějak už "pravicového populistu", či "nacionálního radikála" nebudeme od "slušného demokrata" schopni rozeznat.

Je něco shnilého na naší "civilizaci"

Položme si ovšem otázku - jsme toho vlastně vůbec schopni ještě nyní? V EU tito politici prosazují drsnou antiimigrační politiku. V Čechách nadšeně a unisono horují za "národní zájmy". A ve Spojených státech amerických nelze názory Bushe a jeho republikány příliš odlišit od klasických zpátečnických názorů tak typických pro fašisty neonacisty všech odstínů, autoritativní konzervativce a podobnou autoritářskou svoloč, která tak poznamenala dějiny dvacátého století.

Navíc se zde rodí nová šovinistická ideologie nesnášenlivosti, byť tentokrát nezaložená na štvaní národů proti sobě, ale na štvaní jednotlivých "kultur" či "civilizací". Snaží se nám namluvit, že lidé se nejsou schopni dorozumět kvůli nepřekonatelným kulturním rozdílům - ačkoli kultura není statická kategorie a neustále se vyvíjí. Teze o "střetu civilizací" se stávají dobrým nástrojem pro manipulování lidí do nových válek a nové poslušnosti politickým vůdcům západního světa.

Před tím vším kapituluje i tradiční levice, což zase ještě zpětně posiluje pravičáky. Francie, její dlouholetá bašta, je toho příkladem. Ve srovnání s ostatním světem zde byly velmi slabé protesty např. proti válce v Afghánistánu… a nyní získal ve volbách levicový kandidát menší podporu než ultrapravičáci a jeho stoupencům jdoucím volit v druhém kole Chiraca mohly zbýt pouze oči pro pláč. Tradiční levice se ukazuje být tak přizpůsobenou střednímu proudu, že už jí od zbytku politického spektra nelze ani příliš odlišit. Je jasné, že taková levice ztrácí na věrohodnosti a přitažlivosti a že s ní nelze počítat. Účinný boj proti lžím (ultra)pravice tak zase zůstává na pár "extremistech", rekrutujících se z velké části z řad anarchistů.

Jistě, argumenty, které budou proti pravicovým lžím vznášet anarchisté, se mohou jevit jako slabé nebo bezzubé v porovnání s profesionální post-liberální ekvilibristikou, to je ale ještě nedělá méně platnými. Podívejme se třeba jen, co stojí za někdy skutečně větší kriminalitou imigrantů. Je to "odlišná kultura" nebo sociální a ekonomické postavení, to, že přišli do cizí země s relativně vysokou nezaměstnaností a mnohdy nemohou najít uplatnění a živobytí? A tak je to se vší rétorickou výbavou (krajní a nejen krajní) pravice. Musíme se proti ní postavit, těžko ovšem můžeme očekávat nějakou jinou než iluzorní pomoc ze strany "demokratů" a jim podobných. Z jejich slov i skutků lze totiž občas mít pocit, že kdyby Le Pena a jemu podobné neměli, museli by si je vytvořit.

ONDŘEJ SLAČÁLEK

Itálie
dvě generální stávky 16. dubna

16. dubna se Itálie probudila do stavu, ve kterém se nenacházela po dvacet let: generální stávky. První oficiální odhady počtu stávkujících se pohybují okolo dvaceti milionů; země byla prakticky paralyzována, nefungovala doprava včetně letecké, nevyšly noviny, banky, školy a další úřady zůstaly uzavřeny. K osmihodinovému zastavení práce se připojilo až 80-90 % členů různých odborů. Na různých místech Itálie se pak konaly pouliční demonstrace, jichž se zúčastnilo přes dva miliony lidí.

Informace o stávce proběhly i našimi médii; televize i většina deníků ji dokonce zařadily mezi hlavní zprávy dne. O důvodech stávky jsme se však mnoho nedozvěděli. Komentáře se většinou omezily na konstatování, že odbory akci vyhlásily jako výraz nesouhlasu se změnami zákoníku práce, konkrétně pak článku 18 upravující výpovědi zaměstnanců. To je ovšem pouze část pravdy, kterou ovšem média nemají zájem příliš rozpitvávat.

Není totiž zcela bez vazby na podmínky českých pracujících. Ti by mohli začít ptát většiny našich politiků, kteří vykreslují Evropskou unii jako sociální ráj, proč v Itálii dvacet milionu lidí protestuje proti úpravám, které mají italský zákoník práce sjednotit právě se zbytkem Evropské unie...

EU sociálním rájem?

I když u nás podobná úprava pracovního práva, proti které tak razantně vystoupili pracující v Itálii, již dávno platí, vstup ČR do EU bude znamenat další zhoršení situace neprivilegovaných lidí. Právě vystoupení italských pracujících je pro obyvatele ČR velkým varováním. Jedním z problémů, které se Unii i přes proklamované snahy nedaří řešit, je totiž nezaměstnanost a špatná sociální situace obecně.

V EU je mezi 19 a 20 mil. nezaměstnaných, přičemž oficiální statistiky udávají míru nezaměstnanosti podobnou jako v ČR, tj. okolo 8-9%. Lokální nezaměstnanost je však mnohde až 30% a do statistik navíc není zahrnuto množství "podzaměstnaných" lidí pracujících na půl úvazku či vykonávajících pouze nejisté sezónní práce. Ze svých životů pak všichni víme, že současná míra nezaměstnanosti je neudržitelně vysoká a šance najít slušnou práci je v mnoha regionech doslova nulová. Vstup do EU nám v tom však nepomůže; naopak.

S přijetím společné měny Euro se pojí požadavek nulového deficitu ve státních rozpočtech. Ten nutí národní vlády k dalším škrtům v sociální oblasti, privatizaci veřejných služeb a dalším anti-sociálním opatřením. Kam tato cesta vede můžeme vidět na příkladu Španělska, jenž v prosazování těchto opatření zašlo nejdále. V rámci EU je zde nejvyšší nezaměstnanost, nejvyšší podíl pracujících na krátkodobé úvazky, nejnižší minimální mzda, nejvyšší úmrtnost na pracovišti...

16. duben: dvě akce

Ze zpráv korporativních médií jsme se už vůbec nedozvěděli, že generální stávka se vlastně skládala ze dvou různých akcí, respektive byla výsledkem dvou různých iniciativ: jednak trojkoalice oficiálních odborů (CGIL-CISL-UIL), jednak, a to nás jako anarchisty zajímá nepochybně mnohem více, mnohočetnou koalicí samosprávných, zdola vzniklých odborů jako COBAS, Slai-cobas, Unicobas, RdB, SinCobas, Sulta, CNL...

Iniciativa těch druhých přitom není ani při ohromných počtech stávkujících nějak zanedbatelná. Odhady hovoří o čtvrtmilionové účasti na demonstracích samosprávných odborů v různých městech napříč Itálií. Na rozdíl od akcí oficiálních odborů však mobilizovaly ke stávce a akcím nejen proti změnám pracovní legislativy, ale také proti "válce proti terorismu" a jejímu financování, všem dalším útokům na pracující v podobě privatizace, škrtům ve školství a v důchodech a také proti kapitalistické globalizaci pod heslem **"proti vládní anti-sociální politice, proti [sociálnímu] smíru a proti válce."**

Ačkoliv se samosprávné odbory připojily k těm oficiálním a podpořili generální stávku 16. dubna, ve společném vyhlášení této stávky trojkoalici oficiálních odborů tvrdě odsuzují jako

byrokratický orgán, neschopný hájit zájmy pracujících. Kromě jiného se v tomto prohlášení píše: *"Iniciativy proti změnám článku 18 nejsou dostatečné, pokud se zároveň nepostavíme proti veškeré anti-sociální politice této vlády a proti válce, a dokud neodmítneme politiku* [sociálního] *smíru, která byla a je živnou půdou liberalismu."*
Demonstrace samosprávných odborů podpořily také různé italské anarchistické organizace (FdCA, FAI, USI...) a antiautoritářské hnutí obecně (sociální centra atd.). Vedle demonstrací a pochodů se konalo mnoho dalších akcí; v Římě byly například hlavní příjezdové cesty do města zablokovány malými akčními skupinkami, v mnoha dalších městech se konaly okupace atd.

Samosprávné odbory

Asi nejzajímavější je srovnání účasti na akcích oficiálních a samosprávných odborů ve městech, kde se konaly akce obou. I přes to, že se síť samosprávných odborů rozhodla připojit k oficiální výzvě ke generální stávce a vyhlásit svou akci na stejný den, uspořádala své akce odděleně. Prý proto, že jejich *"požadavky jsou oddělené a v mnoha bodech přímo protikladné k požadavků kolaborantů z CGIL, CISL a UIL."*
A tato taktika sklidila úspěch. V Říme se na akci samosprávných odborů sešlo 50-70 tisíc lidí oproti 200 tisícům na akci oficiálních odborů. V Janově tento poměr činil 20 000 ku 60 000, v Miláně 50 000 ku 300 000, v Palermu 10 000 ku 100 000 a ve Florencii 35 000 ku 400 000.
Podle tiskové zprávy Cobas počet lidí podílejících se na jejich akcích neustále stoupá. A není divu. Oficiální odbory obyčejné pracující neustále zrazují a prosazují ústupky hodící se kapitálu. Ostatní společenské skupiny jako například nezaměstnaní, studenti, důchodci či uprchlíci je pak nezajímají již vůbec.
Naproti tomu samosprávné odbory si plně uvědomují, že řešením není jednání mezi zaměstnanci (respektive odborovými byrokraty) a zaměstnavateli a vládou, ale sjednocení všech neprivilegovaných lidí a boj proti alianci kapitalistů stejně tak jako proti kapitalismu samotnému. Proto ve svém programu prosazují například garantovaný příjem pro nezaměstnané umožňující důstojný život, ochranu a posilování veřejných služeb, zrušení "pochybných" a nedůstojných způsobů "nasazování" absolventů do zaměstnání...
Do té míry, do jaké si lze z výše uvedeného jednoduchého výčtu udělat obrázek, je zřejmé, proč samosprávné odbory přitahují stále více pracujících a díky svým požadavkům i nezaměstnaných a studentů. Stále rostoucím vlivem a nekompromisním přístupem se ukazují být důstojnou alternativou zkostnatělým a zbyrokratizovaným oficiálním odborům tváří v tvář rostoucí sociální krizi.
I u nás je sociální situace do jisté míry podobná. Oficiální odbory v čele s novým předsedou, senátorem Štěchem, jenž podle svých slov *"upřednostňuje jednání před pouličními bouřemi,"* jsou stále spíše pro smích. Každý ví, že ani pracující v nich sdružení v nich nemají žádnou oporu. O ostatních společenských skupinách ani nemluvě... Nezaměstnaní pobírají po nedávných změnách almužny nedosahující ani zdaleka životního minima; absolventi bez práce jsou posíláni na ponižující "praxe," kdy několik měsíců normálně pracují bez nároku na mzdu. Vše za tichého a často i otevřeného souhlasu oficiálních odborů. Jsou i pro pracující u nás nezávislé samosprávné odbory nadějí?

Kampaň před stávkou

Samotné generální stávce ohromná demonstrace svolaná na 23. března do Říma, mnohými komentátory označovaná za největší demonstraci v dějinách lidstva. Na akci svolané mainstreemovými odbory, ale podporované i těmi samosprávnými, se sešly více než dva miliony lidí. Jejím cílem artikulovaným trojkoalicí CGIL-CISL-UIL bylo vyjádřit odpor proti premiérem Berlusconim prosazovaným změnám v článku 18 pracovního zákona, který zaručuje pracujícímu ochranu před protiprávním propuštěním.
Těsně před demonstrací však situaci zjitřila jako na zavolanou provedená vražda premiérova poradce (který má nynější pracovně-právní reformy na svědomí) profesora Biagiho, promptně připsaná obnoveným Rudým brigádám. Berlusconi se okamžitě pokusil cynicky zneužít situace a vyzval odbory, aby demonstraci i plánovanou generální stávku zrušily a *"nepřispívaly dále k posilování atmosféry teroru..."* Jeho slova zůstala naštěstí nevyslyšena.
Největší samosprávné odbory Cobas označily ve své tiskové zprávě Biagiho vraždu za dárek z nebe pro Berlusconiho, neboť prý pracujícím bouřícím se proti změnám ve článku 18 přináší jen jedno poselství: zůstaňte doma. Hovoří také o tom, že je velmi nejasné, kdo vraždu vlastně spáchal. Zodpovězení kriminalistické otázky "v čí prospěch" mnoho napovídá... Navíc Itálie si ze své historie pamatuje, jak se karta terorismu vždy "záhadně" objevuje v okamžiku, kdy situace roste přejít v sociální bouře. Nicméně, vláda nezávislé odbory ihned obvinila ze spolupráce s teroristy a média započala protiodborovou kampaň. Jak však ukazuje výsledek generální stávky, kampaň poměrně neúspěšnou.

PAVEL HOUDEK

V předminulém čísle A-kontry, s tématem "město", vyšel mimo jiné článek o organizaci pomáhající lidem, kteří se z jakéhokoli důvodu ocitli na "okraji společnosti", tzv. městské chudině - o Armádě Spásy.

Tento článek byl dosti kritický k praktikám této organizace a k jejímu velmi omezenému chápání problémů, a tak - abychom nebyli "ti anarchisté", kteří všechno kritizují ale nemají se k tomu vymyslet lepší řešení - přináší vám A-kontra tentokrát zprávu o existenci alternativy charitativních organizací, podporovaných naší "tolik sociálně cítící" společností, o kolektivu **Food not Bombs (Jídlo místo zbraní)**.

Food not bombs je anarchistická iniciativa, která funguje jako reakce na stále vzrůstajících počet chudých a nemajetných vinou politiky, nemající za cíl spokojené lidi, kterým se dostává všeho, čeho jim je potřeba, ale co největší moc a přeměnu všeho ve zdroj zisku. FnB vykonává zdánlivě podobnou, avšak od charit se velmi lišící aktivitu, která má za cíl jednak pomoci lidem v nezáviděníhodné sociální situaci, a také poukázat na to, že sociální problémy, viditelné na první pohled, nejsou problémy samy o sobě, ale jsou zapříčiněny kapitalismem a špatnými prioritami dnešní společnosti. Také je ve sféře sociální péče o lidi bez přístřeší či ve špatné sociální situaci mnohem méně komplexní (než například již zmíněná Armáda Spásy): aktivita FnB spočívá "pouze" ve vaření a rozdávání jídla (nejen) bezdomovcům.

Dalším z hlavních rozdílů mezi Food not Bombs a organizacemi typově podobnými jako již zmíněná Armáda spásy je, že FnB není charitou, ale protestem. Charity se soustředí pouze na zmírňování dopadů špatného hodnotového systému dnešní společnosti a přijaly za normální a neodvratný fakt, že počet lidí, kteří pomoc například právě takových institucí potřebují, neustále narůstá. Jenže zmírňováním dopadů nějakého záporného děje (kterým dozajista fungování takovéhoto společenského uspořádání je) se mu nedá předejít.

(Nemluvě o tom, že některé charity nutí lidi, kterým "pomáhá", k přijetí určitého názoru, koncepce vidění světa, ztotožnění se s některým náboženstvím atd., proti čemuž se samozřejmě FnB staví principielně).

První skupina FnB vznikla v roce 1980 v Bostonu jako skupina protiatomových aktivistů, kteří se účastnili kampaně proti otevření atomové elektrárny Seabrook v Nové Anglii. Od té doby vzniká a shromažďuje se pod mezinárodním uskupením FnB dnešních 175 autonomních skupin působících v Americe, Evropě a Austálii. FnB se stalo platformou, ze které vychází bez jakýchkoli stanov či pravidel lokální pobočky, které se různě intenzivně zabývají kromě vaření jídla (i zde jsou však rozdíly, např. jak často se jídlo rozdává apod.) i jinými aktivitami, jako je tvorba letáků, pořádání happeningů, účast na různých kampaních, které se zabývají obdobnými tématy apod.

Je pochopitelné, že se takovýto smysluplný a aktivní protest nemůže líbit těm, proti kterým je namířen. Akce proti Food not bombs jsou nejpatrnější ve velkoměstech (např. v San Franciscku bylo v roce 1988 zatčeno 1000 jejích dobrovolníků,…) především kvůli záboru prostranství a v neposlední řadě také kvůli hygienickým povolením a normám.

Food not Bombs není, jak už jsem uvedla, organizací, ale spolkem či kolektivem a „…funguje na principech volné dohody, nehierarchickém uspořádání, spolupráce a hlavně na základě zodpovědného přístupu každého jedince…", jak se můžeme dočíst v programovém prohlášení pražských FnB.

Jídlo vařené a podávané tímto spolkem je veganské či alespoň vegetariánské, čímž FnB vyjadřuje postoj, že žít (a dobře jíst) lze i bez utrpení živých tvorů které dnešní potravinářský průmysl využívá jak jen to jde.

Proč Food not bombs?

Ročně jsou vydávány miliardy dolarů na zbrojení, pokusy se zbraněmi a celkově je do zbrojního průmyslu investováno neúměrné množství peněz. Tyto peníze jdou na hromadnou výrobu

20. 4. 2002, Karlovy Vary: Demonstrace proti fašismu

Ani západočeské lázeňské město Karlovy Vary bohužel není prosto fašistické špíny. To se projevilo již několikrát - mohli jsme si toho už všimnout v květnu 2000, kdy místní neonacisté pořádali demonstraci proti "duhovým dnům" českých homosexuálů s podporou různých Národních aliancí a Vlasteneckých front, jejichž stoupenci se sjeli z celé republiky. Šest anarchistů, kteří se setkali na protiakci, tak konfrontovalo s transparentem asi osmdesát neonacistů včetně jejich předáků. A neonacisté ve svém násilí pokračují. V poslední době v Karlových Varech stoupla frekvence i brutalita nacistických útoků, zejména na mladé punks. Ti se ovšem rozhodli nenechat si to líbit a proti neonacistům veřejně vystoupit.

Demonstraci proti fašismu svolala místní skupina Antifašistický odpor krátce po svém vzniku na 20. duben od 13:00 na karlovarském Dolním nádraží. Zde se ovšem ještě před anarchisty setkalo asi patnáct neonacistů, někteří v kuklách a s tyčemi, a pokoušeli se napadat příchozí. Nakonec jim to rozmluvila přítomnost policie - právě tyto dvě složky, neonacisté a policie, tuto demonstraci dost nepříznivě poznamenaly.

Akce začala srazem asi padesáti lidí (během pochodu se přidávali další a další, takže nás nakonec byla skoro stovka). Těm organizátoři rozdali pomlázky na připomínku toho, že policisté před nedávnem označili militantní neonacisty za "koledníky". Po chvíli čekání se vyrazilo na nahlášený pochod městem. Tomu se ovšem do cesty pokoušeli postavit neonacisté. Nastoupila zásahová jednotka, která se postavila čelem jak k neonacistům, tak k antifašistům a neonacisté po chvíli skandování o kus ustoupili. Policisté proti nim nijak nezakročili, pouze je k tomu přátelsky vyzvali jako k jakési protislužbě, slovy velitele zásahu: "Minule jste tu mohli v klidu demonstrovat vy, teď nechte demonstrovat je." Neonacisté tedy poodstoupili a antifašisté přečetli projev, upozorňující na útoky neonacistů na Karlovarsku. Organizátoři se také distancovali, a to dost ostře, do anarchismu a radikální levice, snad pro média, kterým to ale bylo stejně úplně jedno. Asi v půlce průvodu byl projev přečten znovu a poté byl dán prostor i přítomným členům Československé anarchistické federace. Nakonec průvod došel k náměstí, kde byl ukončen a kde na jeho účastníky již znovu čekala skupinka neonacistů. Někteří účastníci vyzvali policii, aby podle shromažďovacího zákona proti těmto narušitelům akce zasáhla, to ovšem policie odmítla a dokonce i sám svolavatel akce (!) se od tohoto požadavku distancoval a vyjádřil spokojenost s policejní ochranou.

Po chvíli se průvod vydal na zpáteční cestu na nádraží. Ač demonstrace oficiálně skončila, to, co na ní bylo nejzajímavější, mělo teprve začít. Na nádraží totiž začaly nabíhat skupinky neonacistů, kteří se nejprve pokoušeli napadnout shromáždění, a když zjistili, že na to nemají, tak alespoň nutili k permanentím přesunům těžkooděneckou zásahovku. Té to ovšem zjevně nevadilo a jediný, koho zadržela, byl antifašista, který v reakci na neonacistický pokus o útok hodil po skupince neonacistů kámen. Akce skončila hromadným odjezdem do Ostrova nad Ohří.

Akce měla ukázat neonacistům, že se jich lidé nebojí. Naneštěstí jim spíše předvedla, jak se choulí za policejními kordony. Nechtěl bych nikomu vnucovat anarchismus a radikální antifašismus, na druhou stranu bylo tristní a i nepřijatelné pozorovat, jak se antifašisté bojí vymáhat

si dokonce i zákonem garantovaná práva a raději si nechají narušovat demonstraci násilníky, proti nimž bojují. Vrcholem všeho bylo to, když svolavatel akce, která byla nejen proti fašistické brutalitě, ale také proti policii, která ji v konkrétních případech kryje, policii děkoval, nebo když při odjezdu policejního autobusu na něj asi třetina demonstrantů mávala (!). Pro příště by si dotyční měli uvědomit, že to jsou možná ti samí policisté, kteří zatkli jejich kamaráda a ti samí policisté, kteří už tolikrát zmlátili antifašisty jen proto, že se neonacistům postavili do cesty.

Navzdory tomu všemu je samozřejmě skvělé, že se lidé na Karlovarsku rozhodli proti fašismu ozvat. Jen doufejme, že si při příštích akcích vezmou z této demonstrace ponaučení a že jim dojde, že distancem od anarchistů, stejně jako hraním na ruku policii, ničeho nedosáhnou.

ONDŘEJ SLAČÁLEK

3. 5. 2002, Vysoké Mýto: Sládek neprošel

V pátek 3. 5. v podvečer se na vysokomýtském náměstí Přemysla Otakara II. konal předvolební mítink krajně pravicové strany Republikáni Miroslava Sládka. Řečníkem nebyl nikdo jiný než sám führer, jenž si své jméno zvěčnil i do názvu své sekty. Místní antifašisté však nehodlali nechat Sládka šířit rasismus, xenofobii a nacionalismu bez odporu.

Asi deset minut po začátku mítinku na náměstí z postraní uličky vešla skupinka černě oděných maskovaných antifašistů. Jakmile je Sládek spatřil, výraz jeho tváře se zkřivil do vyděšené grimasy a dal se na úprk, přičemž si rukama zakrýval hlavu. Jeho útěk se zastavil až tam, kam dosáhla šňůra od jeho mikrofonu. Dopředu se rozeběhli i antifašisté, kterým v ústrety vyběhla ochranka.

Ačkoliv antifašisty svým počtem minimálně dvakrát převýšily, daly se i Sládkovi gorily na útěk poté, co se těsně přiblížily k prvnímu z antifašistů a ten zasunul ruku do kapsy. Vytáhl však jen petardu, která se spolu s dalšími přidala k dešti shnilého ovoce a pytlíků s barvou letících Sládkovým směrem.

Vzápětí poté se antifašisté rozprchli a ztratili v okolních ulicích. Jeden z antifašistů byl později zadržen, zatčen a obviněn z přestupku.

Dr

Stanovisko Antifašistické skupiny 5. 5. k narušení Sládkova mítinku

Ve pátek 3. května byl částí členů Antifašistické skupiny 5. května narušen předvolební mítink známého krajně pravicového hlasatele rasismu, nacionalismu a xenofobie Sládka. Skupinka antifašistů přišla na náměstí Přemysla Otakara II., kde se mítink konal, a směrem na Sládka házela shnilé ovoce, pytlíky s barvou a několik petard.

Jako obyvatelům Vysokého Mýta nám není lhostejné, že do našich ulic přitáhl šiřitel rasové a národnostní nesnášenlivosti, navíc téměř v předvečer dvou významných výročí připomínajících boj proti fašismu. Neuznáváme právo na volné šíření štvavých myšlenek, které nevyhnutelně končí plynovými komorami. Každý diktátor, Stalinem počínaje a Hitlerem konče, začínal s líbivými frázemi a nabízel jednoduchá řešení, ale končil krvavým terorem a holocaustem.

Zároveň si myslíme, že to jsou pouze místní lidé, kteří mají právo různé protofašisty zastavit. Nepomohou žádné státní zákazy a policejní represe. Naopak, ty dodají fašizujícím myšlenkám lákavou příchuť zakázaného ovoce a z jejich zapálených vůdců vyrobí mučedníky. Tedy přesně takovou živnou půdu, jakou

zhmotnělé smrti, díky které se mocní jako děti na pískovišti mohou přetahovat o vliv ve světě, dělit si ho a hlavně profitovat obrovské sumy peněz a stávat se ještě mocnějšími.

Když se světová elita má tak dobře, není důvodu se zajímat o druhou stranu mince: o lidi, kteří v těchto trapných hrách na vojáky zemřou a o lidi, kteří díky takto "rozumnému" hospodaření hladovějí a umírají v důsledku podvýživy.

Lidé denně umírají, a to jen kvůli tomu, že se někomu mocnějšímu zdá důležitější vyjasnit si cestou nikoli příliš pacifistickou, kdože tu je pánem, a to, že kvůli tomu umírají lidé, ho příliš nezajímá. To, že "ti nahoře" se jaksi "spletli" a tiše (tím však důrazněji) fakticky prosazují heslo zbraně místo jídla, nemůžeme mlčky akceptovat jako daný a neměnný fakt. V možnostech FnB samozřejmě není takovéto jednání zastavit, ale protestovat proti němu cestou, která je nenásilná, a pomáhá přímo lidem, kteří to potřebují. Prostě řečeno sanfranciskými FnB: We belive in food, not bombs.

Cíle Food Not Bombs

Food not bombs je pozitivní formou protestu proti výše již zmíněnému plýtvání s penězi, které by mohly, jinak využity, zachránit nejeden život, a proti komercializaci naší základní potřeby a našeho nezadatelného práva na jídlo.

Přitom FnB touto formou protestu pomáhá konkrétním lidem, kteří jsou tohoto práva zbavováni, protože na to zkrátka "nemají". Rozhodně ale nechci tvrdit, že by samotné protestní akce nebyly užitečné, jen se domnívám, že je užitečnější, když se v rámci protestní akce někomu pomůže přímo.

Aktivitou FnB je tedy protest, formovaný právě do vaření a rozdávání jídla, zejména proti, z názvu vyplývajícímu, zbrojení, válkám, násilí a hladu, který je obecně připisován naprosto jiným faktorům (přelidnění planety, nedostatek potravin…) než ho skutečně zaviňují, a informační kampani k této problematice.

V dnešní době, jsme dosáhli takového paradoxu, že lidé denně umírají hlady, zatímco v naší drahé Evropě či Americe trpí čtvrtina populace nadváhou. Obrovské rozdíly mezi chudými a bohatými však vskutku nejsou věcí pouze rozvojových a chudých zemí. Každá větší aglomerace je přesycena lidmi, kteří nemají co jíst. Jenže ti, kteří opravdu ovládají světové dění, mají jídlo za samozřejmost a za něco, na čem se dá efektivně vydělat. Jistě, v jejich postavení se to dá chápat, více katastrofální je však fakt, že tyto problémy nevidí "většinová" šedá a neidentifikovaná společnost, která si když není před světovou situací není postavena médii či jiný masovým sdělovacím prostředkem, nevidí ani na "špičku nosu" - samozřejmě, když se problém bezprostředně nedotýká jí.

Další věcí, která se FnB "nelíbí" je plýtvání s jídlem. Jak už jsem uvedla, FnB si sice nemyslí, že příčinou nedostatku jídla v určitých částech světa je jeho nedostatek, ale využívání peněz a surovin hloupě a nerozvážně, vyhazování jídla je však zbytečné a takto ušetřené jídlo se dá ještě velmi produktivně využít. Proto další myšlenkou FnB je vyhledávání obchodníků se zeleninou či jiným netrvanlivým jídlem a jídlo, které se dá ještě zužitkovat. FnB tak vyjadřuje nesouhlas s plýtváním jídlem a s jeho postupnou přeměnou (s notným přispěním nadnárodních korporací) ve zdroj zisku.

Veganství a vegetariánství

FnB vaří vegansky, tj. bez použití živočišných produktů a masa, či alespoň vegetariánsky (tolerance živočišných produktů), protože odmítá kruté zacházení s hospodářskými zvířaty, které se staly v dnešní době už jen jakýmisi předměty a jejichž využívání je neúměrné našim potřebám.

Ročně se na světě sní 40 miliard kusů hospodářských zvířat. Tato zvířata se musí něčím krmit, musí něco pít. Pro výkrm se pěstují tisíce tun sóji a obilí, které by bez problémů nasytily miliony hladovějících.

Také vodou, jež se na světě stává stále cennější, je plýtváno v živočišné výrobě (až polovina celkové spotřeby vody).

Ač se tento "zpracovatelský" průmysl snaží vytěžit z živočišné výroby co nejvíce, z "investice" surovin a vody se vrací jen zlomek. Nehospodárnost nevegetariánství a neveganství dokazuje fakt,že stejná plocha, jaká uživí jednoho člověka, který jí maso, uživí 12 vegetariánů a 30 - 50 veganů.

A co byste řekli, že nejvíce poškozuje životní prostředí? Automobilismus? Průmyslová výroba? Nikoli, velkochovy s hospodářskými zvířaty.

Když pomineme nehospodárnost i poškozování životního prostředí, nemůžeme opomenout utrpení zvířat. Zvířata jsou týrána, umístěna v nevhodném prostředí, stresována.

Nejabsurdnější je, že se toto vůbec dít nemusí. Když si někdo koupí nicneříkající balíček čehosi, co mu odmala nutili jako zdravé a co se naučil pokládat za běžné a co nevypadá, že to kdy bylo živé, je jednoduchá odpověď na otázku, proč tolik lidí ještě maso jí, když je jasné a průkazné, že vegetariánství je úspornější, eticky správnější i zdravější než nevegetariánství.

Podobně je to i s veganstvím: zvířata jsou dokonce trápena tím více, že za svůj život jsou povinna vyprodukovat určité množství "surovin". Navíc tu jsou "vedlejší produkty": telata, která jsou nuceny dojné krávy rodit pro větší produkci mléka, kohoutci,…

Velká část lidí, kteří vaří s FnB, jsou vegetariány či vegany a i když většina lidí, pro které FnB vaří, vegeteriány nejsou, Food not Bombs tak dokazuje, že jíst plnohodnotně se dá i bez utrpení a zabíjení.

Potravinářský průmysl je dnes výdělečný více než kdy dříve: díky rychlému vývoji technologií, nacházení nových způsobů jak vytěžit z přírody co nejvíce (ukázkovým příkladem je,dnes tolik diskutovaná genetická modifikace plodin), a rychlému přizpůsobení se většiny lidí, tomu, že jídlo je zkrátka prodejním artiklem, jako každý jiný. Kapitalismus zkrátka produkuje jídlo pro potřebu profitovat, nikoli pro potřebu jíst.

Food not bombs nabízí alternativu - jíst, protože jídlo je právo, protože "přirozenost" bídy a nedostatku je lež…

LENY

více info:
www.sweb.cz/food.not.bombs
www.foodnotbombs.net

pro šíření svých zvrhlých myšlenek potřebují.

Fašismu, i tomu z taktických důvodů zatím skrývanému jako v případě Republikánů, nesmí být ponechán žádný veřejný prostor. Šiřitelé rasové a národnostní nenávisti se musí ve svém každodenní politické práci střetávat s odporem obyčejných lidí; jen tak mohou být vytlačeni z ulic.

Celou Evropou začíná znovu obcházet strašidlo nacionalismu a fašismu. Vzpomeňme jen Haidera v Rakousku, premiéra Berlusconiho v Itálii či nejnověji Le Pena ve Francii. Ti všichni začínali podobně. Dnes je Sládek pro většinu lidí pouhým Mr. Beanem hodným tak shovívavého úsměvu, ale tak to nemusí zůstat navždy. Není to tak dávno, kdy se vyzbrojen imunitou producíroval parlamentem. A koneckonců, ve třicátých letech byla lidem v Německu obskurní ukřičená postavička s knírkem také pouze pro smích. Ten se však brzy zkřivil do šíleného šklebu s příchutí Cyklonu B...

Naší akcí jsme v žádném nechtěli nikoho zranit, jak by nám mohlo být podstrkováno. Cílem, jehož jsme úspěšně dosáhli, bylo symbolické narušení republikánského mítinku a ukázání odporu. Při akci jsme použili šátky na zakrytí tváře; snažili jsme se tak jednak zabránit personifikaci akce (protože je lhostejné, kdo se na ni konkrétně podílel), jednak šlo o preventivní opatření před případnými represemi.

Vysoké Mýto bylo a zůstane antifašistické. Všude, kde se ukáže rasistická, fašistická, nacionalistická či xenofobní propaganda, budeme i my.

Antifašistická skupina 5. května

8. května: Výročí konce války

Jako již v minulých letech, neopomenuli ani letos antifašisté uctít památku obětí fašismu a připomenout výročí konce světové války, kterou fašismus rozpoutal. Na již tradičním místě, pražském Náměstí Míru, se proto 8. května v 15:00 sešla asi stovka lidí na demonstraci svolané Československou anarchistickou federací a Antifašistickou akcí.

Nesetkali se zde ovšem pouze účastníci akce, přišla sem rovněž média a policisté, kteří se neobyčejně zajímali o to, kdo akci svolal. Poté, co se dozvěděli, že se sešla spontánně a že zde tedy nemají koho obtěžovat coby organizátora jim sklaplo a zmohli se už jen na perlustrace příchozích.

Účastníci vyslechli proslovy obou pořádajících organizací, jejichž značnou vadou na kráse bylo to, že organizátoři neměli megafon. Člen Československé anarchistické federace připomněl hrozbu neofašismu militantních bojůvek i politických stran, ale také nebezpečí nového šovinismu, pramenícího z teorií o střetu civilizací a z přesvědčení o nadřazenosti té evropské. Řečnice Antifašistické akce upozornila mj. na blížící se volby, které odmítla jako celek, ale zároveň upozornila na politické strany, které jsou největšími šiřitelkami národní zášti - ODS, ČSNS, KSČM a další. V připomínce antifašistického boje v minulosti vyzvala k boji proti fašismu ve všech podobách i dnes.

Poté se účastníci vydali na pochod, který vzhledem k tomu, že akce nebyla nahlášená, šel po chodníku. Jeho průběh pozorovalo z baru Harlequin několik neonacistů, údajně včetně Filipa Vávry. Přesto ale průvod došel důstojně a bez incidentů k budově Českého rozhlasu, kde byly položeny dva věnce. Následně zde byl přečten projev Federace sociálních anarchistů, mimo jiné odmítající oslavování rudé armády jako nositelky rudého fašismu a namísto toho připomínající

Subverzní proud?
Úvahy nad současným anarchismem

karen goaman a mo dodson

Tato kapitola se zabývá příklady současného anarchismu, aby prozkoumala důležitý prvek anarchistické tradice, zejména její historii často symbolického, někdy rozpustilého a humorně subverzního jednání, které se rozchází s ortodoxní politikou. Kapitola dále zkoumá paralelní změny ve filosofii a teorii od 60. let - v radikálně komunistických teoriích a v post-strukturalistických perspektivách - a uvažuje o nich ve vztahu k současným anarchistickým intervencím a diskutovaným textům.

Úvod

"Tato práce je součástí subverzního proudu, o němž ještě nebylo slyšet."

Raoul Vaneigem, situacionista,
o své knize The Revolution of Everyday Life, 1963

"Navzdory svým nedostatkům Situacionistická internacionála ukázala... že je... důležité nějak se odlišovat od postojů a hodnot společnosti, kterou chtějí revolucionáři zničit... Taková aktivita znamená radikální rozchod s politikou... úkolem je vyjádřit (v textu nebo v jednání) subverzní vztah ke světu. Takový čin, jakkoli velký nebo malý, je útokem proti starému světu."

Jean Barrot a Francois Martin,
Úpadek a opětovný vzestup komunistického hnutí, 1972

"Nyní se stává přijatelným názorem, že demonstrace, pochody, podívané a představení nikam nevedou. Mávání transparenty, vylepování plakátů, rozdávání letáků, útočení na policii jsou aktivity, které udržují určitý rituál - rituál, v němž se policie vždy pasuje do role nepřemožitelného podmanitele... musí se odmítnout starý terén boje - jak na pracovišti, tak i v ulicích... bude to vyžadovat simultánní přesun směrem k vytváření nových způsobů života."

Jacques Camatte, Against Domestication, 1973

Tyto citace popisují živé a důležité prvky anarchistické tradice a historie jejího subverzního, často symbolického jednání: za prvé vyjadřují ideu subverzního proudu, který je součástí pokračující tradice; za druhé volají po rozchodu s ortodoxní politikou a po symbolickém jednání vyjadřujícím subverzní vztah ke světu; a za třetí odmítají ortodoxní socialistické prostředky opozice - stranickou politiku, demonstrace - a volají po posunu k novým způsobům života a jednání.

Tato kapitola zkoumá tyto argumenty ve vztahu k současným anarchistickým aktivitám. Naše definice anarchismu je širší a zahrnuje řadu radikálních kritik současného života - státu a vlády, kapitalismu, hierarchického systému, mužské nadvlády a elitářské západní kultury. Anarchisté, narozdíl od ortodoxních socialistů a marxistů, odmítají avantgardní vůdcovství a jakoukoli myšlenku dobytí vládní moci. Z toho důvodu mají anarchisté sklon hledat alternativy k etablovaným formám parlamentního protestu. Tento postoj ústí ve vzkvétající alternativní formy vyjadřování, často kulturní nebo symbolické a vždy samosprávné a přirozeným způsobem produkované.

Tato kapitola bude také zkoumat paralelní změny ve filosofii a teorii a obzvláště v post-strukturalistickém odmítnutí Marxovy teorie a ortodoxního politického jednání a následně téměř „anarchistického" postoje k opozici. Co se týče odporu a opozice, stanoviska budeme porovnávat ze dvou post-strukturalistických perspektiv - z Foucaltovy a z Deleuzovy a Guattariho.

Neortodoxní tradice

Nejdříve se budeme zabývat ideou, která opouští tradiční formy politické opozice a směřuje k symboličtějším, hravějším, kulturněji vyjádřeným a „lokalizovaným" formám opozice. Náš argument spočívá v tom, že tato myšlenka byla srozumitelně vyjadřována již od 60. let dvěma směry - jedním, který stál mimo akademickou půdu (například Barrot, Martin a Camatte), a dalším, který se rozvinul v akademickém prostředí (v post-strukturalistických dílech). Tato forma symbolického vyjadřování a radikální kritiky má nicméně v anarchistické tradici a ve spřízněných „avantgardních" hnutích, jakým byl třeba situacionismus, dlouhou historii. Protože anarchisté, jak jsme se již zmínili, vždy odmítali jak tradiční parlamentní proces opozice, tak marxistickou myšlenku předvoje, který se chopí moci, měli mnozí anarchisté a s nimi spřízněné avantgardní proudy tendenci hledat alternativní způsoby vyjadřování a ztvárňování opozice: počínaje zakládáním komun a konče třeba situacionisty inspirovanou aktivitou a texty, které si vydávali autoři vlastním nákladem.

Po radikálních protestních událostech roku 1968, obzvláště ve Francii, vyústil neúspěch udržet revoluční hnutí do radikálního přehodnocování tradičního uvažování o politické činnosti. Toto teoretizování a znovu-promýšlení bylo nejvíce patrné mimo kruhy samozvaných anarchistů, snad proto, že anarchisté obvykle nepátrají po rychlých a nezpochybnitelných receptech na revoluční aktivitu a vždy se vyhýbali ortodoxnímu marxistickému postoji. To bylo evidentní zejména ve Francii, podle všeho z části kvůli mnohem dramatičtější povaze a výsledku událostí z roku 1968. Francouzští autoři jako ti, které jsme citovali na začátku této kapitoly (Barrot, Martin a Camatte), vyšli z radikálně komunistického, nikoli anarchistického prostředí - a ačkoli koncepce, kterou vytvořili jako vhodný směr pro radikálně opoziční aktivitu, je nápadně anarchistická, své myšlenky od anarchismu zarytě odlišovali a lpěli na „čisté" verzi komunistické tradice (slovem „čistý" se tu odkazuje na jeho odlišení od komunismu marxisticko-leninistického, který žil v Sovětském svazu). Jejich dílo je kritickým amalgámem anarchistických prvků vyzdvižených z radikálního komunismu a avantgardní tradice, zvláště situacionismu.

Další francouzský autor, Richard Gombin, který zastával akademický post (na Centre National de la Recherche Scientifique), napsal dvě knihy, v nichž přemýšlel o novém směru radikální aktivity.[(1)] Ve své první knize, Origins of Modern Leftism, vydané v roce 1971, tuto tradici nazývá „levičáctvím"; ve druhé knize, vydané v roce 1979, tento směr, jak již naznačuje titul knihy, The Radical Tradition, přejmenovává na „radikální tradici". Nicméně tradice, kterou v hlavních rysech nastiňuje, je rozpoznatelná jako anarchismus, jak ve svém charakteru, tak i v praxi. Tvrdí, že *„levičáctví se distancuje (sic) od marxismu a všech variant socialismu 19. století".*[(2)] Gombin také uznává, že se překrývají jak avantgardní směry - jako dada, surrealismus a situacionismus - tak i utopická a chiliastická tradice: píše o proudech, které nějak zcestně identifikuje s levičáctvím: *„(levičáctví) zdědilo z dadaistické a surrealistické tradice nejvyšší opovržení pro technologickou společnost, její šedivost a nudu. Z chiliasmu a od apokalyptických „jezdců" si vypůjčil touhu po zcela odlišném světě, po ráji, který je možné, ba nutné uskutečnit. Přebírá své fantastické konstrukce z utopie, ale chce je integrovat do krátkodobých projektů; odmítá se zbavit snění a zredukovat realitu toho, co je v současné době dosažitelné."*[(3)]

Když Gombin opakuje Camattovo tvrzení uvedené v citaci na počátku této kapitoly, vyjadřuje odmítnutí ortodoxních forem boje, konstatuje-li, že *„boje za nový svět nelze zhmotnit nástroji opozičních hnutí převzatých z minulosti"*[(4)]. Gombin se také dívá na důležitost subjektivity a hry v proudu, který identifikuje.[(5)]

Gombin a další francouzští autoři citovaní na počátku této kapitoly vyšli nezávisle na sobě spíše z libertinské verze marxismu a/nebo komunismu než z anarchismu. Všichni zaujímají po událostech roku 1968 optimistické stanovisko a vidí možnosti pro budoucí formy opozice. Každý z nich psal a teoretizoval o tomto vynořujícím se proudu a ve všech jejich textech jsou rozeznatelné prvky anarchismu. Žádný z nich přitom však nenazýval tento anarchistický proud „anarchismem": situacionista Vaneigem viděl aktivity kolem Situacionistické internacionály jako opoziční proud inspiro-

význam pražského povstání. Po projevu následovala minuta ticha.

Účastníci poté odešli zpět na Náměstí Míru, kde se demonstrace rozešla. Doufejme, že antifašistická aktivita zúčastněných i dalších ale bude pokračovat. **(os)**

Kdo tu taha za nitky?

V dubnu se na Gymnáziu Jana Keplera, propojeném přes internet s Gymnáziem Arabskou konala přednáška na téma ekonomika. Přednášejícím byl sám pan profesor Václav Klaus. Hodnotu této jeho akce bych neposuzoval příliš pozitivně, jelikož se rychle rozneslo, že některé položené otázky se cestou telefonním kabelem nejspíš ztratily a na ty, které došly pan profesor nestačil korektně odpovědět a spíše celou debatu dost zamlžil. Nicméně zajímavější je to, že v zákoně je definována škola jako apolitická, tudíž v ní nesmí své zájmy prosazovat žádná politická strana ani politik, tím spíše její hlavní předseda. Vím to, protože o dva měsíce dříve jsme chtěli na této škole udělat přednášku o anarchismu, která se z těchto důvodů nemohla uskutečnit. Nejde o porušení zákona ze strany ředitelky, která se této přednášce bránila, ale zákon nyní porušil Obvodní úřad Prahy 6 (z převážné většiny ODS), který škole tuto přednášku nařídil. Šlo o obyčejnou předvolební kampaň, namířenou na nejmladší možné voliče (většině studentů je okolo 18 let). Alespoň další lidé pochopili, jak se prosazuje naše nejpočetnější pravicová strana ohánějící se demokratickýma kec…, a která se nezastaví ani před porušením zákona.

DEADMAN

Zpráva o zadržených z 23. března 2002

- akce Hnutí pro život ČR za legislativní zákaz interrupcí a anarchofeministické protiakce.

V sobotu 23. března 2002 uspořádalo Hnutí pro život ČR (HPŽ ČR) u příležitosti Dne nenarozených dětí Pochod za život, kterým se snažilo upozornit na podle jejich slov nedostatečnou ochranu lidského života již od jeho početí a prostřednictvím kterého se snaží prosadit legislativní zákaz interrupcí. Feministická skupina 8. března se podobně jako minulý rok rozhodla uspořádat protiakci. Účastníci/ce protiakce rozdávali letáky, na nesmyslnost požadavků této organizace a na negativní vliv církve ve společnosti jsme se snažili/y poukázat také maskou papeže se zkrvavenýma rukama a okurkou s prezervativem. K tomuto kroku jsme se rozhodli/y, protože nesouhlasíme s nesmyslným požadavkem legislativního zákazu interrupcí a dalšími klerofašistickými názory této organizace (více informací naleznete v časopisu Přímá cesta II, v našich letácích - Buďme pro svobodnou volbu - 2002, Prohlášení Feministické skupiny 8. března k aktivitám HPŽ ČR - 2001, v Siréně IV a také na našich webových stránkách: http://fs8brezna.ecn.cz). Během akce účastníci/ce Pochodu pro život několikrát slovně napadli/y anarchofeministy a anarchofeministy a "papež" byl dokonce napaden fyzicky. V průvodu se také objevil transparent "Bůh-Vlast-Rodina. Akce národní obnovy." Na dotaz jednoho z našich členů, zda se jedná o heslo HPŽ ČR, nebo jiné organizace, Z. Rybová z HPŽ ČR odpověděla, že je to heslo organizace "Akce 99 - Akce národní obnovy", která je vyhroceně pravicovou organizací, ale i přesto s nimi budou v otázce legislativního zákazu interrupcí spolupracovat.

V závěru akce byla v horní části Václavského náměstí proti přihlížejícím anarchistům a anarchistkám provedena policejní razie. Nejprve přistoupil k "papežovi" člověk

vaný a poučený předchozími „avantgardními“ směry - dada, surrealismus, lettrismus - a vycházející stejně tak i z marxismu a anarchismu; Barrot, Martin i Camatte mají své kořeny v radikálním komunismu. My tyto proudy a jejich prostředí považujeme nicméně v širším slova smyslu za anarchistické. Budeme tu zkoumat některé způsoby, kterými tyto proudy prošly během dalších tří desetiletí dvacátého století, a se vstupem do toho, co západní systém pojmenoval jednadvacátým stoletím, budeme reflektovat jejich potenciál.

Post-strukturalismus a radikální tradice

Dříve, než se přesuneme k některým příkladům symbolické, hravé aktivity, která představuje anarchistickou alternativu k ortodoxní poltické opozici, se budeme zabývat událostmi, které se odehrály zvláště ve francouzském akademickém životě po roce 1968.

Nejslavnější francouzští proponenti post-strukturalistické teorie se zapojují do řady akademiků s předchozími kontakty v radikálním prostředí. [6] Vývoj post-strukturalistické teorie je někdy analyzován ve vztahu k odpovědi na selhání revolučních událostí roku 1968. Například Terry Eaglton, akademik specializující se na literaturu a kulturní studia, tvrdí, že: *„Post-strukturalismus byl produktem takové směsi deziluze, osvobození a promarnění, karnevalu a katastrofy, čím vším byl rok 1968. Zatímco byl neschopen rozbít struktury státní moci, zjistil, že je možné podvracet struktury jazyka. Nikdo vás za to alespoň nebude bít po hlavě. Studentské hnutí bylo smetené z ulic a zahnáno do akademických rozprav. Jeho nepřáteli, jako pozdní Barthes (poststrukturalista), se staly koherentní názorové systémy jakéhokoli druhu - zvláště všechny formy politické teorie a organizace, které se snažily analyzovat struktury společnosti jako celku a ovlivňovat je.“* [7]

Anarchistické a hravé prvky situacionistického postoje, který od 60. let silně ovlivňuje anarchistické kruhy, tvrdí, že již došlo ke změnám v koncepcích radikální aktivity. Důležitá je také skutečnost, že ohniska a centra radikální aktivity se měnila v souladu s novým zpochybňováním dominance marxismu v těchto oblastech.

Post-strukturalistická teorie se stavěla proti humanistickým postojům populárním v 60. letech. Například myšlenka odcizení, která byla silným prvkem v radikální kritice, se pro post-strukturalistické teoretiky stala nadbytečnou z toho důvodu, že neexistuje koncept lidského subjektu, který by stál mimo systémy diskurzu, a tudíž není žádná taková věc jako odcizení, protože není žádný základní subjekt nebo svoboda, které by se mohl subjekt odcizit. Mohl tak post-strukturalismus jako filosofický diskurz přitahovat akademiky pro jeho abstraktnost, která poskytuje únik z reality světa a jich samotných? Alan Megill ve své studii o Nietzschovi, Heideggerovi, Foucaltovi a Derridovi usuzuje, že *„když smotávají a rozmotávají myriády ironií diskurzů, jsou vzdáleni morálce a utrpení tak, jako ten největší racionalista“.* [8]

Postrukturalistická filosofie jde ve vztahu ke svému přeformulování způsobu radikální aktivity nesporně, co se formy týče, anarchistickým směrem. Ve svém odmítnutí „velkých vyprávění“ (které jsou základem teorií, jako je třeba marxismus) má post-strukturalismus tendenci dívat se na lokální, jedinečné, sporadické jako na prostředek ničení normálního řádu věcí. Někdy se tvrdí, že „nová sociální hnutí“, jako jsou ekologická, feministická, gay, černá nebo etnická hnutí atd., se svým specifickým souborem stanovisek a tvrzení ustavují paradigma „postmoderní“ opozice. Deleuze a Guattari se při pohledu na vynoření těchto nových sociálních hnutí bezpochyby pouští s vervou do zpochybňování globální ekonomiky „mocného šifrovací stroje a národních států“. [9]

Post-strukturalističtí autoři se dívají rovněž na radikální potenciál abstraktnějšího fenoménu, jakým je Deleuzovo a Guattariho pojetí touhy, prudkosti a šílenství, které čelí kapitalismu; a ke strategiím odporu skrze „a-centrované“ (bez organizačního centra) formy odporu, které tito autoři metaforicky označují za „rhizomy“ a „nomadologie“; Lyotard odkazuje na „libidózní ekonomiku“ a „jazykové hry“; Baudrillard na tichou pasivitu, kterou mohou přijmout masy, aby čelily současné „hyper-realitě“ (Baudrillardův termín „hyper-realita“ se týká světa znaků médií, v němž je obraz reálnější než realita); a Foucault mluví o odmítání toho, co jsme, a dělá narážku (často citovanou) na „tělo a potěšení“ kontrující diskurzu moci/vědění, který determinuje subjekt.

Post-strukturalistické strategie odporu se, se svým étosem odporování systémům moci/vědění, vyhýbají ortodoxním formám politické aktivity a předvoje. Ortodoxní socialismus post-strukturalisté odmítají jen jako další příklad „velkého vyprávění“, vůči kterým se staví, vidí v něm pokračování osvícenské víry v racionalitu, vědu, pokrok a teorie, které usilují o to, vyložit svět a předepsat, jak v něm jednat. Někdy je toto odmítnutí explicitní, jako je tomu v případě Deleuzova a Guattariho popisu tradičního marxistického socialistického modelu revoluční organizace jako „věčné nemožnosti“.[10] Jinými zřetelně anarchistickými prvky jejich kritiky je třeba Guattariho uvědomění si „mikro-fašismů“, které existují na sociálním poli a zahrnují gangy a „malé skupinky Stalinů“.[11]

Nicméně Foucault, když se vyhýbá těmto ortodoxním formám a odmítá je, jde ještě dál. Foucaultově perspektivě je vlastní myšlenka, že opoziční proudy jsou pouze částí stejného řádu a nenalézají půdu mimo diskurz „moci/vědění“, které nás determinují jako lidské subjekty. Podle Foucaultova názoru nemůže existovat žádná základní svoboda, která by se nacházela mimo mocenské vztahy - a tak prosazuje myšlenku „agonismu“, což je termín, který vytvořil samotný Foucault, aby naznačil vztah, který je *„zároveň recipročním podněcováním a bojem... permanentní provokací“.*[12]

Jinými slovy - tam kde je moc, tam je i odpor, ale tento odpor je součástí toho samého řádu a není mimo něj. Sociologové Laurie Taylor a Stanley Cohen to popisují ve své diskusi o postmoderní teorii a její kritice velkých vyprávění a píší, že „kolaps velkých vyprávění“ vede k závěru, že *„není žádný jeden významový systém nebo metafora, kterou můžeme použít pro dosažení smyslu světa, z něhož se chceme vztahovat nebo oproti kterému chceme konstruovat alternativu... Jakýkoli pokus dekonstruovat představu alternativních způsobů transformování vědomí by závisel nikoli na vlastnictví alternativy, ale na originálu. Úkol neleží ani tak v dekonstrukci cíle a metafory úniku... jako spíše ve zkoumání toho, odkud přicházíte.“*[13]

Překonání post-strukturalismu

Teď porovnáme post-strukturalismus s pracemi Barrota, Martina, Camatteho a Gombina. Tito teoretici odmítají autoritářské prvky marxismu a ortodoxní politické organizace, aniž by se uchýlili k post-strukturalistické abstrakci a představám všedeterminujícího jazyka/moci/vědění. Gombin si jednoznačně uchovává koncept odcizení. Například tehdy, když píše, že jeho verze vynořujícího se radikálního proudu *„usiluje o vytvoření života, v kterém člověk (sic) není cizincem svým bližním, kde lze obnovit komunikaci prostřednictvím deodcizeného jazyka. Slovo pak bude neoddělitelné od činu a bude vyjadřovat lidskou a univerzální pravdu, ne špinavé každodenní lži.“* [14]

Také Camatte odkazuje na pojem „odcizení se bytí“ (například ve vztahu ke stroji) [15] a revoluci vidí jako *„opětovné sloučení všeho, co bylo oddělené, spojuje se budoucí bytí, individualita a Gemeinwesen“.* [16].

Gombin zdůrazňuje historickou tradici myšlenek v „utopii osvobození“[17]: zatímco uznává, že negace řádu v jakékoli lidské společnosti „nemůže být ničím než vyjádřením své doby“, vidí Gombin také „radikální tradici“ jako „alternativu k autoritářské ideologii, (která) je tak stará jako ideologie sama“, alternativu, která „hraje svoji roli před historií“ [18]. Důležitým prvkem v naší vlastní perspektivě o anarchismu a možnosti radikální aktivity je, že existuje tradice anti-autoritářských myšlenek, bohatý opoziční proud: počínaje Svobodným duchem ze 13. století (heretickým chiliastickým hnutím, které zdůrazňovalo individuální svobodu) přes diggery, Williama Blakea, Williama Goodwina a konče avantgardními hnutími a anarchistickými proudy 20. století. Tato tradice se předává texty, které, ačkoli se třeba nevymaňují z determinujících systémů a podmínek, v nichž se jejich myšlenky promýšlely, na jejichž základě se jednalo a které se zapisovaly, nejsou ničím menším než vyjádřením kritiky autoritářských forem a hierarchických systémů, která může inspirovat a ovlivňovat příští generace navazující na stejný impuls. Barrot a Martin dokonce naznačují, že tento impuls může být neodmyslitelnou součástí nás samotných, kterou je možné kdykoli objevit a znovu vyzdvihnout… Píší, že komunistické myšlenky *„nepřicházejí odnikud; vždy se objevují proto, že symptomy skutečné lidské komunity emocionálně existují v každém z nás.“*[19] To také ilustruje Barrotovu a Martinovu (humanistickou) víru v podstatu Já, v autonomní subjekt.

Teorie do praxe

Náš přehled příkladů současných anarchistických aktivit se zastaví hlavně u dvou důležitých prvků, které se v této diskusi objevily. Zaprvé je tu existence, proklamovaná Gombinem, bohaté tradice anti-autoritářských myšlenek. My tvrdíme, že tato tradice, předávaná ústně i v textech, vytváří protiváhu Foucaultovým negativním představám opozice: jestliže se tato tradice považuje za zdroj inspirující opoziční impuls, pak ji lze považovat za potenciální sílu, která zpochybní Foucaultovu formulaci moci/odporu jako součásti toho samého řádu, odehrávajícího se agonistického boje. Jsme si vědomi toho, že z Foucaultovy perspektivy jsou tyto myšlenky předávané z minulosti předmětem stejné determinace diskurzem/mocí/věděním jako současný fenomén. Máme nicméně námitky vůči Foucaultovu pojetí (obecně vlastní post-strukturalismu) vše determinujícího jazyka/diskurzu. Postulujeme možnost oblasti v nás samotných, kterou mohou deformovat mocenské systémy, která je ale zároveň dosažitelná a kterou je možné znovu získat nazpět. Je to podobné již zmiňovanému Barrotovu a Martinovu argumentu o symptomech skutečné lidské komunity, která emocně existuje v každém z nás.

Za druhé: pojetí opozice vyjádřené skrze symbolickou, kulturní a obzvláště hravou aktivitu je prvkem, který by mohl formovat společné základy jak post-strukturalismu, tak i zrekonstruovaného anti-autoritářského teoretizování Barrota, Martina, Camatta a Gombina.

V naší diskusi o některých příkladech anarchistických intervencí je důkazem jak symbolického jednání, tak i vlivu tradice anti-autoritářských myšlenek. Jsou tu názorné příklady rozchodu s ortodoxní politikou: rozchodu, jak ho formulují Barrot a Martin: *„úkolem je vyjádřit (v textu nebo v jednání) subverzní vztah ke světu... takový čin, jakkoli velký nebo malý, je útokem proti starému světu“* [20]. Následující příklady jsou fragmentární (kvůli nedostatku místa), ale všechny ilustrují symbolické aktivity, které narušují a podvracejí každodenní život a zpochybňují záležitosti pokládané za samozřejmé.

Prohnaný neplatič

The Artful Dodger (Prohnaný neplatič) je titul londýnského časopisu vydávaného Fare Dodger´s Liberation Front (Osvobozenecká fronta černých pasažérů). Číslo 2 z července 1995 začíná velkým titulkem *„STÁLE NEPLATÍME!“* a pokračuje: *„Pro milióny z nás je jízda metrem především prostředek, jak se dostat do práce. Často je to ta nejnepříjemnější část pracovního dne a šéfové od nás očekávají, že za ni budeme platit ze své vlastní kapsy! Tyhle bastardi by měli platit za nás! Každý pracující, který zcela nerezignoval na svůj bídný způsob života, ví, že troška krádeže a sabotáže rozzáří pracovní den. Tak to rozšiřme i na tu mizernou cestu do práce - odmítněme platit jejich jízdné a během toho, co se tak potloukáme, co takhle zkurvit jejich reklamní kampaně, jejich vstupní turnikety na lístky, jejich kamerový systém...Použijme svoji představivost!“* [21]

FDLF se pak otevřeně staví do opozice ke kapitalismu: *„Pro nás je boj za bezplatnou veřejnou dopravu jen jedním ze způsobů prosazování našich potřeb jako potřeb lidských bytostí oproti potřebám šíleného systému, kapitalismu, který upřednostňuje zisk před lidmi: tisíce lidí spí na ulicích, nemocnice se uzavírají, lidé hladoví... Zatímco my stojíme v dešti na autobusové zastávce, kolem jedou boháči v autech, která stojí víc než naše domy. Odkud pochází jejich bohatství? Od nás! Říkáme, že takovýhle věci by měly být všechny zadarmo!“*

V The Artful Dodger dokumentují „party v metru“, která se uskutečnila v květnu 1995. Sešlo se na ní více než 30 lidí a trvala jeden a půl okruhu po londýnském metru. Donesly se balónky a konfety, rozdávaly se čokoládové koláčky a dvě didgeridoo tvořily hudební doprovod. Po celé délce vlaku se vylepovaly nálepky. Reakce od pasažérů byla, jak píší, vesměs pozitivní.

The Artful Dodger, ač levně, černobíle tištěný na A4, okouzlujícím způsobem používá humor, aby přesvědčivě vyložil své poselství, jakým je jejich prosazování jízdy načerno: *„Zejména pokud jste osoba menšího vzrůstu, můžete prolézt dírou pro zavazadla, někomu to ale může připadat nedůstojné.“* Vyzývají také ke „Dni očividných jízd načerno“, při němž by lidé, úmyslně ve velkých skupinách, nepokrytě přeskočili turnikety nebo by je drželi otevřené, tak aby mohli ostatní projít. A tvrdí, že *„máme navazovat kontakt s lidmi, kteří si kupují lístky a snažit se je přesvědčovat, aby nebyli tak hloupí“*.

Psaní a jednání ilustruje duch anarchistické symbolické aktivity. Ortodoxním přístupem ke stížnostem na cenu (nebo vůbec existenci) jízdného by bylo psát dopisy poslancům a londýnskému dopravnímu podniku, posílat petice a demonstrovat před kanceláří dopravního podniku. Jméno Fare Didger´s Liberation Front naznačuje žertovné a satirické využití jména, které často používají ortodoxní nacionalistická hnutí. Postoj FDLF využívá ideje potěšení, humoru a hry, aby svými radostnými akcemi upoutali pozornost a podnítili představivost lidí. Tím, že do běžných situací (jakou je třeba jízda v metru) přináší smysl pro hru a potěšení, které jinak normálně chybí, tento typ intervence potenciálně narušuje „nudu každodenního života“ a nabízí příchuť alternativní reality.

Pryč se všemi auty

Zůstaňme u tématu dopravy. Pamflet Away with All Cars (Pryč se všemi auty) (22) vydal na počátku 90. let Mr Social Control, poet, který sám vydal několika dalších pamfletů. Pryč se všemi auty vysvětluje citací z novinové zprávy, odkud pochází jeho název. Stojí tam: *„Bylo toho na (jugoslávského) spisovatele Kudno Mojesice už příliš. Byl zatčen na ulici před svým domem, když se sekyrou v ruce útočil na auta a přitom křičel: ´Pryč se všemi auty, jsou ďáblovým výtvorem.´“* (Sunday Times, 11. ledna 1976). Na zadní obálce je vtipná reklama na auto: *„Tento rozkošný, dobře odvedený pamflet nabízí jedinečnou kombinaci citlivého zvládnutí a osobité stavby. Jeho posílené charakteristiky zahrnují moderní antiblokové svorky a jeho prostorné ekonomické stránky jsou sestrojeny s veškerou vášnivou rétorikou a nesminitelnou logikou tak, že Mr Social Control uspokojí i náročného čtenáře.“*

Následující ukázka rétoriky Mr Social Control odhaluje jeho kritické spojení s anarchismem (v jeho kritice současné společnosti „podívané“ lze také vysledovat vliv situacionismu):

„Nenávidíme auta, protože máme až po krk života ve světě, v němž nemáme kontrolu nad ničím z toho, co děláme... S radostí bychom se účastnili. Je ale rozdíl mezi tím sledovat podívanou života a skutečně ho prožívat. Bohužel, ti anarchisté (ach, teď mimo mísu), kteří přijali za svůj tento rozdíl jako součást svých názorů, tím často zatemnili praktické politické aktivity, které měli potvrzovat jejich teorie.“ [23]

Na titulní straně pamfletu, s imitací ruční sazby a ručního tisku naznačuje vizuální/textový odkaz na opoziční pamflety z minulosti, ve starobylém jazyce: *„upřímný a zanícený protest proti motorizovaným kočárům spolu s návrhy směřujícími k eliminaci tohoto fenoménu ve formě otevřeného dopisu všem motoristům je manifestem a manifestací protizákonného Pedestrian Freedom Front.“*

Také název vydavatelství naznačuje situacionistickou inspiraci: Play Time for Ever Press a logo říká: „DON´T COMPETE: PLAY“ (Nesoupeřte: hrajte si). Zde je pak jasný důkaz opoziční inspirace nabízené radikálními texty z minulosti, které, jak jsme již naznačili, ztělesňují potenciální sílu procházející skrze systém, mimo nějž nemůžeme, podle Foucaulta, stát.

Proti směru hodinových ručiček / Ne!

Anti Clock-wise (Proti směru hodinových ručiček) a No! (Ne!) byly dva ziny vydávané jedním člověkem z Liverpoolu. Ziny byly xeroxovány a stránky byly sešité sešívačkou - což byl spíše výsledek praktických omezení než promyšleného úsilí o to, co Bypass Zine nazývá „ubohá xeroxovaná móda“.[24] Hlavní slogan v každém čísle Anti Clock-wise byl vždy stejný: *„Nihilisti, více snahy, pokud máme být revolucionáři.“*

Oba ziny měly asi 200 předplatitelů a Rick, jediná osoba redakčního týmu, je čas od času prodával na určitých akcích, jakou je třeba Anarchistický knižní veletrh v Londýně. Rick vydával tyto ziny několik let na přelomu 80. a 90. let. Například Anti Clock-wise číslo 13 obsahuje editorial o Válce v zálivu, Rickův článek o právech zvířat vyjadřující jeho výhrady k taktikám sabotáže a přímé akce prováděné Animal Liberation Front; článek o tom, jak jednotlivci nemají možnost vyjádřit se k tomu, v čem a kde budou bydlet. V tomto článku tvrdí, že: *„Celý náš život je diktován financemi, osobním prospěchem a ideologií expertů - jak víme, ideologie vždy slouží vládnoucí třídě. Vůči této společnosti nemůžeme klást žádné požadavky, protože to vede k reformám, které jen živí náš hněv a nic neřeší. V této společnosti vyprchal náš duch a naše touha po skutečném životě.“*

Číslo také obsahuje recenze severoamerického anarchistického a situacionistického tisku. Všímá si dlouhé tradice a kvality anti-autoritářského tisku v Severní Americe a poznamenává že *„ve Státech ani v Kanadě nebude nikdy revoluce, protože každý bude zaneprázdněn tím, že se bude prokousávat celou tou spoustou textů radikálního tisku!“*

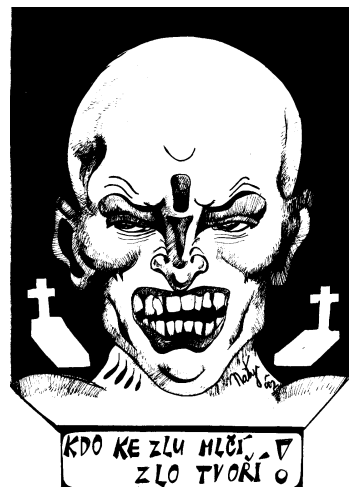
Zahrnuje také recenzi situacionismem inspirovaného časopisu nazvaného Against Sleep and Nightmare, vydávaného jedním člověkem v Oaklandu. Článek „Teorie spektakulárního sexu“ z jednoho jeho čísla je otištěn i v Anti Clock-wise. V textu je silně patrný vliv situacionistického stylu, článek používá situacionistickou analýzu odvozenou z Marxe, která nabízí kritiku zbožní kultury. Autor tvrdí, že *„počínaje náboženskou extází a konče S&M fantaziemi, není to, co se ztratilo, „přirozenost“ smyslnosti, ale její celost“*. Zdá se, že se v džínách a šusťákové bundě (později se prokázal jako mjr. Veselý) a přikázal mu, aby opustil jím vytyčený prostor. Na výtky, že stojíme na chodníku, který je veřejným prostranstvím, nereagovali. Později "papeže" poměrně hrubým způsobem odvedli do policejního auta. Další lidé (muži a ženy), kteří o sobě tvrdili, že jsou policisté, ale neprokázali se tak, požadovali po shromážděných průkazy totožnosti. Jedna z účastnic demonstrace to odmítla učinit s poukazem na to, že daná osoba neprokázala, zda se jedná o policistu a nebyl jí ani sdělen důvod perlustrace. Policisté ji později převezli na policejní stanici. Během policejního zásahu byla také odvedena další z účastnic demonstrace a později jí bylo sděleno obvinění z napadení veřejného činitele (alespoň jedním takovým obviněním končí téměř každá demonstrace). Neprávem obviněná měla brutálně napadnout jednoho z údajných policistů.

Obviněná z napadení veřejného činitele absolvovala jedno sezení s policisty a svým právníkem. Zde byla promítnuta videokazeta z policejního zásahu. Téměř 15ti minutová událost byla sestříhána na 2,5 minuty a policisté sdělili, že jsou rádi, že to vůbec náhodný kolemjdoucí nahrál. O policejních archivech se vůbec nezmínili. Na této videokazetě jsou důkazy pouze proti zakročujícím policistům: žádný z nich se neprokázal a z napadení se vyklubalo pouze poklepání na ruku. Napadení bylo pravděpodobně mezi policisty prezentováno jako velmi brutální, protože se na promítání důkazní videokazety přišlo podívat několik dalších policistů. Z místnosti však již odcházeli s úsměvem na rtech, protože čekali něco skutečně velmi násilného. Videokazeta skutečně posloužila jako důkaz, ale pouze proti policistům: neprokázali se, nepoužili žádný ze zákonem stanovených výroků a žádné napadení se nekonalo. V protokolu se to hemžilo výrazy jako např. bylo jasné a bylo zřejmé, že anarchisté chtěli udělat toto a toto, proto došlo k policejnímu zásahu. Je tedy vidět, že mezi policisty je řada jasnovidců… Po měsíci a půl bylo trestní oznámení staženo a věc byla jako přestupek podstoupena Městskému úřadu pro Prahu 1. Výsledek šetření ještě není znám.

Dalším z obviněných byl "papež", ten byl šetřen v přestupkovém řízení za přečin proti veřejnému pořádku a byla mu udělena peněžitá pokuta ve výši 100,- kč. Další obviněná byla řešena také v přestupkovém řízení - odmítnutí prokázání totožnosti. S přestupkem nesouhlasila, proto bylo zahájeno přestupkové řízení formou přímé konfrontace se zúčastněnými policisty. Major Veselý se choval po celou dobu velmi vulgárně, bez chyby odříkal naučený text a na chviličku vypadl z role: rozčílil se. Byl totiž okraden o hodinu svého cenného času. Druhému policistovi už to tak dobře nešlo. Oběma vadilo hlavně to, že obviněná neustále chtěla navazovat rozhovory o tom, co policie může a nemůže. Podle nich totiž může všechno. Výsledek přestupkového řízení ještě není znám.

Feministická skupina 8. března tímto děkuje Anarchistickému černému kříži Československé anarchistické federace.

Anarchistický černý kříž při Československé anarchistické federaci - e-mail: abc@csaf.cz, adresa: na obálku nepište ABC, P. H. P. O. Box 41, 565 01 Choceň, telefon: 0604 388 631.

Sharon, Le Pen a antisemitismus

Naomi Klein

Z e-mailových zpráv jsem se dověděla, že minulý víkend se ve Washingtonu D. C. stalo něco nového. Demonstrace proti Mezinárodnímu měnovému fondu a Světové bance se spojila s protiválečnou demonstrací proti izraelské okupaci palestinského území. Na závěr se všechny pochody spojily do toho, co organizátoři označili za největší solidární demonstraci s Palestinci v dějinách USA, 75 000 lidí podle policejních odhadů.

V neděli v noci jsem přešla k televizi v naději, že chytím záblesk tohoto historického protestu. Namísto toho jsme viděla něco jiného: triumfujícího Jeana Marie Le Pena oslavujícího svůj nově nalezený status druhého nejpopulárnějšího lídra Francie. Od této chvíle jsem zvědavá, jestli se toto nové spojenectví může vypořádat také s touto nejnovější hrozbou.

Jako kritičce jak izraelské okupace, tak korporacemi diktované globalizace se mi zdá, že shromáždění, jež se konalo ve Washingtonu DC, bylo značně opožděné. Navzdory jednoduchým nálepkám jako "antiglobalizační" byly všechny protesty týkající se obchodu v posledních třech letech o sebeurčení: právu lidí rozhodnout se jak nejlépe organizovat jejich společnosti a ekonomiky, ať už jde o pozemkovou reformu v Brazílii nebo o produkci generických léčiv proti AIDS v Indii nebo o odpor a okupační síly v Palestině. Když stovky globalizačních aktivistů začaly během Ramalláhu jednat jako "lidské štíty" mezi izraelskými tanky a Palestinci, teorie, že by se hnutí mělo rozvíjet mimo obchodní summity přešla v konkrétní čin. Přinesení tohoto odvážného ducha zpět do Washingtonu D.C., kde je děláno tolik blízkovýchodní politiky, bylo dalším logickým krokem.

Když jsem ale viděla Le Pena zářícího v TV, paže zdvižené v triumfu, něco z mého entuziasmu mě opustilo. Není tu žádná souvislost mezi francouzským fašismem a lidmi pochodujícími ve Washingtonu za "svobodnou Palestinu" (ve skutečnosti se zdá, že jediní lidé, které Le Penovi stoupenci nesnáší ještě více než Židy, jsou Arabové). A nemohla jsem si pomoci od myšlení na nedávné události. Protimuslimské násilí bylo správně odsouzeno, Ariel Sharon spravedlivě odmítnut, ale nikdo se ani nezmínil o útocích na židovské synagogy, hřbitovy a komunitní centra. Nebo o faktu, že pokaždé když se připojím na zpravodajské stránky jako Indymedia, která praktikují "otevřené publikování", jsem konfrontována se spoustou teorií spiknutí o 11. září a s výtahy z Protokolů sionských mudrců.

Globalizační hnutí není antisemitské, je pouze plně konfrontováno s dopady pronikání do blízkovýchodního konfliktu. Většina lidí na levici si jednoduše vybírá strany a v případě blízkého východu, kde jedna strana čelí okupaci a druhá má za sebou americkou armádu, se volba zdá být jasná. Je ale možné kritizovat Izrael zatímco jasně odsuzovat nárůst antisemitismu. A je právě tak možné být pro palestinskou nezávislost bez přijetí zjednodušující "pro-palestinské/proti-izraelské" dichotomie, zrcadlový obrázek vzorců dobra a zla, tak milovaných prezidentem Georgem W. Bushem.

Proč se ale obtěžovat s takovými jemnostmi, zatímco jsou vytahována mrtvá těla z trosek Džanínu? Protože každý, kdo chce bojovat s lepenovským fašismem nebo sharonskou brutalitou se musí postavit čelem ke skutečnosti antisemitismu.

Nenávist k Židům je mocná politická zbraň jak v rukou evropské pravice, tak Izraele. Pro Le Pena je to dárek z nebe, pomáhající zvýšit jeho podporu z 10 % na 17 % během týdne.

Pro Ariela Sharona je strach z antisemitismu, ať už skutečného nebo vymyšleného, zbraní. Sharon řekl, že se postavil terorismu, aby ukázal, že se nebojí. Ve skutečnosti je jeho politika hnána strachem. Jeho velkým talentem je, že plně rozumí hlubinám strachu Židů před novým holocaustem. Ví, jak vykreslit paralely mezi židovskou úzkostí z antisemitismu a americkým strachem z terorismu. A je expertem na využití všeho pro

nepřímo zaměřuje na Foucaultovo pojetí, podle něhož neexistuje opoziční postoj mimo stávající diskurz, zatímco nabízí možnost jiného směru: *„Není možné stát mimo nynější systém vnímání; je možné se mu jedině vzdalovat.“* A za použití kurzívy, aby zdůraznil svoji rétoriku v situacionistickém stylu, Rick píše: *„Dnes zůstává každé svobodné vyjádření negací současného stavu. Hra negace je nezbytná k tomu, aby nás posunula za tu dnešní bídu“.* Článek ale nedává žádné praktické příklady toho, jakou formu by tyto negace a úniky měli mít.

Zajímavé je, že stejná kritika byla o Anti Clock-wise napsána i v libertinském časopise The Edinburgh Review. V editorialu „Současné poznámky na okraj“ píše editor o Anti Clock-wise. *„Jeho srdce je na pravém místě, ale takováto rétorika je v podstatě planá a zbytečná, vzhledem k tomu, že se vůbec nehovoří o tom, jak by takové utopické projekty fungovaly. Namísto toho se diskuse zvrhává v hlásání hesel.“* [25] To je pádná kritika, ačkoli nutně neubírá z potenciálu těch typů radikálních zinů, které podněcují a inspirují opoziční impulsy, pokud se lidé otevřou zpochybňování základních částí současného světa.

SCUM manifest

Pamflet, který se stal jednou z nejtrvalejších anarchistických publikací, je SCUM Manifest [26] od Valerie Solanas. Toto pojednání bylo poprvé publikováno v roce 1968 po té, co Solanas neblaze proslula střelbou na pop-artového umělce Andyho Warhola, při níž jej zranila. SCUM Manifest měl určitý vliv mimo anarchistické prostředí, například skupina Manic Street Preachers se na svém prvním albu odvolávala na některé jeho části. [27]

Přitažlivost SCUM Manifestu spočívá v jeho cynicky humoristickém stylu a v jeho radikální kritice všech aspektů společnosti. SCUM znamená Society for Cutting Up Men (Společnost za vykastrování mužů) a součástí manifestu je eliminace mužského pohlaví. Otázka, která okamžitě vyvstává, je, zda by bylo přijatelné, aby bylo sepsáno podobné pojednání požadující eliminaci ženského pohlaví. Takový text by pravděpodobně vyvolal odpor a hněv žen a mužů jakéhokoli politického směru. Solanas z toho vyvázla PROTO, ŽE je žena, která píše o mužích - a ženy zaujímají do značné míry podřízené postavení v převážně „patriarchální“ společnosti; styl psaní také přehání a čtenáře tak vybízí k tomu, aby to nebral zase tak vážně.

Je samozřejmě možné, že onu eliminaci mužů Solanas myslela vážně: střelba a zranění Andy Warhola vypovídá o zvláštním stavu její mysli a její hněv a opovržení vůči mužům a s nimi spřáhnutým ženám je navzdory jejímu ironickému a zpola satirickému stylu zjevný. Má se za to, že sama Solanas je již mrtvá, takže se pravděpodobně již nikdy nedozvíme její záměry, jestli je vůbec znala ona sama.

V jejím textu jsou nicméně pasáže, v nichž píše o mužích způsobem, který je velmi hrubým zkreslováním - a tyto pasáže přitom nejsou zase tak daleko od pravdy: někteří z nás si uvědomují, že u některých mužů, které potkáváme, nacházíme špetky její charakteristiky. Například, když píše:

„Muž je absolutně egocentrický, neschopný s někým navázat vztah, neschopen se vcítit a soucítit... Jakožto neúplná žena tráví muž svůj život v pokusech učinit se úplným, stát se ženou. Snaží se toho docílit tím, že stále pase po ženách, bratříčkuje se s nimi a snaží se žít skrze ně a splynout s nimi. Proto také prohlašuje za své všechny ženské vlastnosti: emotivní stabilitu a nezávislost, sílu a energii, rozhodnost... atd. - a do žen naopak promítá vlastnosti typicky mužské: ješitnost, povrchnost, frivolitu, trivialitu, slabost, atd. ... Ženy totiž, jinak řečeno, nezávidí mužům penis, ale muži závidí ženám čůču.“ [28]

Solanas píše, že muži jsou zodpovědní za věci, které „udělaly ze světa hromadu hoven“, například za války, peníze, svatby a prostituci, duševní choroby, potlačování individuality, izolaci, autoritu a vládu, filosofii, náboženství, předsudky, konkurenci, formální vzdělání, společenské třídy, zamezování přátelství, „Velké umění“ a „Kulturu“, nudu, potlačování vědění; [29] Solanas vidí muže zodpovědné dokonce i za „Přívětivost, Zdvořilost a ´Důstojnost´“; píše: *„Každý muž hluboko v sobě cítí, že je neschopný kus hovna... muž se snaží vnutit „společenský kód“, aby se postaral o perfektní nezajímavost.“* [30]

Solanasové provokativní psaní poskytuje potenciálně zajímavý náhledy na věci, jako je třeba její stručné ocernění filosofie a náboženství, Velkého umění a Kultury. O náboženství píše: *„Mužova naprostá neschopnost mít k něčemu či někomu vztah činí jeho život nesmyslným a zbytečným (nejvyšší poznatek muže praví, že život je absurdní), a tak vymyslel filosofii a náboženství. Protože je sám prázdný, hledá nejen pevná pravidla, ale i spásu a smysl života mimo sebe. Štěstí na této zemi je pro něj nemyslitelné, a tak vymyslel nebesa.“* [31]

Ve svém kritickém výpadu vůči Velkému Umění a Kultuře píše: *„Když už muži zbavili svět konverzace, přátelství a lásky, nabízejí nám tyto chatrné náhražky: „Velké umění“ a „Kultu-ru“... Cílem muže „umělce“ totiž není komunikovat (protože je prázdný, nemá co říct), ale zastřít vlastní animalismus, a tak se uchyluje k symbolismu a nesrozumitelnosti („hlubokomyslným nesmyslům“). Drtivá většina lidí, zvláště těch „vzdělaných“, postrádá víru ve vlastní úsudek, jsou příliš pokorní a respektují autority („Taťka to ví nejlépe“ se do dospělého jazyka překládá jako „Kritikové to vědí nejlíp“, „Spisovatelé to vědí nejlíp“, „Doktoři filosofie to vědí nejlíp“), a tak jsou snadno přitaženi k víře, že věci nejasné, zastřené, nesrozumitelné, nepřímé, zkomolené, mnohoznačné a nudné značí hloubku a dokonalost.“* [32]

Její řádění pokračuje, když se projevuje možný situacionistický vliv 60. let a jeho kritiku „společnosti podívané“ (ačkoli je docela možné, že ke svému názoru došla nezávisle): *"neschopni tvořit či navázat vztah, přihlížejí (muži). Jejich absorbování „kultury“ je zběsilým, zoufalým pokusem užít si v nezábavném světě, utéct z hrůzy vlastní sterilní, nesmyslné existence... Mohou být hrdí na svou schopnost rozpoznat „lepší“ věci a vidět drahokam tam, kde je halda hnoje (chtějí být obdivováni za obdiv)... a musejí tak nutně vidět krásu ve sračkách, protože kam až dohlédnou, jsou totiž sračky to jediné, co kdy měli a budou mít.“* [33]

Tato poslední sekce ilustruje humorný způsob, jakým Solanas užívá urážlivé termíny a hovorové výrazy. Ještě trošku z posledního odstavce: *„Nemocní, iracionální muži... až uvidí SCUM, jak se na ně valí, přiskočí v hrůze k Velké Mámě a jejím Nařvaným Obřím Ceckům, ale Cecky je proti SCUMu neochrání.“* [34]

Její styl psaní je agresivně výsměšný, ale humor a dalekosáhlá radikální kritická analýza pravděpodobně pomohla udržovat popularitu jejího textu mezi anarchisty. Humor funguje jako protiváha k zuřivějším částem její argumentace za eliminaci mužů. Podle nás je její kritika mužů zaměřena nesprávným směrem a mohla by být obecnější kritikou současného systému. Ačkoli Solanas je právě tak jízlivá vůči ženám, které jsou spřáhnuté s muži, jako vůči mužům samotným, zdá se, že spíše muže považuje za podstatou problému, než že by viděla muže (a ženy) ve vleku či v konstrukci širšího systému společenských, kulturních a historických sil. Zdá se, že Solanas spadla do stejné pasti jako mnozí „sociální anarchisti“, kteří se staví do role rozhněvaných, ukřivděných obětí vládnoucí třídy (v případě Solanas spíše mužů než vládnoucí třídy). A jsou to právě sociální anarchisti, ke kterým přejdeme pro náš poslední příklad symbolické a subverzní aktivity.

Class War a „sociální anarchisti“

Noviny Class War, vydávané ve formě populárního bulvárního plátku (s fotkou „zraněného policajta“ namísto „Dívky dne“), jsou psané v podstatě humorným a neuctivým stylem - například před několika lety jeden článek vtipkoval, že Ajatolách Chomejní vrátil „fundamentalismu“ jeho „mentalitu“. Styl může být radostný jako symbolické, květnaté vyjádření hněvu a nespravedlnosti. Nicméně humor nemůže maskuje zjevně vážně míněné přesvědčení Class War o určité formě militantního boje „my a oni“, v němž zaujímá vládnoucí třída a její obránci jako třeba policie roli nepřátel, které je třeba napadat, snad až s pomstychtivostí. Podobně jako postoj Solanasové ignoruje i toto přesvědčení fakt, že to, co vytváří toto rozdělení, je do jisté míry soubor mocenských vztahů, a nejen samotní lidé. Postoj třídního boje snad schvaluje to, aby byl napadán samotný systém.

Foucaultovo pojetí „agonistického boje“[35] může hrát v tomto ohledu určitou důležitost; jistě, způsob, jakým populární bulvární plátky rády píší ohavné zprávy o akcích Class War vybízí k vzájemnému zesměšňování jako při wrestlingovém zápase, jak tomu napovídá termín „agonismus“. Camatte, jeden z již dříve citovaných radikálních komunistických autorů, nabízí určité vhledy do toho, jak změnit tento typ recipročních agonistických vztahů objevených Foucaultem: Camatte je kritický vůči koloběhu „provokace-represe-subverze“, v kterém levičáci setrvávají. [36] Odvolává se na historii civilizace jako na historii předsudku a nepřátelství mezi různými skupinami - třídami, pohlavími, etniky, politickými a náboženskými skupinami - a píše o nebezpečí přenesení „veškeré nelidskosti na jednu skupinu jako celek a veškeré lidskosti zase na druhou jako celek“. Píše, *„pokud je třeba zlikvidovat lidské bytosti, musí se nejdříve oloupit o jejich lidskost. A tak když si během revolučního boje lidé vyberou, že budou postupovat podle tohoto názoru, nenapodobují jednoduše metody používané kapitalisty a nepodporují tak zničení lidských bytostí?“*[37]

Útok na seriózní (vysokou) kulturu

Psána podobným stylem jako text Solanasové, objevila se nedávno další kritika, stejně provokativní, vážné či vysoké kultury, s kterou přišel Stewart Home. V posledních deseti letech vstoupil ve známost hlavně psaním satirických brakových románů, plných tupého násilí a sexu a produkováním propagandy, která obhajovala jeho cíl, zničení vážné kultury. Publikoval několik románů a sbírek kratších povídek a na vět-

šině z nich byla na přebalu jeho fotografie (tvrdí o sobě, že je aktivním spisovatelem, který si své knížky i sám vydává). Napsal také historii tradice, jejíž součástí se cítí být, nazvanou The Assault on Culture: Utopian Currenta from Letrrisme to Class War.[38] V širším anarchistickém kontextu bývá Home zmiňován jako anti-anarchista a sám Home by se zcela jistě za anarchistu neoznačil a pravděpodobně by řekl, že v rámci svého záměrně provokativního postoje je proti většině věcí. Nicméně my Homeovy intervence bereme tak, že zapadají do našeho širšího definičního rámce proudů, které jsou zcela jasně blízké anarchismu.

Jednou z nejpůsobivějších intervencí, které zmínil (ačkoli on by je pravděpodobně považoval za nepříliš významné vedle jeho nedávných prací), byl jeho popis, jak chodil do klubu, v kterém tento performance-básník četl své básně. Jako postoj proti tomuto „snobství" této vysoké kultury, byť avantgardní, Home psal básně o zelenině a předčítal je, když to bylo na místě. Nejdříve házel mrkev a jinou zeleninu na publikum a přitom recitoval své básně o zelenině. Publikum ji házelo nazpět, takže Home sáhl do pytlíku se zmraženým hráškem a házel ho na publikum, protože věděl, že bude obtížné drobný hrášek posbírat a házet nazpět.

Toto humorné vyjádření proti vysoké/seriózní kultuře demonstruje hravé a symbolické prvky, které obnášejí jeho poslední díla: tříletá "umělecká stávka", kterou propagoval skutečnost, že neprodukuje žádnou kulturní práci; jeho propaganda, která útočí na ukázky vysoké kultury, jakými jsou třeba vítěz Turnerovy ceny, umělec Rachel Whitehead, a skladatel Stockhausen. Ve své knize The Assault on Culture Home popisuje užití "šokové taktiky" v rámci tradice, jejíž součástí se cítí být. Tvrdí, že:

"Taktiky šoku se často používají k tomu, aby pomohly udržet pocit diferenciace. Pokud se podobné taktiky opakují příliš často, ztratí brzy svůj účinek. Ikonoklasmus má, již ze své povahy, omezenou životnost. U takového hnutí, jako byl Fluxus[39], by bylo mnohem lepší, kdyby se rozpadlo již v roce 1966." [40]

Někteří anarchisté by mohli tvrdit, že by Home mohl „vytrhnout list ze své knihy" a změnit směr své vlastní šokové taktiky a ustavičně provokativního „anti" postoje.

Tyto příklady byly vybrány pro ilustraci symbolické aktivity, která bývá sporadická, ale v anarchismu a okrajových a marginálních proudech s ním svázaných pozoruhodně hojně přítomná. Všechny se rozcházejí s ortodoxní politickou opozicí a své poselství vyjadřují a provádějí kulturně a symbolicky. Jsme přesvědčeni, že nakonec bude potřeba jistý druh široké sítě - často nazývané „hnutí" - aby se uskutečnila významná změna v našem světě. Náš argument však spočívá v tom, že takové proudy, o nichž Barrot a Martin hovoří jako o textech nebo jednáních, které vyjadřují subverzní vztah ke světu, jsou významné sami o sobě. Vezměte si metaforu o vodě, takové texty nebo činy formují vlnky; jiné se zase mohou jevit jako součást obecného proudu, jako víry a vlny, prameny a proudy, z nichž může potenciálně každý zastavit nebo přesměrovat hlavní proud a živit to co, Peter Marshall nazval „řekou anarchie". [41]

Z knihy Anachism for 21. century
přeložil Arnošt Novák

Poznámky

1. Gombin (1975); Gombin (1979).
2. Gombin (1975) str. 136.
3. Ibid., str. 136.
4. Ibid., str. 137.
5. Ibid., str. 136-7.
6. Jean-Francois Lyotard, autor knihy The Postmodern Condition, byl členem libertinsko socialistické skupiny Socialisme ou Barbaire, stejně jako vlivný autor Cornelius Castoriadis (a jak Socialisme ou Barbaire, tak i Castoriadis měli vliv v anarchistických kruzích). Jean Baudrillard učil spolu s Henri Lefebvrem na univerzitě v Nanterre kurz, který v roce 1957-8 navštěvovali dva situacionisti, Guy Debord a Raoul Vaneigem, a Baudrillard prozradil, že něco z jeho původního zaujetí pro situacionismus mu zůstalo (Baudrillard v interview s J.Wiliamsonem, Block 15, 1989). Gilles Deleuze byl v 70. letech, spolu s Michelem Foucaultem, zapojen do politické činnosti na obranu práv vězňů a proti rasistické a sexistické diskriminaci. (Podrobněji Obituary for Gilles Deleuze od Davida Macey, Guardian, 7.listopadu 1995).
7. Eaglton (1983), str. 142.
8. Megill (1985), str. 352.
9. Deleuze a Guattari (1983), str. 113.
10. Ibid., str.109-10.
11. Ibid., str. 97.
12. Foucault M. „Afterword on „The Subject and Power" v: Dreyfus and Rabinow (1982), str. 221-2.
13. Cohen a Taylor (1992), str. 15.
14. Gombin (1975), str. 137.
15. Camatte (1973), str. 20.
16. Ibid., str. 24. Gemeinwesen je německé slovo odkazující na koncept „komunity".
17. Gombin (1979), str. 8.
18. Ibid., str. 8.
19. Barrot a Martin (1974), str. 61. Kniha byla přeložena i do češtiny a je dostupná na internetové adrese www.solidarita.org.
20. Ibid., str. 14.
21. The Artful Dodger No.2 1995.
22. Mr Social Control (počátkem 90. let).
23. Ibid., 7.3
24. Bypass Zine: Cross Currents in the Under-the-Counter Culture No.1 (počátek 90. let), str. 12.
25. The Edinburg Review (1990), str. 6
26. Vyšlo i v češtině.
27. Skupina Manic Street Preachers vznikla v roce 1989. Ve svých písních vyjadřují pocit úzkosti a bolesti. V textech a v poznámkách na obalu svého prvního alba (Genereation Terrorist) odkazují na Valerii Solanas. Přebírají od ní její poznámky o mužích jako o nekompletních ženských chromozómech, emocionálně chudých stvořeních. Skutečnost, že její jméno píší jako „Solonas" svědčí o tom, že četli verzi pamfletu vydanou koncem 80. let, v níž bylo její jméno vytištěno jako „Solonas".
28. Solanas (nedatováno, konec 80. let), str. 5.
29. Ibid., str. 3-15.
30. Ibid., str. 3.
31. Ibid., str. 13.
32. Ibid., str. 17.
33. Ibid., str. 17.
34. Ibid., str. 24.
35. Citováno Dreyfusem a Rainbowem (1982), str. 221-2
36. Camatte (1973), str. 17
37. Ibid., str. 14-15
38. Home (1988).
39. Fluxus byla avantgardní skupina, která působila v 60. letech. Home tvrdí, že v druhé polovině 60. let, přestala mít radikálně politický nádech a nabrala „depolitizovanou estetiku". (ibid., str. 56-9)
40. Ibid., str. 104.
41. Marshall (1992), str. 11.

své politické cíle. Hlavní a důvěrně známý strach, který Sharon vykreslujea který mu umožňuje prohlašovat všechny útočné akce za obranné je strach že izraelští sousedé chtějí nahnat Židy do moře. Druhým strachem, jímž Sharon manipuluje je strach mezi Židy z diaspory, že možná budou jednou muset usilovat o bezpečí v přístavu Izrael. Tento strach vede miliony Židů po celém světě, z nichž mnozí jsou znechuceni izraelskou agresí, k mlčení a posílání svých šeků, splátek na budoucí azyl.

Rovnice je jednoduchá: čím více je bojácných Židů, tím mocnější je Sharon. Volena s heslem "mír skrze bezpečí", může Sharonova administrativa stěží skrývat své potěšení z úspěchu Le Pena, okamžitě vyzývající francouzské Židy, aby si sbalili věci a odjeli do svaté země.

Pro Sharona je židovský strach garantem, že jeho moc bude nezpochybněna, co mu poskytuje beztrestnost za dělání nemyslitelného: posílání vojáků do palestinského ministerstva vzdělávání aby kradli a ničili záznamy; zaživa pohřbívat děti v jejich domovech; blokovat ambulance před umírajícími.

Židé mimo Izrael jsou nyní chyceni ve svírajícím se svěráku: činy země, která o sobě tvrdí, že zajistí jejich budoucí bezpečí je činí méně bezpečnými už nyní. Sharon záměrně stírá rozdíly mezi pojmy "Židé" a "Izraelci" když tvrdí, že jeho boj není za izraelské území, ale za židovský lid. A když vzrůstá antisemitismus, přinejmenším zčásti následkem jeho činů, je to Šaron, kdo znovu sbírá politické zisky.

A funguje to. Většina Židů je natolik vystrašeno, že chtějí udělat cokoli na obranu izraelské politiky. Tak v synagóze v mém sousedství, kde byla právě poničena fasáda ohněm vzniklým za podezřelých okolností, nápis na dveřích neříká "Díky za nic, Sharone," říká "Podporuj Izrael… Nyní víc než kdy jindy…"

Existuje cesta ven. Nic nemůže vymazat antisemitismus, ale Židé mimo Izrael by mohli být o něco bezpečnější, kdyby tu byla kampaň odlišující různé židovské názory a akce izraelského státu. Právě tady může mezinárodní hnutí hrát klíčovou roli. Už bylo vytvořeno spojenectví mezi globalizačním hnutím a izraelskými "odpírači", vojáky, kteří odmítli vykonávat svou vojenskou povinnost na okupovaných územích. A nejsilnějším obrázkem ze sobotních protestů byli rabíni jdoucí bok po boku s Palestinci.

Je toho ale potřeba dělat víc. Pro hnutí za sociální spravedlnost je jednoduché říct si, že Židé už mají mocné ochránce ve Washingtonu a v Jeruzalémě a že antisemitismus je válka, ve které nemusí bojovat. To je smrtelná chyba. Právě proto, že antisemitismus je užíván lidmi jako Sharon musí mu být znovu vyhlášen boj.

Pokud antisemitismus už nebude chápán jako židovská záležitost, o který se stará Izrael a sionistická lobby, bude Sharonovi sebrána jeho nejúčinnější zbraň v jeho neobhajitelné a v narůstající míře brutální okupaci. A navíc, kdykoli bude snížena nenávist vůči Židům, budou spolu s ní zasaženi i lidé jako Jean Marie Le Pen.

Přeložil ONDŘEJ SLAČÁLEK

Co píší jinde

Cílem této rubriky ukradené z časopisu téměř sto let starého je přibližovat českým čtenářům diskuse, které probíhají v anarchistickém hnutí na celosvětové úrovni. Jedna z nejrozsáhlejších probíhala a v menší míře ještě stále probíhá v reakci na teroristické útoky z 11. září a jejím předmětem je taktika globálního antikapitalistického hnutí po těchto událostech, respektive tváří v tvář válce v Afganistanu. Mnoho lidí cítí, že by se taktika pouličních konfrontací při příležitosti různých summitů měla změnit, někteří to pak v reakci na ony události (útok + válka) vidí jako nezbytnost. Proto se v tomto čísle budeme monotematicky a trošku obšírněji věnovat právě diskusním článkům o strategii anarchistického a obecně anti-autoritářského antikapitalistického hnutí.

Michael Novick: Bojujme příští válku, ne tu minulou

Jedno staré pořekadlo říká, že generálové se vždy připravují na minulou válku.

V tomto případě se však zdá, že to je antiautoritářská levice, která se připravuje na boj ve válce minulé. Pokud necháme Bushe a jeho administrativu definovat boj - například tím, že se budeme definovat exkluzivně jako mírové hnutí nebo tím, že se budeme orientovat pouze na protiválečný aktivismus - pak prohrajeme ještě před tím, než začne bitva. Hnutí již umožnilo Bushovi rozpoutat vlnu nacionalismu a protiteroristická kampaň si v ničem nezadá s kampaní proti "komunismu" McCartha.

V odpovědi na Bushovu kampaň svou velikostí porovnatelnou s druhou světovou válkou se hnutí musí postavit do jasné opozice proti fašistickému teroru jak na straně Bin Ládina, tak Bushe. K tomu nutně potřebuje vypracovat analýzu situace a strategii, jak se vypořádat s oběma. Jako program proti terorismu navrhuji:

1) Domácí civilní obranu proti terorismu. Protože stát se ukázal být naprosto neschopným tváří v tvář terorismu (naopak, válkou se riziko teroristického útoku znásobuje), musíme se jako hnutí zapojit do aktivního komunitního zdola vzniklého hnutí, jehož účelem bude sebeobrana komunity. Takové hnutí by se mohlo zapojit i do boje proti rasistickým bojůvkám, útlaku ze strany policie nebo obnovy v případě katastrof.
2) Solidaritu (hlavně materiální) s afgánským lidem, zejména s RAWA (Revoluční asociace afgánských žen), což má být politická protiváha pozice USA podporujících reakční Severní alianci.
3) Vytváření spojenectví s revolučními silami v muslimském a arabském světě. USA a Izrael financovaly a podporovaly vznik islámského fundamentalismu; my naopak musíme najít autentické revoluční síly v těchto zemích, učit se od nich a pomáhat jim.
4) Odmítání státního terorismu USA a NATO ve všech formách.
5) Vytvoření globální vize dekolonizace a osvobození a také přerozdělování bohatství. Jasně poukázat na dominanci korporací, ničení životního prostředí, (neo)kolonialismus a pozici našeho hnutí, od něhož se začínají učit utlačovaní a vykořisťovaní ve všech zemích na světě.
6) Rozvíjení metod boje, které by spojily naše hnutí s lidovým odporem. Posun k policejnímu státu okrajuje veřejný prostor pro legální a otevřený boj; proto musíme podporovat boje za kulturní a politickou nezávislost atd. Třídní, rasové, genderové, národní a další rozdíly jenž rozdělují naši společnost nezmizeli, naopak - válka je ještě zesílí. Proto musíme spojit všechny utlačované a vykořisťované na bázi solidarity a internacionalismu.

Toto je program pro hnutí bojující proti válce. Nelze odmítat teror bez toho, abychom odmítali válku - a tím jednáme nezávisle na státu a rozrýváme princip 'neexistuje žádná alternativa', na kterém současné válečné tažení stojí. Tváří v tvář ekonomické recesi a posilování policejního státu, které budou válku provázet, musíme mít jasný program a vizi, aby jsme měli bouřícím se lidem co nabídnout.

Jaggi Singh: Anarchie, válka a globalizace

Všichni musíme souhlasit s tím, že po 11. září se "impériu" v němž žijeme [a jehož je díky členství v NATO součástí i Česko] změnily priority. A nám nezbývá, než se s těmito prioritami vypořádat.

Právě nyní se nacházíme v realitě, jenž zobrazuje mnohem jasněji skutečnosti a jevy existující již dávno. Její součástí je mobilizace proti nejasnému nepříteli a vypjatá atmosféře nacionalismu, šovinismu a rasismu. Ne jen pouličního vulgárního rasismu v podobě útoků na Araby, ale rasismus, jenž je součástí takzvané západní civilizace. Vedle náboženských fundamentalistů, u nás hlavně křesťanských, jsou zde také ekonomičtí fundamentalisté, kteří zvráceně spojují protesty proti ekonomickým institucím (MMF, WTO atd.) s terorismem. Každý, kdo stojí proti válce, je označen za nepřítele.

Vojenské výcvikové prostory
a obce městského charakteru na jejich území

Že armády všech druhů rády zabírají území pro svůj výcvik, asi není nic, co by se nedalo předpokládat. Ovšem zřejmě teprve rozvoj dělostřelectva přiměl vojsko rekvírovat pro střelnice rozsáhlejší území. A zřejmě do začátku dvacátého století spadá vůbec první případ na našem území, kdy byla v mírové době pro účely výcviku vojsk zabrána celá vesnice - obec Mladá mezi Milovicemi a Benátkami nad Jizerou. K dalším výrazným záborům obydlených území došlo za druhé světové války (většina z nich byla po skončení války zrušena) a zejména pak za éry "reálného socialismu", kdy se tehdejší Československo stalo zemí s největší rozlohou vojenských prostorů ze všech zemí tehdejší Varšavské smlouvy (aspoň v přepočtu na celkovou plochu území - bývalý SSSR si jistě mohl dovolit podstatně rozsáhlejší střelnice, které potřeboval zejména pro zkoušení jaderných zbraní). Ke snadnosti zabírání rozsáhlých území přispěl i ten fakt, že po válce bylo odsunuto (nebo vyhnáno, chcete-li, podle mě to znamená totéž) dosavadní německé obyvatelstvo a noví osídlenci, pokud se vůbec stačili přistěhovat, zde nestihli zapustit kořeny. Po převratu byly sice některé z dosavadních prostorů zrušeny, avšak i přesto je jejich rozloha vztažená k celkové rozloze území státu obrovská. Plocha českých a moravských vojenských prostorů nyní tvoří 1,64% rozlohy západních dvou třetin Československa. Například proti Rakousku, které je rozlohou srovnatelné se západními dvěma třetinami Československa, je zhruba čtyřnásobná.

V rámci objektivity si však přiznejme jednu skutečnost: to, co bylo obrovskou tragédií pro sídelní strukturu rekvírovaných oblastí a drtivou většinu tamních památkově cenných objektů, bylo do značné míry prospěšné pro relativní zachovalost přírody. Municí intenzívně bombardované dopadové plochy střelnic totiž tvoří jen menšinu rozlohy prostorů a totéž platí i pro tankodromy. Jejich okolí přitom nemůže být intenzívně zemědělsky obděláváno, a tak se zde přírodní poměry do jisté míry postupně vracejí k přirozenému stavu. Rovněž je možné, že například Padrťské rybníky byly zabráním do vojenského prostoru zachráněny před zamořením rozsáhlými chatovými aglomeracemi. Pro vyhnance ze zabraných a zbořených obcí v okolí však toto znamená jen pramalou útěchu.

I z toho kladného vlivu vojenských prostorů na zachovalost přírody však existují přinejmenším dvě výjimky. Vykácení části lesních porostů pro zřízení dopadových ploch střelnic v centrálních Brdech již za první republiky narušilo hydrologické poměry v tomto pohoří a těžba uranu pomocí kyselinového loužení na území (nyní již bývalého) vojenského újezdu Ralsko ohrozila tamní zásoby spodních vod (zde si ovšem přiznejme, že v tomto případě jde o "zásluhu" někoho jiného než armády). Rovněž "zapomínání" ropných produktů a munice, tolik oblíbené zejména bývalou Sovětskou armádou, přírodě právě dvakrát nepomohlo.

Civilisté na území vojenských prostorů

Jakkoliv se to může zdát podivné, i na územích vojenských prostorů, ohraničených tolika nepřejícími cedulkami, žijí civilisté. Není jich sice zdaleka tolik jako na území civilním a žijí jen při okrajích prostorů mimo vlastní cvičiště, ale jsou tam. Zpravidla se jedná o zaměstnance Vojenských lesů a statků, případně občanské pracovníky v armádě. Po převratu přibyli (zejména na Libavé) ti, kdo jinde nemohli bydlení sehnat, a přitom odtud jsou schopni dojíždět do místa svého zaměstnání. Pro pobyt zde však existují výrazná omezení (díky "skleróze" českých poslanců, kteří na výskyt civilistů ve vojenských prostorech jaksi pozapomněli, jsou tato omezení dokonce o něco tužší než byla podle zákona o vojenských újezdech z roku 1949). Především všechny pozemky i budovy jsou vlastnictvím armády (armádou je tak například provozována i základní škola v Městě Libavé) a po dobu příslušnosti území k prostoru nemohou přejít do soukromých rukou, takže jednotlivci nebo firmy zde mohou být pouze v nájmu. A za druhé zde neexistuje místní samospráva (která v menších městech a na venkově, kde se lidé navzájem jakž takž znají, přece jen může aspoň do jisté míry odrážet zájmy místního obyvatelstva - rozsah pravomocí těchto samospráv je samozřejmě jiným problémem). Místo volených orgánů zde rozhoduje shora jmenovaný újezdní úřad vojenského újezdu (dle internetové stránky Armády ČR dokonce "újezdní úřad vojenského újezdu", aspoň dle stavu stránky k 17. 1. 2002). To se pochopitelně neblaze podepisuje na stavu osad, které na územích vojenských újezdů přetrvaly - těžko chtít na lampasákovi s naprosto omezenou mozkovou kapacitou, aby byl vedle svého hlavního povolání ještě zároveň architektem či urbanistou. Major Terazky ze Švandrlíkových Černých baronů zdá se tedy být v této souvislosti prototypem přímo ukázkovým (až na to, že on velel "jen" jednomu zámku, kdežto jeho "bezejmenní" kolegové rozsáhlým územím s - aspoň zpočátku - celými městy a vesnicemi).

Protože úplný výčet obcí, jež podlehly militaristickým vášním zejména minulého režimu, by byl příliš rozsáhlý (a navíc s jeho dostupností to také zatím není nejslavnější), soustředím se zde převážně na obce městského charakteru, tj. ty, které měly v minulosti (někdy před zrekvírováním) statut města či městečka. Jejich výčet by měl být (v rámci mé informovanosti) úplný, některé z ostatních obcí budou zmíněny v případech hodných zvláštního zřetele.

Názvy prostorů

Pokud jde o názvy, armádní newspeak v některých případech rozlišuje mezi jménem vojenského újezdu, jakožto územně správního celku, a jménem vojenského výcvikového prostoru coby jména cvičiště. V současné době se to týká dvou prostorů: Vojenský výcvikový prostor Jince se nachází na území vojenského újezdu Brdy, vojenský výcvikový prostor Dědice leží na území vojenského újezdu Březina. Odlišný název újezdu je zde zřejmě zdůvodnitelný tím, že cvičiště v těchto dvou případech přejímají názvy blízkých "civilních" obcí, což by v případě názvů újezdů znamenalo nežádoucí duplicitu. I v tomto případě si však lze položit otázku, proč tedy výcvikové prostory i v těchto případech nepřejímají názvy újezdů. Asi nejuspokojivější odpovědí zde bude známé tvrzení, že tam, kde končí rozum, začíná vojenská logika.

A ještě jedna nelogičnost: vojenský újezd a prostor, který snad nikdo, kdo se o věc zajímá, nenazve jinak, než jako Doupov, nese "oficiální" jméno Hradiště. Přitom další obec jménem Doupov se na území Čech, Moravy a Slezska (ani na Slovensku) nenachází, zatímco Hradiště se na českém, moravském a slezském území nachází ještě šestkrát. Ano, ještě šest dalších obcí se samostatným obecním úřadem nese jméno Hradiště. A to jsme jsme vynechali místa, kde slovo Hradiště je součástí delšího názvu, například Mnichovo Hradiště. Inu, kde končí rozum... Nebo že by přece jen projev studu nad tím, jaký osud armáda městu Doupovu přichystala?

Boletice

Vojenský prostor byl zřízen po druhé světové válce. Jeho nynější rozloha je 21 949 hektarů. Podle armádních internetových stránek je zde cvičiště pro výcvik tankových a mechanizovaných vojsk se specializací na vodní a ženijní výcvik a výcvik jednotek pro zahraniční mise (OSN, SFOR).

Z obcí, které mu padly za oběť, lze jmenovat například Horní a Dolní Brzotice, Ondřejov (Andreasberg, stával zde cenný barokní kostel), Hvozd (dříve Havalda), Vítěšovice (s pseudorenesančním kostelem), nebo Sádlno (zde stávala barokní kaple). V Boleticích, Polné na Šumavě, Polečnici, Podvoří, Třebovicích, Květušíně a v nepatrné míře i ve Střemilech (z těch jeden dům stojí mimo vojenský prostor, jehož hranici právě ve Střemilech tvoří silnice z Chvalšin do Lhenic) se některá stavení zachovala, případně byla nahrazena novostavbami.

Pokud vím, prostor nepohltil žádná města ani městečka. Poměrně těsně za jeho hranicemi zůstala městečka Horní Planá (to se v roce 1969 stalo městem), Hořice na Šumavě a Chvalšiny. (Zejména poslední z nich si zachovalo vysokou památkovou hodnotu a určitě stojí za návštěvu.)

Uvnitř prostoru se dodnes zachovaly dva kostely. V samotných Boleticích (které byly v raném středověku poměrně významným místem) se jedná o kostel svatého Mikuláše. Je románského původu, goticky přestavěný, s pozdějšími nepříliš výraznými úpravami. Za minulého režimu byl poměrně těžce zdevastován, po roce 1991 (ještě tehdy jeho stěny "zdobily" m.j. nápisy v azbuce, "za kolik" to zde sloužící vojáci mají) byl opraven. Zůstává součástí vojenského prostoru, je však přístupný silnicí od Kájova. V Polné na Šumavě stojí kostel sv. Martina z 15. století s věží přistavěnou v roce 1653. Za minulého režimu silně zchátral, po převratu byl opraven.

Květušín, nacházející se při jižním okraji vojenského prostoru, proslul v 50. letech 20. století jako sídlo základní internátní školy pro děti místních romských zaměstnanců Vojenských lesů a statků. (Později byla tato škola přemístěna do bývalých lázní v Dobré Vodě u Záblatí poblíž Prachatic, již daleko mimo vojenský prostor.) Jinak je však tato osada naprosto nezajímavá, neboť většina jeho zástavby byla po druhé světové válce nahrazena novostavbami.

Přímo přes vojenský prostor vede železniční trať číslo 194 (České Budějovice - Český Krumlov - Kájov - Hořice na Šumavě - Horní Planá - Černý Kříž - Volary (nebo druhá větev do Nového Údolí) a na jeho území má zastávky Polná na Šumavě a Polečnice. Přímo na hranicích prostoru pak leží ještě zastávka Hodňov na břehu rybníka Olšiny, který je největší vodní plochou na území prostoru.

Brdy (Jince)

Tento prostor byl (navzdory protestům části veřejnosti) založen v roce 1926. Tehdy zde ještě nezanikla žádná obec, avšak vymýcením některých lesů pro dopadové plochy dělostřeleckých střelnic byly narušeny hydrologické poměry v oblasti. Za 2. světové války byl rozšířen o území obcí při jeho okrajích (rozhodnuto bylo v roce 1940, obce vystěhovány do konce roku 1941), po skončení války zmenšen zhruba na původní velikost, v roce 1952 však byl znovu rozšířen zabráním obcí Hrachoviště, Kolvín, Padrť, Velcí a Přední a Zadní Záběhlá. Z Velcí a Hrachoviště se několik budov zachovalo dodnes, ostatní obce byly srovnány se zemí. (A to s německou důkladností, ač se tak stalo sedm let po odchodu německých nacistů.) Nynější rozloha prostoru je 25 936 hektarů. Nynější jméno vojenského újezdu je Brdy, VVP zde zřízený nese jméno Jince podle přilehlého městečka. Je zde cvičiště se speci-

alizovanou dělostřeleckou a leteckou střelnicí.

Obce se statutem města či městečka nebyly zabrány žádné, těsně za jeho hranicemi zůstaly Jince, Strašice a Mirošov, poměrně blízko k okraji vojenského prostoru má i Rožmitál pod Třemšínem.

Na území vojenského prostoru se nachází cenná zřícenina raně gotického (později rozšiřovaného) hradu Valdeka, dále zřícenina hrádku Losumberka (Držťky) a terénní pozůstatky kláštera (ještě na přelomu 19. a 20. století existovaly zbytky zdiva) v Teslínech ležícího kdysi mezi nynější osadou Teslíny (na jižní hranici VVP při silnici z Rožmitálu pod Třemšínem do Spáleného Poříčí) a Hořejším padrtským rybníkem a zlikvidovaného zřejmě za husitských válek. Ves Padrť si oblíbil básník Vladimír Holan a zajížděl do ní na prázdninové pobyty až do jejího zrekvírování a likvidace v roce 1952. Odehrávají se zde rovněž některé prózy spisovatele F. X. Svobody. Padrťské rybníky (Hořejší a Dolejší) jsou největšími vodními plochami v celém pohoří a významným hnízdištěm vodního ptactva.

Brdský prostor byl zřejmě jediným, který za "reálného socialismu" pohltil obce s tradičně českým osídlením. (Ostatní po válce vzniklé vojenské prostory byly totiž vytvořeny na území, kde před válkou převažovalo německé obyvatelstvo, takže případní poválečné dosídlenci zde nestačili zapustit kořeny a vyhnání je tolik nebolelo.). Po roce 1989 byl založen Svaz vyhnanců z Brd, který usiloval o možnost návratu bývalých obyvatel zlikvidovaných obcí. Ještě kolem roku 1994 vypadala situace nadějně, později začalo opět "přituhovat". Vojenští páni zjevně počítají s tím, že "problém" bude vyřešen přirozenou úmrtností vyhnanců a rezignací jejich potomků.

Mezi stanicemi Jince a Bratkovice se vojenského prostoru do- týká železniční trať číslo 220 ze Zdic do Protivína. Ze západní strany se k vojenskému prostoru nejvíce přibližuje železniční trať Rokycany - Nezvěstice (číslo 173), a to v okolí Mirošova.

Březina (Dědice)

Prostor vznikl za 2. světové války. Po jejím skončení se do zabraných obcí při jeho okrajích mohli vrátit původní obyvatelé. Rozloha vojenského prostoru je nyní 15 816 ha,"oficiální" název vojenského újezdu je Březina, cvičiště se jmenuje Dědice. Jde o cvičiště se zařízením pro výcvik žáků vojenských škol.

Vnitřek prostoru tvoří zalesněné území. Ve středověku zde nějaké osídlení místy existovalo, avšak zaniklo již před začátkem dvacátého století.

V prostoru se dosud nachází lovecký zámeček Ferdinandsko a zbytky hrádků Smilův hrad a Ježův hrad. Dočasně bylo prvního května 1942 zabráno městečko Drahany. (Ty byly městečkem již ve 14. století, po husitských válkách poklesly na ves a znovu byly povýšeny až v roce 1908.) Městečko Dědice, podle něhož je prostor pojmenován a jež proslulo zejména jako rodiště československého prezidenta z let 1948-1953 Klementa Gottwalda, zřejmě vždy leželo mimo jeho území a nyní je součástí blízkého Vyškova. Rovněž již mimo hranice prostoru se nachází městečko Plumlov se zajímavým raně barokním zámkem.

Dobrá Voda

Prostor založen někdy po roce 1948.

Na jihozápadě k prostoru přiléhalo nepřístupné hraniční pásmo, takže už tohoto hlediska zde byly za minulého režimu vyhlídky ke zdrhnutí za kopečky zřejmě nejobtížnější.

Prostor zřejmě nepohltil žádnou obec městského charakteru, těsně za jeho hranicemi zůstala města Železná Ruda (významné středisko zimních sportů s pozoruhodným barokním kostelem) a Hartmanice.

Mezi obcemi, které mu padly za oběť, byla například Hůrka, z níž pocházela rodina spisovatele K. Klostermanna, nebo Stodůlky se svobodnou králováckou rychtou. V Prášilech zpustl a posléze byl zbořen kostel sv. Prokopa z roku 1802 (a to navzdory tomu, že Prášily zůstaly obydleny i tehdy). V Dobré Vodě se zachoval (ovšemže v sešlém stavu) kostel sv. Vintíře, jediný kostel tohoto zasvěcení na českém území.

Prostor byl zrušen v roce 1991. Jeho území je po přírodní stránce dosud velice cenné a z větší části je nyní součástí Národního parku Šumava.

Z železničních tratí se těmto odlehlým končinám nejvíce přibližuje trať číslo 183 Plzeň - Klatovy - Janovice nad Úhlavou - Železná Ruda/Bayerisch Eisenstein (státní hranice dělí nádražní budovu vejpůl) - Plattling.

Doupov (Hradiště)

Prostor byl vytvořen v roce 1953. Jedná se o vůbec nejrozsáhlejší vojenský prostor bývalého Československa (podle http://www.army.cz 33 015 ha, Karel Kuča ve svých Městech a městečkách v Čechách, na Moravě a ve Slezsku uvádí "jen" 30 043 ha). Je zde všeovojskové cvičiště s největším taktickým prostorem, rozlohou vhodné i k výcviku protivzdušné obrany. Vznik tohoto prostoru měl za následek zřejmě nejtěžší ztráty na kulturních památkách ze všech československých vojenských prostorů.

V městě Doupově stával hrad (v některých pramenech označovaný jako tvrz), později přestavěný postupně na renesanční a posléze barokní zámek, barokní farní chrám Nanebevzetí Panny Marie, barokní jezuitská kolej s kostelem sv. Anny, hřbitovní kostel sv. Wolfganga gotického původu, později upravovaný. Vše bylo postupně srovnáno se zemí. Zámek byl zlikvidován v letech 1957 (kdy byl poškozen požárem způsobeným cvičícími vojsky) až 1965 (kdy byly zlikvidovány poslední jeho zbytky), klášterní kostel vzal za své kolem roku 1969. Dvě dřevěné sochy z interiéru kostela sv. Wolfganga se nyní nacházejí v muzeu ve Žluticích, s dalšími sochami se údajně lze setkat v Manětíně. Z kostelů údajně měly být před likvidací údajně sejmuty nástěnné malby, zatím však nebyly zpřístupněny veřejnosti. (Údajně se uvažuje o instalaci na hradě v Bečově nad Teplou, který se proslavil nálezem vzácného románského relikviáře sv. Mauricia.)

Se zemí bylo dále srovnáno několik desítek vesnic. Zanikl tak například zámek ve Žďáru (3 km SV od Doupova), zámečky v Albeřicích a Zakšově a řada kostelů (například cenný barokní chrám Nanebevzetí P. Marie ve Svatoboru postavený podle projektu F. M. Kaňky). Z povrchu zemského tak zmizela mimo jiné i vesnice Tocov (s kostelem Navštívení Panny Marie renesančního původu z roku 1571), kde v roce 1945 došlo k dodnes neobjasněnému masakru části tamních německy mluvících obyvatel.

Jediný kostel na území prostoru, který dosud nebyl zlikvidován, se nachází v Lochotíně při jižním okraji vojenského újezdu. Podle dostupných informací (Katolický týdeník) je v dezolátním stavu. V prostoru se dále nacházejí nepříliš rozsáhlé zříceniny hradu Kleinštejna (nedaleko známé zříceniny hradu Egerberka, při severním okraji vojenského újezdu).

Do Doupova vedla nynější železniční trať číslo 165 Vilémov u Kadaně - Radonice u Kadaně - Doupov, po vzniku vojenského prostoru byla zkrácena a nyní končí v Kadaňském Rohozci při jeho východním okraji (přičemž většina vlaků jezdí jen do Radonic). Téměř po hranici prostoru zčásti vede i trať číslo 163 (Protivec - Bochov), avšak od roku 1996 zde není provozována osobní doprava. V blízkosti severního okraje prostoru vede trať číslo 140 (v úseku Kadaň - Ostrov nad Ohří).

Libavá

Prostor vznikl krátce po druhé světové válce, zřejmě v roce 1946. Jde tedy zřejmě o nejstarší z poválečných vojenských újezdů na území někdejšího Československa. Slouží jako všeovojskové cvičiště s leteckou střelnicí.

Za minulého režimu (přesněji v letech 1968-1989) tento prostor o rozloze 32 716 hektarů (podle Kučových Měst a městeček v Čechách, na Moravě a ve Slezsku "jen" 23 813 ha, pomineme-li zjevnou chybu v desetinné čárce) dělila na dvě části silnice (přinejmenším v 80. letech 20. století průjezdná i pro civilní motoristy) z Potštátu do Tršic.

Na jih od ní cvičila ČSLA (pro mladší čtenáře: Československá lidová armáda), v severní části pak SA (tedy Sovětská armáda neboli Brežněvovi bratrští internacionální pomocníci).

Po roce 1989 je sice celé území nadále ve vlastnictví armády, část jižně od potštátské silnice však byla kompletně zpřístupněna veřejnosti (a zřízeno zde bylo několik turisticky značených cest), v severní části lze silnicemi od Domašova nad Bystřicí, Moravského Berouna nebo Budišova nad Budišovkou navštívit Město Libavou. Po červené turistické značce lze zavítat z Kozlova k prameni řeky Odry. (Tato trasa je však slepá - legálně se lze vrátit jen po téže cestě zpět do Kozlova!)

Uvnitř prostoru se nachází Město Libavá, které mělo městský statut už v roce 1301. Kostel Pozdvižení sv. Kříže je barokní z let 1662-66 na místě staršího (nejstarším dokladem o jeho existenci je zvon z roku 1505). Opravován byl po požárech 1817, 1841 a 1862. Po zabrání města armádou silně zchátral, ale dosud existuje. Z náměstí se ve zchátralém stavu a převážně se zmodernizovanými fasádami zachovaly dvě strany, třetí (severovýchodní) byla až na dva domy zbourána a nahrazena obchodním domem (naštěstí aspoň jakž takž respektujícím půdorys náměstí), čtvrtá strana (jihovýchodní) byla zlikvidována úplně a ponechána bez zástavby (čímž se otevřel výhled do údolí). Nad městem se zachoval (jako poslední z těch čtyřiadvaceti, které na území nynějšího prostoru existovaly v roce 1945) větrný mlýn (bohužel bez vnitřního zařízení) a v letech 1996-97 byl opraven.

Město je stále součástí vojenského prostoru, od roku 1991 je lze navštívit po silnicích výše uvedených. Autobusové spojení existuje s Moravským Berounem a Domašovem nad Bystřicí, případně se Šternberkem. (Libavá by si rozhodně zasloužila být z prostoru vyčleněno a urbanisticky rehabilitována.)

Ve Staré Vodě při silnici z Města Libavé do Budišova nad Budišovkou se zachoval monumentální barokní poutní kostel sv. Anny a sv. Jakuba většího jako jediný pozůstatek vsi, jinak kompletně zbořené. Byl značně zdevastován nejprve československou a poté i sovětskou armádou. Po roce 1989 byl vnějšek kostela opraven, zbytek na rekonstrukci čeká. V podstatě jedinými, kdo o kostel v posledních letech pečuje, jsou skauti. Kostel (zasvěcený sv. Karlu Boromejskému) se zachoval i ve Slavkově (jižně od potštátské silnice), byl údajně upraven na kulturák.

Nedaleko osady Kyjanice (při potštátské silnici) se nachází pomník Zákřovský žalov připomínající památku občanů nedalekého Zákřova (ten leží již mimo vojenský prostor), kteří zde byli umučeni koncem druhé světové války (mimo jiné židovský hoch Otto Wolf, jehož deník nedávno vyšel knižně).

Pravděpodobně byl zničen kostel v Luboměři pod Strážnou, zlikvidována byla i obec Velká Střelná s barokním kostelem a zámkem, a většina dalších vsí, jež na území vojenského prostoru ještě v roce 1945 existovaly.

Na území vojenského újezdu nyní žije více než tisíc civilních obyvatel, což je více než počet civilistů žijících ve všech ostatních českých a moravských vojenských prostorech dohromady a také více než v roce 1991. I to však je necelá desetina předválečného počtu obyvatel nynějšího území vojenského újezdu. Většího

V této souvislosti se dalo čekávat stažení mainstreemových 'lidskoprávních' a dalších organizací, provedené nakonec pod záminkou 'reflexe.' Takové rozhodnutí je však nejen špatné, je přímo neomluvitelné. Jistě jsou dnes těžké časy, ale přesně teď je také čas na jasnou, otevřenou a asertivní kritiku válečného šílenství. Nemůžeme přeci přenechat veškerý veřejný prostor obhájcům války, vykořisťování a národní bezpečnosti. Tato pozice ekologických NGOs a mainstreemových odborů nás však ve světle našich zkušeností z minula nemůže překvapit.

Události z 11. září nemohou být označeny jinak než za tragédii. Pokud se ale nevěnujeme širším souvislostem, znevažujeme tím ostatní civilní oběti - například statisíce mrtvých iráckých dětí kvůli embagru prosazeném západními zeměmi nebo zabité Palestince.

Hnutí za globální spravedlnost, jehož těžiště aktivit se přesunulo k protiválečnému aktivismu, si však musí vyjasnit pojmy. Nemluvíme o míru v nějakém vakuu, ale o skutečném míru. Stav před 10. zářím nebyl mírem. Přes 500 let probíhá boj proti útlaku, který má mnohem blíže k míru než 'Gándí pozice.' Rétorika o 'válečných štváčích' a 'mírových holubicích' vede ke špatnému konci. Když totiž přijde na boj proti chudobě, útlaku a vykořisťování, pak jsem válečník. Když přijde na skutečnou solidaritu s lidmi bojujícími za svobodu a autonomii, pak jsem válečník.

Vedle rasismu (stále aktuálnějšího v souvislosti s uprchlíky) musíme mluvit i o imperialismu. Ne proto že to dobře zní, ale proto, že to je důležité a strategické kvůli posunu k boji proti válce. Když tento systém pojmenujeme jako imperialistický, získáme lepší vhled do situace.

Eugene Koveos: Globalizační hnutí a anarchismus po 11. září

Hned na začátek upozorňuji, že můj článek je ovlivněn tím, že žiji v New Yorku a zažívám zde onu vypjatou atmosféru na vlastní kůži.

Podle Cindy Milstain se nacházíme v období bilancování. Přes všechny problémy a dětské nemoci byla ohromným úspěchem samotná existence globálního antikapitalistického hnutí. Na to bychom neměli zapomínat ani uprostřed řetězce událostí navazujících na 11. září. Nejlíp však existenci tohoto hnutí oslavíme tak, že budeme odkrývat a vypořádávat se z autoritami uvnitř hnutí, že se budeme organizovat více efektivně, budeme k sobě více a více odpovědní...

Ti, jenž se snaží zničit utlačující, dominující a hierarchickou moc v anarchistickém hnutí by měli využít období bilancování, a svou kritiku zesílit tak, aby byla slyšet. Mohou přitom vyjít z mnoha vypracovaných kritik (ze strany feministek, barevných aktivistů, homosexuálů atd.) a protlačit je skrz zesílené přímé akce, jejichž cílem bude smysluplný dialog a změna v našem hnutí.

Představte si: Tito disidentští anarchisté v USA uspořádají konferenci, jejíž cílem bude uspořádat anarchistické hnutí tak, aby fungovalo na základě svých ideálů a pracovalo na odstranění veškeré dominance a autority uvnitř hnutí. Konference, jíž se zúčastní téměř všichni anarchisté bude dlouhá a bolestná, ale na jejím konci si její účastníci budou moci říci, že poprvé cítí v anarchistickém hnutí ryzí solidaritu.

Vrůstající počet volaní po pokračování činnosti 'antiglobalizačního' hnutí upozorňuje na strach, že hnutí bude státem zničeno stejně jako hnutí po druhé světové válce. Ale nejde jen o stát: jde i o dobrovolné 'rozpuštění' hnutí. Proč lidé toto hnutí opouští? Hnutí sice našlo klíčové okruhy proč se organizovat, ale stále si neodpovědělo na otázku jak. Mnoho lidí zjistilo, že je izolováno od těch mimo hnutí a postrádají propojení s komunitním bojem.

Představte si: napříč Amerikou vznikají 'kolektivy globální solidarity,' jejichž cílem je vzdělávání a akce solidarity s místními boji na celém světě. Udržují kontakty s aktivisty a hnutími na celém světě. Hnutí se stává skutečně globálním.

Téma okupace Palestiny bylo mnohými zamítnuto jako 'příliš složité.' Ale my jsme nikdy nestáli o 'jednoduché' otázky. Musíme najít způsob, jak se vyjadřovat o nacionalismu ve všech jeho složitostech. Nemůžeme stále nekriticky odsuzovat nacionalismus bez ohledu na místní kontext. Naopak musíme být schopni odsoudit způsob, jakým nacionalismus funguje, ale zároveň být schopni solidárně podpořit hnutí proti imperialismu na různých místech Země.

Představte si: Anarchisté vytváří spojenectví s palestinskými fondy na pomoc dělníkům a zdravotníkům. Tímto procesem se vzájemně vzdělávají, palestinští revolucionáři pak mají společně s americkými kolegy organizujícími se na jejich pomoc přednáškové turné po USA. Mezi předními aktivisty v této alianci jsou židovští anarchisté žijící v USA.

Dále se musíme zaměřit na poznání, zda-li také anti-nacionalistické hnutí nemůže reprodukovat podobný fenomén. Nedávno jsem například přihlížel nadšenému mávání vlajkami v černém bloku. Nevytvořili jsme si také druh 'národnosti,' ve kterém symboly jako (černorudé) vlajky vytváří imaginární komunitu, jenž často ve svém jménu privileguje bílé muže ze střední třídy?

Anarchistické hnutí se musí chopit příležitostí, které se po 11. září naskytly. V žádném případě není nevyhnutelné, že naše hnutí upadne a zemře. Budoucnost ještě není napsaná a proto musíme pokračovat v boji proti autoritě a nadvládě na všech frontách - v našich životech, na ulicích, v práci, v komunitě, a samozřejmě i v našem hnutí. **připravil Pavel Houdek** ***- všechny články byly otištěny v časopise Onward 3/2***

inner terrestrials

4. května se konal v pražském Rock café skapunkový minifest. Jako předkapela hráli čeští Vertigo a Fast Food a po nich nastoupili Inner Terrestrials z Británie, kteří tu naposledy hráli tuším v roce 1999. Tahle skupina se skvělým výsledkem kombinuje ska, punk a dub (a občas jejich bubeník naživo vykouzlí i něco jako drum´ n´bass!) a semtam přidá i flétnu. IT! ale nejsou pozoruhodní jen hudebně - ve svých textech se vyjadřují z anarchistického pohledu k politické situaci, právům zvířat a poškozování přírody, k policejním represím squatterů atd. Pro lepší představu přinášíme překlady několika textů:

1066

Země mléka a strdí
Místo nenasytnosti,
kde bohatství znamená peníze
V zemi naděje a slávy
Je to už tisíc let pořád stejná písnička

Normané jsou předkové
Aristokratů, co vládnou dneska
Krvavě a násilně zabrali zemi
A ještě teď nás nutí platit a platit

Převezměte odkaz od Robina Hooda
Bohatým bral a chudým dával
Žil svobodně v lesích
Nikdy se nesklonil
před normanským právem

REF:
Nikdy se neskloníme
před normanským právem
Jako bezpočet generací před námi
Už měli sílu, už měli slávu
Máme už dost té samé písničky
Máme už dost nadvlády
Tisíc let nás zotročovali
Jejich stát a svoboda nejdou dohromady
Víme to už od 1066

Patří jim stát a ten nás ovládá
S maximálním ziskem

šímu přílivu obyvatelstva brání jednak restriktivní pobytový režim (především nemožnost stát se vlastníkem jakékoliv nemovitosti), jednak nedostatek pracovních příležitostí (což je dáho i těmi pobytovými podmínkami, které značně odrazují od jakéhokoliv podnikání jak klasické podnikatele, tak i případná anarchokomunistická družstva). V důsledku toho zde nadále zbytečně chátrá spousta domků (ale i bytů v panelácích), které by jinak jistě našly využití - přinejmenším k rekreaci.

Prostoru se v blízkosti zastávky Hrubá Voda - Smilov dotýká železniční trať číslo 310 (Smilov je jednou z obcí zlikvidovaných vojenským prostorem), vhodným východiskem pro návštěvu zpřístupněné jižní části je trať číslo 270, přičemž nejvhodnějším nádražím pro výstup je zřejmě Lipník nad Bečvou (malebné město s jednou z nejstarších moravských synagóg, od roku 1989 městská památková rezervace). Do Staré Vody je nejlépe jít ze severu z Budišova nad Budišovkou, kde končí železniční trať č. 276 (Suchdol nad Odrou - Budišov nad Budišovkou).

Mladá (Milovice)

Prostor byl založen v roce 1903. K jeho rozšíření došlo za 2. světové války (v té době byla těžce poškozena obec Jiřice), pak zmenšen. Po roce 1968 proslul jako hlavní nora Brežněvových bratrských internacionálních pomocníků (oficiálně velitelství Střední skupiny sovětských vojsk). Již v době založení mu padla za oběť obec Mladá s farním kostelem svaté Kateřiny (barokní z poč. 18. století zřejmě na místě staršího, bez věže, se zaklenutým kněžištěm a plochostropou lodí) a dřevěnou zvonicí. Kvůli rekvizici kostela v Mladé se chrámu stejného zasvěcení dočkaly Milovice, kam bylo přemístěno zařízení zrušeného kostela (včetně zvonů ze 17. století). Mladá se tak stala nejspíš vůbec první vesnicí, která padla za oběť militaristickým choutkám tvůrců vojenských prostorů. Jméno zničené vsi později přešlo na vojenskou (po roce 1968 sovětskou) čtvrť Milovic (a na vojenský újezd jako takový).

V roce 1991 byl prostor zrušen. Paneláky někdejší sovětské vojenské čtvrti jsou postupně modernizovány a osídlovány.

Na místě původní vsi Mladé je prázdné místo, podle dostupných zpráv má být právě někde zde vybudován zkušební polygon mladoboleslavské automobilky. Tento záměr však v době psaní tohoto článku nebyl definitivně schválen. Milovice, které leží na samé hranici někdejšího prostoru (a zčásti do něj zasahují někdejší "sovětskou" čtvrtí) se staly městem až v roce 1991. Na památkové hodnotě jinak nepříliš zajímavého milovického kostela ze začátku 20. století se nejvíce podílí jednak zařízení převezené z již neexistujícího kostela v bývalé Mladé, jednak jeho výmalba. Ta má výrazné "východní" rysy. Podíleli se totiž na ní ruští zajatci z první světové války, kteří zde byli internováni.

V Milovicích končí železniční trať 232 z Lysé nad Labem, která byla vybudována v roce 1921, tedy po založení prostoru, a určena byla především pro přesuny cvičících vojsk a jejich bojové techniky. (Je to zřejmě jeden z mála případů, kdy se armáda čirou náhodou zasloužila o vybudování něčeho užitečného). Uvažuje se o její elektrifikaci (takže by pak mohlo fugovat přímé spojení s Prahou pantografovými soupravami). Údajně existuje i záměr spojit Milovice s Vlkavou (trať číslo 080), čímž by se jednak zlepšila dopravní obslužnost Milovic, jednak se zrychlilo železniční spojení Prahy s Mladou Boleslaví.

Neveklovsko

Území bylo zabráno po roce 1940 pro výcvik jednotek SS, většina obyvatelstva byla vysídlena, mohl zůstat zbytek, pro který bylo uplatnění v SS-Hofech (obdoba nynějších vojenských lesů a statků). Po válce byl prostor zrušen, obyvatelé se mohli vrátit. V zámku v Hradišťku poblíž soutoku Vltavy se Sázavou byl zřízen koncentrační tábor.

Z městských celků se existence prostoru dotkla města Neveklova (v roce 1960 o městský statut přišel) a městečka Netvořic uvnitř jeho území, z větší části byly vysídleny i Sedlčany.

Během existence prostoru samozřejmě došlo ke škodám na majetku dosavadních obyvatel, z urbanistického hlediska však nešlo o škody nijak drastické - na tvářnosti tamních sídel není znát, že kdy byla součástí vojenského prostoru (například největší jizva na tváři Neveklova byla způsobena až za "reálného socialismu", v případě Sedlčan platí totéž - ty byly minulým režimem postiženy obzvlášť citelně).

Západní hranici prostoru tvořila řeka Vltava, východní zhruba nynější trať číslo 220 (v úseku Čerčany - Olbramovice), jižní trať 225 (úsek Olbramovice - Sedlčany) a navazující hlavní silnice ve směru na Příbram, severní hranice ležela pak na toku Sázavy, souběžně s nynější tratí 210 v úseku Davle - Čerčany. Posledně uvedená trať byla (v úseku Skochovice - Čerčany) za války mimo provoz, neb její tunely byly používány pro potřeby německé válečné výroby. Jízda po ní je (zejména v technicky náročném úseku Davle - Jílové u Prahy) zajímavým turistickým zážitkem.

Prameny

Prostor byl založen někdy v roce 1948 či 1949.

Vedle řady vesnic mu padlo za oběť město Litrbachy (v letech 1945-48 Čistá Město) s barokním kostelem Archanděla Michaela a několika cennými hrázděnými domy.

Těžce poničeno bylo i lázeňské městečko Prameny, kde byl zlikvidován kostel svatého Linharta (původně gotický, přestavěn v letech 1615-18, další přestavby v roce 1661, 1692, pak v r. 1700), několik kaplí a převážná většina městské zástavby.

Krátkou dobu byl městečkem i Kirchenbirk (od roku 1955 Kostelní Bříza, obec byla na městys povýšena před rokem 1880, do roku 1921 však opět poklesla na ves, vesnický stavební charakter měla zřejmě v podstatě vždy a nyní je součástí města Březová na Sokolovsku), která se zachovala poměrně dobře, až na to, že téměř ve zříceninu se změnil tamní zámek a kostel je také v poněkud sešlém stavu.

Prostor byl zrušen již v roce 1960 (na zplundrování sídelní struktury to však bohatě stačilo). Na místě někdejší vsi Ebmeth (4,5 km západně od někdejších Litrbach) byla kolem roku 1965 založena panelová "experimentální socialistická vesnice nového typu" Rovná. Kdo chce vidět, jak si papaláši minulého režimu představovali vzorové venkovské osídlení, nechť se tam podívá.

Ralsko

Vojenský prostor pod stejnojmennou horou (jejíž vrchol byl jeho součástí) byl založen kolem roku 1948. V jeho středu se ocitlo město Kuřívody založené ve druhé polovině 13. století. Ty se až do založení prostoru zachovaly jako ojedinělá ukázka venkovského města s převažující roubenou zástavbou, zejména na náměstí. Ta však byla zlikvidována po rekvizici armádou. Ve zdevastovaném stavu se zachoval původně gotický, barokně přestavovaný kostel sv. Havla, převážně renesanční zámek a stavebně nevýrazná neorenesanční radnice postavená někdy na přelomu 19. a 20. století na místě původní dřevěné a škola z 19. století. Při okrajích někdejšího města vzniklo několik paneláků zčásti československého, zčásti sovětského typu.

Stejně jako v jiných vojenských prostorech, i zde byla zlikvidována většina vesnic ležících na jeho území. Ve Svébořicích tak spolu s celou obcí zanikl barokní kostel s přistavěnou kaplí loretánského typu.

Severní část území byla mimoto postižena těžbou uranu (metodou loužení rudy kyselinou, takže postiženy byly zejména spodní vody).

Na okraji někdejšího vojenského prostoru se tyčí hora Ralsko se stejnojmennou zříceninou hradu na vrcholu. Názory na jeho stáří se mezi badateli značně liší. Dále se při severním okraji bývalého vojenského prostoru nacházejí zříceniny hradu Děvína a v hloubi prostoru poblíž někdejších Svébořic nepatrné pozůstatky skalního hrádku Stohánku.

Prostor byl zrušen v roce 1991 a na většině jeho území vznikla obec Ralsko, okrajová území byla připojena k obcím sousedním. Území bylo poté zčásti dosídleno repatrianty z území postižených černobylskou havárií. Při silnici Bělá pod Bezdězem - Kuřívody se nyní nachází uprchlický tábor Jezová vzniklý adaptací staršího vojenského objektu.

Území někdejšího prostoru je nejlépe dostupné ze železničních tratí 080 (Rumburk - Nymburk) v úseku Bělá pod Bezdězem - Jestřebí, případně z trati 086 (Lovosice - Litoměřice hor. n. - Liberec), nejlépe ze stanic Mimoň nebo Pertoltice pod Ralskem.

Krátce o Horních Uhrách

Na Slovensku, pokud vím, existují vojenské prostory Kuchyňa (západně od Malých Karpat), Lešť (nedaleko obce Pliešovce, poblíž Zvolena), Javorina (Levočské vrchy) a tuším, že něco bylo i ve Vihorlatu. O tom, kolik vsí jim padlo za oběť, nemám přehled, ale jistě ani zde jich nebylo málo. Do prostoru se dostaly (i když podle mapy se zdá, že zcela zbourány nebyly) i lázně Ľubické Kúpele poblíž Kežmarku.

Zda byly po převratu i zde některé prostory zrušeny, mi není známo. Mám však pocit, že "funkčnost" vojenského prostoru Javorina byla v poslední době značně "znehodnocena" restitucemi pozemků při jeho okrajích. Zda to povede k jeho oficiálnímu zrušení, by měla ukázat blízká budoucnost. Pokud by se tak stalo, je možné, že vedle kladných efektů, které zrušení vojenského prostoru už z principu znamená, by zde opět vyvstala jedna staronová hrozba: totiž výstavba ekologicky ne právě šetrné vodárenské nádrže Tichý Potok, která byla dosud úspěšně blokována právě armádou.

Ale o tom by snad mohli vědět více naši slovenští soudruzi.

Miloš Hlávka

Literatura:

■ **Bukovský, Jan: Loretánské kaple v Čechách a na Moravě**, Nakladatelství Libri, Praha, 2000, ISBN 80-7277-015-2
■ **Čáka, Jan: Střední Brdy, krajina neznámá**, Mladá fronta, Praha, 1998, ISBN 80-204-0752-9
■ **Dědič, Miroslav: Škola bez kázně**, Jihočeské nakladatelství, České Budějovice, 1985
■ **Durdík, Tomáš: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů,** Nakladatelství Libri, Praha, 1999, ISBN 80-85983-62-1
■ **Kuča, Karel: České, moravské a slezské zvonice**, Nakladatelství Libri, Praha, 1995, ISBN 80-901579-7-1
■ **Kuča, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku**, nakladatelství Libri, Praha. Zatím (ke konci roku 2001) vyšly čtyři díly: 1. A-G, 1996, ISBN 80-85983-13-3, 2. H-Kole, 1997, ISBN 80-85983-14-1, 3. Kolí-Mi, 1998, ISBN 80-85983-15-X, 4. Ml-Pan, 2000, ISBN 80-85983-16-8. Další díl by měl vyjít v roce 2002. (Nakladatelství zatím počítá se sedmi díly, vůbec bych se však nedivil, kdyby jich nakonec bylo osm. - pozn. MH)
■ **Úlovec, Jiří: Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech**, Nakladatelství Libri, Praha, 2000, ISBN 80-7277-017-9 (Druhé, mírně rozšířené, vydání v roce 2001. Podobná publikace týkající se Moravy a Slezska by měla vyjít někdy v letech 2002-2003.)
■ **Wirth, Zdeněk a kolektiv: Umělecké památky Čech**, Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 1957. (Navzdory poměrně pozdnímu datu vydání kniha zachycuje v podstatě stav ke konci první republiky, aktualizace zachytily jen některé všeobecně známé škody z druhé světové války, např. likvidaci cenného barokního kostela v Lidicích. Jsou tedy uvedeny i mnohé památky, které v té době byly likvidovány či již zničeny ve vojenských prostorech. Podobné publikace jistě existují i pro Moravu a Slovensko, ty však nemám k dispozici, takže nemohu uvést přesné údaje, zejména pokud jde o rok vydání.)

Část informací byla čerpána též z internetové stránky http://www.army.cz.

Protiválečné muzeum Ernsta Friedricha

"Klopýtal jsem skrz plevel, přes zarostlá pole a hromady kamení, které v mém mládí bývaly starým Berlínem. Hledal jsem tři nebo čtyři malé pokoje v přízemí, do kterých jste mohli vstoupit běžným vchodem obchodu. V těchto místnostech, nedaleko od farního kostela, žil muž, jehož práce rozhodujícím způsobem ovlivnila můj život. Jeho jméno bylo Ernst Friedrich a v tom skromném obchodě založil stálou výstavu s názvem trochu nadneseným - Protiválečné muzeum. Ale místo, kde kdysi stávalo protiválečné muzeum, již nebylo možné v ruinách starého Berlína najít." **Toto trochu chmurně napsal Robert Jungk roku 1966 - rok předtím než Ernst Friedrich zemřel. Kdyby dnes hledal protiválečné znaky v Berlíně, našel by dokonce dva.**

Křesťané vystavěli Mírovou knihovnu a protiválečné muzeum ve východoberlínském Bartolomějském kostele. A v západním Berlíně vnuk zakladatele prvního protiválečného muzea pokračuje v rodinné tradici a zakládá druhé rovněž v obchodě. Dnešní dvě protiválečná muzea jsou nemyslitelná bez Ernsta Friedricha, který zasvětil svůj život pacifismu a antimilitarismu.

Začátek první světové války. Nadšení pro válku v té době se nám dnes zdá zvláštní. A stejně tak i ignorance Němců, kteří říkali, že válka znamená jen jít na procházku. Friedrich odmítá jít do války a je nejprve dán do ústavu pro duševně choré a později zavřen do vězení.

1918... Na válku se nahlíží jako na národní šílenství, které stálo mnoho životů. Zbývající jednotky se vracejí do Německa. 9. listopadu Scheidemann ohlašuje z okna parlamentu vznik Německé republiky. Skoro ve stejný čas Liebnicht proklamuje svobodnou socialistickou republiku z balkonu paláce. Za několik týdnů začíná v Berlíně občanská válka. Friedrich, který byl propuštěn z vězení, se účastní revolučních bojů v Berlíně bok po boku s Rosou Luxemburg a Karlem Liebknechtem. Sociálně demokratická vláda zastavuje revoluci zvanou "Spartakovo povstání" za použití zbývajících armádních jednotek v lednu 1919. Pokus změnit věci revolucí byl zastaven až krveprolitím. Vůdčí osobnosti revoluce Rosa Luxemburg a Karl Liebknecht byly uvězněni a zavražděni.

Dvacátá léta jsou nejdůležitější roky pro Friedichovu antimilitaristickou činnost. Zakládá antiautoritářskou organizaci mladých zvanou "Svobodná mládež". Což byl také název prvních anarchistických novin, které vydával a v kterých obhajoval nenásilí. Friedrichově výstavě dělnických dovedností se dostalo uznání i od běžného tisku. Nabízel zde místo pro dosud ne moc známé malíře jako Heinrich Zille, Hans Baluschek, Otto Nagel a také Kathe Köllwitz, která ilustrovala některé Friedrichovy knihy. V roce 1925 otevřel Knihovnu dělnických dovedností a Mezinárodní dům ve Farské ulici, v úzké uličce ve staré části Berlína. V tomto domě vymyslel, napsal a vytiskl knihu "Válka proti válce", která se stala nejdůležitějším antimilitaristickým spisem té doby. Ernst Friedrich vložil peníze vydělané prodejem jeho knihy do instituce, kterou je nemožné oddělit od jeho jména - do Protiválečného muzea. Sbírka jeho muzea nemilosrdně ukazovala realitu první světové války: šátek s válečnými symboly, rudobílý a černý toaletní papír s nápisem "My vždycky vyhrajeme!", největší bombu a nejvíce následků války.

Prvních pět let po válce je poznamenáno politickými nepokoji, "Kap"-vzpourami, vraždou ministra zahraničí Rathenaua, upadající ekonomikou a chudobou. V tu samou dobu - po měnové reformě - se Berlín stal centrem kultury a celosvětovou metropolí. V roce 1929 tato nesnadná situace vyústila v krach světové ekonomiky: 6 milionů nezaměstnaných v Německu, demonstrace a vzpoury. Také Friedrich se musel s touto situací vypořádat. Ukazovat protiválečné obrázky veřejně - jak bylo tehdy tvrzeno - znamenalo zneužívat lidi v Německu. Kvůli "urážce" německé společnosti, které se dopustil vydáváním "nepřijatelných" článků, byl Friedrich často postaven soud a poslán do vězení. Přátelé jako Hans Litten a Erich Mühsam ho podporovali i u soudu. Nicméně Friedrich také poznal, že prokurátor vlastně podporuje jeho protiválečnou propagandu. Poskytl mu bez poplatku soudní halu pro jeho projevy. A poté byly otisknuty soudní nahrávky a také bylo Friedrichovi povoleno publikovat části z jeho ve skutečnosti zakázaných novin na soudním dvoře. Opakovaná soudní přelíčení vyčerpala Friedrichovy finance roku 1929. Protiválečné muzeum muselo být prodáno v aukci, kde bylo převzato jeho přáteli H. Littenem a H. Jacobym. Pod tlakem jednotek SA nechal Friedrich archívy jeho muzea tajně převést do Prahy. 30. ledna 1933 německý prezident Hindenburg jmenoval Adolfa Hitlera říšským kancléřem. O měsíc později (27.2.) byl zapálen Reichstag - německý parlament. Tu samou noc byli Ernst Friedrich a další přední Hitlerovi oponenti uvězněni. Friedrichův dům ve Farské ulici 29 měl od té doby novou funkci - byli v něm mučeni odpůrci nacistického režimu. Po sedmi měsících od uvěznění je Friedrich kvůli závažnému onemocnění propuštěn z vězení. Když má být koncem roku 1933 opět poslán před soud, rozhodne se uprchnout z Německa i se svou rodinou. V Praze - jeho první zastávce - ihned zase začíná publikovat. Později je nucený opustit Švýcarsko kvůli urážce německého státníka, jmenovitě Hitlera. Konečně dostává azyl v Belgii a roku 1936 zařizuje otevření protiválečného muzea, toho času v Bruselu. Roku 1940 německé jednotky zdolávají Belgii. Protiválečné muzeum je podruhé zničeno. Friedrichův společník je zabit v koncentračním táboře. Gestapo nakonec nachází Friedricha ve Francii a unáší mu syna. Iluzí zcela zbavený antimilitarista Ernst Friedrich obléká uniformu a bojuje proti fašismu. V roce 1950 píše Friedrich z Paříže berlínskému starostovi Ernstu Reuterovi, jestli by mu město mohlo dát místo po vybombardovaném "pamětním kostele císařeViléma", aby mohl postavit třetí protiválečné muzeum. To ve velmi krátké a poměrně chladné odpovědi berlínský senát zamítá. Je to doba studené války. Skoro deset let po druhé světové válce jsou vojáci opět svoláni a s vojenskou výzbrojí znovu zaplavují Německo - respektive v tuto dobu Německa dvě. Ernst Friedrich je ve svém úsilí pracovat pro mír víc a víc osamocen. Od vlády Spolkové republiky Německa přijímá dar jako kompenzaci za své utrpení během nacistického režimu, za nějž kupuje ostrov blízko Paříže. Nazve ho "ostrov míru" (Isle de la Paix). Ale vyznamenání za jeho mírovou práci se mu dostává až v 60. letech. Získává podporu od Německé obchodní unie (ÖTV) k založení vzdělávacího centra pro mladé na ostrově. Ale to ve skutečnosti nefunguje podle Friedrichových představ. Roku 1967 Friedrich umírá zcela sklíčen dobou.

Ernst Friedrich - muž se silnou vizí míru, idealista a přece pragmatik. Člověk, který věděl, co znamená válka, který byl dost šílený na to, aby věřil, že jedinec by mohl odradit lidstvo od šílenství vedení válek jedněch proti druhým. 15 let po jeho smrti myšlenky tohoto antimilitaristy opět ožívají. Části německého mírového hnutí uznávají Friedricha jako jednoho z nejvíce určujících a hodnověrnějších z reprezentantů. Založení nového antiválečného muzea nestojí nic v cestě. V rozděleném městě vznikají r. 1984 dvě shodná muzea. I když ve východním a západním Berlíně dominují úplně odlišené politické systémy, mohou návštěvníci obou muzeí poznat ty samé pacifistické závazky, tu samou snahu o nenásilí, o redukci armády, ve zkratce: o mír v době atomových bomb a soutěže armád. Existence a práce obou muzeí je jistě důležitým příspěvkem k realizaci vize budoucnosti, jak ji vyjádřil Robert Jungk: *"Doufám, že toto město národní nadutosti - která ho sužovala během druhé světové války - se stane velkou dílnou míru. První antiválečné muzeum bylo založeno r. 1925 v Berlíně. Nechejte nás následovat tuto tradici organizováním mnoha setkání a iniciativ pro mír a porozumění v obou částech Berlína."*

Z materiálů muzea zpracovala Tereza

a minimálním povykem
Podle práva svého vražedného dědictví
Si myslí, že jim patří vzduch,
co dýcháme

Jejich zákon je náš klíč
k dobrému a zlému
Vymýšlí si ho, jak se jim to hodí
Je ochraňuje a nás dusí
Jsme už dost dlouho jeho otroky

Noemova fraška

Zvířata vyšla po dvojicích
Neměla jinou možnost,
přinutili jsme je k tomu
Zvířata vyšla po dvojicích
Potřeby mnoha proti potřebám hrstky

Pak vyšla zvířata po čtveřicích
Znamenalo to zisk
pro bohaté a práci pro chudé
Zvířata vyšla po čtveřicích
Ve městě už nezní žádná ptačí píseň

Zvířata vyšla po šesti
Ale nikdo nevěří, že překročila Styx
Zvířata vyšla po šesti
Zůstali jsme s pocitem prázdnoty,
obklopení zdmi

Zvířata vyšla po osmi
Nezdá se, že by si někdo všiml,
že už je pozdě
Zvířata vyšla po osmi
Nabídli nám svět
a my jsme sáhli po návnadě

Zvířata vyšla po deseti
Věděli jsme, že je po všem,
ale nemohli jsme říct, kdy přesně
Zvířata vyšla po deseti
Brzo tu nebude nikdo,
kdo by si je pamatoval

Naše věc

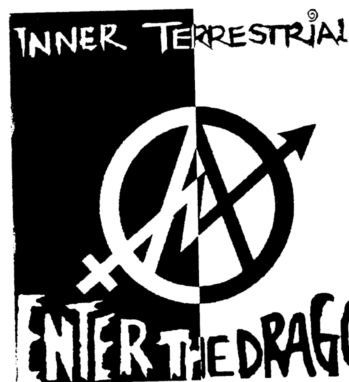
Bojuj proti nim všemi způsoby,
upírej jim moc
Neboj se tomu čelit,
slábnou každou hodinou
Je čas spojit se
a zbavit se jejich krvavých zákonů
Je čas shodit jho
a podílet se na společné věci

REF:
Naší věcí je svoboda, anarchie, harmonie skrze autonomii
Tak odhoď apatii a postav se za svobodu

Uvidíme, jak se jejich
posvátné pevnosti hroutí k zemi
Hory jejich proradnosti
srovnáme se zemí
Zdá se to milion let daleko,
ale to skoro tady
Začínají cenit zuby, je cítit jejich strach

IT! mají internetovou stránku www.innerterrestrials.org.uk, která se ale v současnosti předělává, takže se na ní toho moc nedozvíte

BUWOLUMÍK

Rovnost pohlaví a svobodná láska

Zamyšlení nad dokumentem Mosujské ženy

V rámci filmového festivalu Jeden svět 2002 byl promítán dokument Mosujské ženy. Film pojednával o etniku Mosuo, které žije na jihozápadě Číny v předhůří Tibetu a má asi čtvrt milionu obyvatel. Natočil ho čínský sociolog Chou Wah-Shan, který se zabývá různými formami sexuálních vztahů v čínské společnosti. V programu byl film uveden jako "Tam, kde vládnou ženy" a mosujské společenství bylo nazýváno matriarchátem. Tento název je však nepřesný. Nešlo zde o nadvládu žen nad muži, ale o společenství, které je matrilokální. To znamená, že děti vyrůstají v rodině své matky a ne otce. Mosujská společnost však vykazuje i další specifika.

Základem společenství je rodina, kterou netvoří manželé, ale příbuzní matky - její sestry a bratři, její děti a jejich bratranci a sestřenice. V rodině neexistuje status otce. Funkci sociálního otce zastává tzv. mateřský strýc (nebo strýcové - tzn. bratři matky), kteří fungují jako mužské vzory pro děti. Biologická matka však také není významná, děti jsou vychovávány všemi ženami (matkou, tetami, babičkou) v rodině. Důležitá je sociální matka, tedy ta, která se o dítě stará. Jeden muž vyprávěl o tom, že ho vychovávala matka a její sestry, on je však všechny chápal rovnocenně jako své matky. Když pak měl ve škole vyplňovat nějaký dotazník a byla tam kolonka "matka", nevěděl, co má napsat. Neznal svou biologickou matku, nebylo to pro něj důležité. Zeptal se učitelky, jestli se na to může jít zeptat domů. Učitelka prý byla dost v šoku… Další výhodou je, že rodiny jsou dost početné (tak kolem 20 lidí) a děti tak vyrůstají v "tlupě" svých vrstevníků.

V mosujském společenství nezáleží na tom, jestli se narodíte jako muž nebo žena. Matky se nezajímají o pohlaví svého narozeného dítěte (což je v příkrém kontrastu s jinými patriarchálními společnostmi, kde rodiče za své děti považují jen syny a dcery nepočítají, nebo kde se postavení ženy odvíjí od toho, kolik má synů). Jedna žena vyprávěla, že po porodu jí telefonovala kamarádka a ptala se, jestli dítě je holka nebo kluk. Ona to ale nevěděla. Řekla, že se zeptá své matky, která byla u porodu. Ta také nevěděla, prý se dívala jen na ručičky a nožičky. Kontrolovala, jestli je dítě zdravé a ne jaké má pohlaví.

U Mosuů nejde o nadvládu žen nad muži, ale o rovnost a vzájemný respekt - to zdůrazňovali místní muži i ženy. V každé velké rodině existuje funkce hlavy rodiny. Tou se stává ten (ta) nejschopnější a nejpracovitější. Podle Mosuů zde opět nezáleží na pohlaví. Hlavami rodiny se však stávají většinou ženy a to díky svým zásluhám. Mosujské ženy tvrdě pracují. Neplatí zde jako v naší kultuře mýtus o tom, že žena je slabá. Viděli jsme záběry, jak žena štípe dříví (jednou ranou rozsekla obrovský špalek, to by nezvládli ani někteří naši chlapi) nebo jak nosí obrovské otepi dřeva. Mosuové zdůrazňují, že status hlavy rodiny nepřináší žádné výhody, ale spíše jen povinnosti. Hlava rodiny však, jak se zdá, má i jistý vliv a rozhoduje o chodu rodiny. Mosuové však trvají na tom, že rozhoduje spravedlivě a všem rovně. Mosuové mají velmi odlišné chápání individuality a sociálních a rodinných vazeb. Jeden muž říkal: "nejdůležitější osobou v mém životě je matka, protože mi dala život. Pak moje žena, protože s ní budu žít a budu s ní mít děti. Třetí důležitou osobou jsem já sám, je důležité si věřit".

Mosuové praktikují "tisese" - volné sexuální vztahy mužů a žen. Sexuální partnery si lidé vybírají podle svého uvážení a nikdo jim do toho (ani v mládí) nemluví. Muži chodí večer do domu své milenky a před svítáním se navrací zpět do domu své matky. Jedna mosujská žena říkala: "Když odejde partner, tak to znamená, že ode mne odešlo jeho srdce. Všechny vztahy jsou založené na hlubokém citu." Někteří lidé mají mnoho partnerů za život. Jsou tu však i tací, kteří nikdy neměli sexuální vztah. To ale nikomu nevadí, protože nezůstávají sami/y, ale žijí v rodině svého původu. Mosuové neznají pojem "panna". Panenství pro ně nemá žádný význam, protože se nesměňuje se za majetek. Občas dochází ke k neshodám, když si mosujská žena vybere za partnera Číňana, protože v Číně mají zvyk, že se za nevěstu platí. Jeden otec mosujské ženy však odmítal tento poplatek za nevěstu přijmout, říkal: "my nepoměřujeme lidi penězi". Když se jedné ženy ve vesnici výzkumník ptal na hodnotu manželství, zarazila se a řekla: "nevím, o tom bych musela hodně přemýšlet". Není neobvyklé, že ženy mají děti s několika partnery. A to i po jed-

nom sexuálním kontaktu. Jim to ale nevadí, protože děti vyrůstají v láskyplné rodině matky. U Mosuů prý také neexistuje něco jako vražda nebo sebevražda z lásky.

V 70. letech se čínská vláda snažila potlačit místní zvyky a Mosuové byli donuceni k manželství, měli zakázané náboženství (vyznávali tibetský buddhismus a zároveň víru v Bohyni Matku a přírodní síly). Kuriozitou bylo například to, že ženy byly nuceny nosit kalhoty. Jejich tradiční oděv se skládá z dlouhé sukně a ženy to řešily tak, že pod ní nosily kalhoty a když viděly někoho neznámého, tak si ji vyhrnuly. V poslední době došlo k uvolnění a Mosuové se navrací k původnímu stylu života.

Jejich společenské uspořádání se však stalo jakousi senzací a oblast, kde Mosuové žijí, vyhledávaným místem pro turisty. Turisté často přicházejí s otázkou: ještě praktikujete tisese? Mosuové jim to vracejí otázkou: ještě praktikujete manželství? O mosujských ženách se turisté domnívají, že jsou promiskuitní a chtějí se s nimi vyspat. To mosujské ženy odmítají s otázkou: to si o sobě myslíte, že jste tak krásní a výjimeční? Turisté jim tedy nabízejí peníze za sex, to však mosujské ženy uráží. Posílají je zpět do měst, kde si mohou sexu za peníze užít dosyta.

Mosuové svůj společenský systém reflektují na základě zkušenosti okolního světa, který jim byl vnucen. O čínské společnosti mluví jako o "městě". Muži říkají: ženy z města jsou velmi krásné a jemné, ale my bychom se do nich nezamilovali, jsou příliš křehké a nehodí se pro život. Město je pro ně světem nukleárních rodin, které žijí namačkané v klecích, stresujícím prostředím, kde staří lidé jsou v domovech důchodců a mladí se o ně nestarají. To všechno Mosuové odmítají. Přesto však neodmítají civilizaci jako takovou - někteří používají mobilní telefony nebo se dívají na televizi. Přesto však cítí potřebu navracet se k původním dovednostem, například se znovu učí vlastní produkci oděvů.

Mosujská společnost nám ukazuje, jak různé může být pojetí ženskosti. Ženskost je zde spojována se silou a námahou. "Ženy v naší společnosti velmi tvrdě pracují. Ale já si nestěžuji, cítím se naplněná." Ženy provázející turisty jim také ukazují, jak umí zápasit. Vypadalo to zajímavě a z našeho pohledu úsměvně, jak žena povalila na zem několik mužů za sebou. Křehkost, zranitelnost a slabost - naše znaky ženskosti - nejsou biologicky dané, ale kulturně podmíněné. Jen proto, že se jim jako ženy učíme odmalička, nám připadají přirozené. Mezikulturní srovnání naštěstí ukazuje opak a to nám dává jistou naději na změnu i našich vzorců chování, které nemusí všem jedincům vyhovovat.

Jako téměř ideální mi připadá skloubení volné lásky a rodiny. Partnerské vztahy a jejich nestálost neovlivňuje výchovu dětí, ty žijí stabilně v harmonické rodině. Stejně tak rodina nezasahuje jednotlivcům do volby jejich sexuálních partnerů. Vztahy nejsou zatíženy žárlivostí, jedinci obou pohlaví je mohou ukončit, když jim nevyhovují. Toleruje se také více sexuálních partnerů. Když nejde o určování otcovství, tak ve vztazích vládne pohoda. V této společnosti by určitě neprošel argument často vytýkaný feministkám, že ženská emancipace a sexuální svoboda rozvrací rodinu - je tomu spíše naopak. Jedna mosujská žena říká: "Jsem šťastná - mám rodinu a svou lásku - co bych mohla chtít víc?" Nikdo netrpí tím, že by byl vytržen ze své původní rodiny jako v některých patriarchálních a patrilokálních společnostech, kdy žena po svatbě odchází navždy ze své původní rodiny do rodiny svého manžela a musí se s ní sžít, což často ústí v problémy s tchyní. U Mosuů je ale možná i nezávislost, pokud někomu tradiční uspořádání nevyhovuje, může odejít do města a žít jinak. Tato svoboda však pro Mosuy znamená spíše izolovanost.

O potratech zde nic nebylo, předpokládám však, že se nedělají. Také k nim není důvod, když na biologickém otcovství nezáleží a děti žijí spokojeně v rodině matky, nejsou nechtěné. Myslím, že to by mohl být impuls pro nás - namísto toho, abychom skrze potrat svou ženskou svobodu a emancipaci vyměňovaly za zabití nenarozeného dítěte a poškozování svého těla, měly bychom usilovat o změnu společnosti tak, aby se nemusely rodit nechtěné děti. Společnost by měla přijmout všechny děti a rodina by neměla být nevýhodou a omezováním jedince. Je nutné skloubit veřejný život s rodinným životem a rozdělit obě sféry rovnoměrně mezi muže a ženy. Proč by děti měly být přítěží a překážkou naší seberealizace v práci i sexuálním životě?

MIRIAM KRÁSNOHORSKÁ